

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร

นางสาวจุฑามณี เกษสุวรรณ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาบริหารการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการศึกษานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา
คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2555

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)

เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the Graduate School.

FACTORS AFFECTING STUDENT CARING AND SUPPORTING
OPERATION SYSTEMS OF SECONDARY SCHOOLS UNDER THE SECONDARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE IN BANGKOK.

Miss JutamaneeKetsuwan

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Educational Administration

Department of Educational Policy, Management and Leadership

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2012

Copyright of ChulalongkornUniversity

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร

โดย

นางสาวจุฑามณี เกษสุวรรณ

สาขาวิชา

บริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

รองศาสตราจารย์ เอกชัย กี่สุขพันธ์

คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

.....คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชนิดา รักษ์พลเมือง)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชญาพิมพ์ อูสาโ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(รองศาสตราจารย์ เอกชัย กี่สุขพันธ์)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์)

จุฑามณี เกษสุวรรณ : ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร.(FACTORS AFFECTING STUDENT CARING AND SUPPORTING OPERATION SYSTEMS OF SECONDARY SCHOOLS UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE IN BANGKOK) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รศ.เอกชัย กี่สุขพันธ์, 150หน้า.

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร วิธีดำเนินการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณโดยมีกลุ่มตัวอย่าง คือ ครูที่ปรึกษาและครูประจำชั้น จำนวน 364 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงบรรยาย (แจกแจงความถี่ค่าร้อยละค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน) และสถิติเชิงอ้างอิงโดยวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของสเปียร์แมน (Spearman's rank Correlation coefficient) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ(Stepwise multiple regression analysis)

ตัวแปรปัจจัยที่ศึกษา มี 4 ปัจจัยคือ ประสิทธิภาพในการทำงานของครู ประสิทธิภาพในการเข้ารับการฝึกอบรมของครู จำนวนชั่วโมงสอนของครู จำนวนนักเรียนต่อห้องที่ครูรับผิดชอบในการสอน

ผลการวิจัยพบว่าการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง($r = .420$)กับประสิทธิภาพในการทำงานของครูที่ปรึกษาและมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับค่อนข้างต่ำ($r = .242$)กับประสิทธิภาพในการเข้ารับการฝึกอบรมของครูปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครเรียงตามลำดับจากมากไปน้อย มี 3 ปัจจัย คือ ประสิทธิภาพในการทำงานของครู ประสิทธิภาพในการเข้ารับการฝึกอบรมของครูและจำนวนนักเรียนต่อห้องที่ครูรับผิดชอบในการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาควิชา.....นโยบาย การจัดการและความ.....ลายมือชื่อ.....
ผู้นำทางการศึกษา.....ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....
 สาขาวิชา.....บริหารการศึกษา.....
 ปีการศึกษา.....2555.....

5483319727 : MAJOR EDUCATIONAL ADMINISTRATION

KEYWORDS: STUDENT CARING / STUDENT SUPPORTING / OPERATION SYSTEMS / SECONDARY SCHOOLS / BANGKOK

JUTAMANEE KETSUWAN : FACTORS AFFECTING STUDENT CARING AND SUPPORTING OPERATION SYSTEMS OF SECONDARY SCHOOLS UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE IN BANGKOK. ADVISOR : ASSOC. PROF. EKACHAI KEESOOKPUN, 150 pp.

This survey research aims to study factors affecting student caring and supporting operation systems in secondary schools under the secondary educational service area office in Bangkok. A descriptive research methodology and quantitative research methods were used by the teacher advisory group, which consisted of 364 people.

The research tool was a questionnaire and analyzed by descriptive statistics. (frequency, percentage, arithmetic mean and standard deviation) Results were analyzed by the Spearman correlation coefficient and Stepwise multiple regression analysis.

The result of the study revealed that student caring and supporting operation systems was positively correlated at the moderate level with work experience ($r = .420$) and was positively correlated at the rather low level with experience in the training of teachers ($r = .242$) at .05 level of significance. The three factors affecting student caring and supporting operation systems in secondary schools under the secondary educational service area office in Bangkok are work experience, experience in the training of teachers and number of students per teacher is responsible for teaching at .05 level of significance.

Department : Educational Policy, Student's Signature.....

Management and Leadership Advisor's Signature.....

Field of Study : Educational Administration.....

Academic Year : 2012.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงจากรองศาสตราจารย์เอกชัย กี่สุขพันธ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นต่างๆ ในการดำเนินการทุกขั้นตอนในการจัดทำทั้งทางด้านเนื้อหาวิชาการและกระบวนการวิจัย ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณท่านอาจารย์เป็นอย่างสูงอีกทั้งขอขอบพระคุณท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชญาพิมพ์ อุสาโห และรองศาสตราจารย์ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ ที่ได้กรุณาเป็นประธานกรรมการและกรรมการสอบวิทยานิพนธ์และให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงวิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณความอนุเคราะห์จาก นางสาวอัญชลี ประกายเกียรติ ผู้อำนวยการโรงเรียนสตรีวัดอัปสรสวรรค์ นางสาวภาณี โลหิตานนท์ ผู้อำนวยการโรงเรียนศึกษานารี นายณิต ทองธัญญา ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดอินทาราม นายฉัตรวุฒิ จันปฐมพงศ์ นักวิชาการศึกษาศำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระบีนางสาวธนรัตน์ พรหมสุวรรณนักวิชาการศึกษาศำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระบีนำสำหรับการเป็นผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจเครื่องมือวิจัยและให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย

ขอขอบพระคุณ ผู้บริหารและครูที่ปรึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครที่ได้กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง ทำให้ได้ข้อมูลทีประโยชน์สำหรับการวิจัย

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านที่คอยสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือตลอดเวลาที่ทำงานวิจัยในครั้งนี้ รวมถึงท่านที่ข้าพเจ้าไม่ได้กล่าวนามไว้ในนี้ด้วย ทุกท่านมีความสำคัญต่อความสำเร็จของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอขอบพระคุณยิ่ง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญแผนภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
นโยบายที่เกี่ยวข้องกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	13
ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	24
ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษา.....	62
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	68
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	74
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	74
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	75
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	76
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	79
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	79
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	81

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลเบื้องต้น ของผู้ตอบแบบสอบถาม	82
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานของครู ที่ปรึกษาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	87
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของปัจจัยกับ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	99
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	102
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	114
สรุปผลการวิจัย	115
อภิปรายผลการวิจัย	116
ข้อเสนอแนะ	120
รายการอ้างอิง	122
ภาคผนวก	129
ภาคผนวก ก รายงานผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	130
ภาคผนวก ข ผลการพิจารณาเครื่องมือวิจัย	131
ภาคผนวก ค แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย	137
ภาคผนวก ง จำนวนกลุ่มตัวอย่างของครูที่ปรึกษาแต่ละโรงเรียน	144
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	150

สารบัญญัตินำ

ตารางที่	หน้า
3.1 แสดงค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ.....	78
3.2 เกณฑ์ในการพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์.....	80
4.1 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	82
4.2 แสดงระดับการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยสรุป.....	87
4.3 แสดงระดับการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล.....	89
4.4 แสดงระดับการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาในการคัดกรองนักเรียน.....	91
4.5 แสดงระดับการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาในการส่งเสริมและพัฒนาการเรียน.....	93
4.6 แสดงระดับการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาในการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน.....	95
4.7 แสดงระดับการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาในการส่งต่อนักเรียน.....	97
4.8 แสดงสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของปัจจัยกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	99
4.9 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอย(Stepwise multiple regression analysis) ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา.....	102
4.10 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอย(Stepwise multiple regression analysis) ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล.....	104
4.11 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอย(Stepwise multiple regression analysis) ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการคัดกรองนักเรียน.....	106
4.12 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอย(Stepwise multiple regression analysis) ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมและพัฒนาการเรียน.....	108
4.13 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอย(Stepwise multiple regression analysis) ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน.....	110

4.14 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอย(Stepwise multiple regression analysis)

ของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษาของนักเรียน..... 112

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
2.1 กรอบแนวคิดการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	26
2.2 กระบวนการและขั้นตอนของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	30
2.3 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	54
2.4 รายละเอียดและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	55
2.5 การบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน.....	56
2.6 กระบวนการประเมินผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อ ทบทวนการดำเนินงานภายในโรงเรียน.....	59
2.7 รายละเอียดมาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	61

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 81 ได้กำหนดไว้ว่า รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม ทำให้เกิดพระราชบัญญัติการศึกษาขึ้นในเวลาต่อมา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 6 ได้กำหนดว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และมาตรา 23 ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ทั้งเรื่องความรู้เกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย คณิตศาสตร์ ภาษา และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข การจัดการเรียนการสอนให้ผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกรายวิชา โดยจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กล่าวไว้ว่า การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องสอดคล้องกับสภาพความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสังคมและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและความเป็นพลโลก มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อที่ว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ และได้กำหนดให้มีการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะพลเมืองไทยและเมืองพลโลก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 5)

แต่จากการรวบรวมสถิติข้อมูลสถานการณ์ปัญหาเด็กและเยาวชนของหน่วยงานต่างๆ พบว่าเด็กและเยาวชนทั้งที่เป็นนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอื่นๆ ส่วนหนึ่งมักมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เช่น ติดเกมส์จนนำไปสู่พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ทะเลาะวิวาท ใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหามีเพศสัมพันธ์เร็วขึ้น เข้าถึงและติดยาเสพติดได้ง่าย ขาดหลักในการยึดเหนี่ยวทางจิตใจ ความสัมพันธ์ในครอบครัวเปราะบาง ให้ความสำคัญกับวัตถุนิยม เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552: 3)

ปัจจัยเสี่ยงหรือเงื่อนไขที่เป็นสาเหตุหรือตัวกระตุ้นให้เกิดปัญหาต่างๆ อันเกี่ยวข้องกับนักเรียน ประกอบด้วย ปัจจัยเสี่ยงด้านตัวนักเรียน ปัจจัยเสี่ยงด้านครอบครัว ปัจจัยเสี่ยงด้านโรงเรียน ปัจจัยเสี่ยงด้านกลุ่มเพื่อน ปัจจัยเสี่ยงด้านชุมชนและสังคม โดยเฉพาะปัจจัยเสี่ยงด้านตัวนักเรียนและด้านโรงเรียนซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับผู้บริหารและครูในสถานศึกษาที่จะต้องช่วยกันแก้ไขปัญหเหล่านี้ เช่น นักเรียนมีทักษะการดำรงชีวิตที่ไม่เหมาะสม ขาดความสามารถในการควบคุมตนเอง ไม่กล้าแสดงออก ขาดทักษะในการปฏิเสธเพื่อน มีความเชื่อมั่นในตนเองและความนับถือตนเองต่ำ มีปัญหาด้านอารมณ์และจิตใจ มีเจตคติไม่เหมาะสม หรือโน้มเอียงที่จะชอบเสี่ยง/ทดลองใช้ยา ความรุนแรง ปฏิเสธค่านิยมหรือหลักศาสนาที่สังคมส่วนใหญ่ยึดถือ มีพัฒนาการทางพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในวัยเด็ก เช่น การต่อต้านสังคม พุดบดขมoyer ก้าวร้าว ขาดสัมพันธภาพที่ดีกับครูและโรงเรียน โรงเรียนขาดการดูแลเอาใจใส่ให้นักเรียนอย่างจริงจัง ไม่สร้างสัมพันธภาพที่เหนียวแน่นระหว่างครูกับนักเรียน ผู้ปกครอง/ชุมชนหย่อนประสิทธิภาพในการบริหารจัดการนักเรียนทั้งในด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้และการจัดการพฤติกรรม ขาดการใช้กฎระเบียบวินัยที่เหมาะสม เลือกปฏิบัติหรือไม่มีมาตรฐานการปฏิบัติที่แน่นอน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554: 4)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน(2551: 5) กล่าวว่า การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้นจะต้องดำเนินการส่งเสริมนักเรียน การป้องกัน การช่วยเหลือแก้ไข ปัญหาต่างๆให้กับนักเรียน ในการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนจะใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดไว้เป็นนโยบายพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา กรมสุขภาพจิต (2546: 11) ได้จัดทำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนขึ้นโดยเป็นกระบวนการที่มีวิธีการ เครื่องมือการทำงาน และมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน โดยมี 5 องค์ประกอบ คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริม/พัฒนานักเรียน การป้องกัน/แก้ไขปัญหานักเรียน การส่งต่อนักเรียน

จากการศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวในโรงเรียนนำร่อง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบปัญหาโดยรวมการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวอยู่ในระดับปานกลาง (จันทมา บุญรุ่ง, 2548: 153) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาสภาพการปฏิบัติงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารและครู ในโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (รจนา สีนที, 2547: 134) สำหรับปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3 พบปัญหาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยพบปัญหาสูงสุดคือด้านการคัดกรองนักเรียน (กนกวรรณ วุฒิวิชญานันต์, 2550: 76) และการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกับคุณภาพนักเรียนของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานครโดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง (ไพวัลย์ เหล็งสุดใจ, 2547: 92) ทั้งนี้ยังมีงานวิจัยที่กล่าวถึงประสิทธิผลของการใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ผ่านมาตรฐานการดำเนินงานตามระบบของกระทรวงศึกษาธิการ ของโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่ดี พบว่าสามารถช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างเป็นรูปธรรมในการแก้ไขปัญหาให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาได้ (ประดับ บุญธรรม, 2551: 126) โดยพบว่าประสิทธิผลของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิผลของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่ กระบวนการและปัจจัยสนับสนุน (ปิยะพร ป้อมเกษตร์, 2550: 82)

ปัญหาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 พบปัญหาที่สำคัญ คือ บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในงานที่ปฏิบัติ การกำหนดมาตรฐานงานที่ไม่ครอบคลุมและสูงเกินไป ขาดการวางระบบงาน ขาดการติดตามและนิเทศงาน (ไชคชัย แสงสว่าง, 2552: 85) ส่วนของหัตถ์วรรณ วิชชุปัญญาพานิชย์ (2547: 95) พบปัญหาครุมีภาระงานมาก ดูแลนักเรียนไม่ทั่วถึง นักเรียนไม่ให้ความร่วมมือ และสุธิดา ภัคดีบุญ (2548: 190) พบว่าการนำระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาใช้ทำให้ครุมีภาระงานเพิ่มขึ้น ปัญหาที่เป็นอุปสรรคอื่นๆ ได้แก่ การบริหารจัดการระบบภายในองค์กร การขาดความตระหนักของผู้ปกครอง และการใช้กฎระเบียบของสถานศึกษา (นภเกตน์ นิลวัช, 2551: 153)

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการที่ผ่านมายังขาดประสิทธิภาพ จะเห็นได้จากปัญหาของเยาวชนไทยในปัจจุบันที่มีเพศสัมพันธ์เร็วขึ้นทำ

ให้เกิดปัญหาการตั้งครรภ์ของวัยรุ่นและการติดเชื้อเอชไอวีจากการมีเพศสัมพันธ์โดยมิได้ป้องกันเพิ่มสูงขึ้น น.พ.ชาติรี บานชื่น อธิบดีกรมสุขภาพจิต เผยว่า ปัญหาสุขภาพจิตของเด็กวัยรุ่นไทยเป็นปัญหาด้านอารมณ์และจิตใจ ได้แก่ 1) ปัญหาความสัมพันธ์กับเพื่อน คิดเป็น ร้อยละ 73.9 2) ปัญหาพฤติกรรมก้าวร้าว ร้อยละ 29.6 3) ปัญหาสมาธิสั้น/อยู่ไม่นิ่ง ร้อยละ 27.8 และ 4) ปัญหาด้านอารมณ์ ร้อยละ 13.9 ซึ่งปัญหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับเพื่อนเป็นปัญหาที่สำคัญ เนื่องจากเป็นการดำเนินชีวิตทางสังคมของเด็กเพื่อนจะเข้ามามีบทบาทสำคัญมาก ทั้งการเล่น การมีปฏิสัมพันธ์ การใช้ชีวิตด้วยกัน หากเด็กไม่สามารถเข้าไปรวมกลุ่มกับเพื่อนที่จะร่วมทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ก็จะขาดโอกาสในการเรียนรู้และทำให้เกิดความเครียดจนหันไปอยู่กับกลุ่มที่สร้างปัญหาให้กับสังคมได้ นอกจากนี้ยังมีปัญหาด้านสุขภาพและด้านอุบัติเหตุ (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2553: ออนไลน์)

ปัญหายาเสพติดในพื้นที่กรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้ที่เข้ารับการบำบัดยาเสพติดจำแนกตามอายุ กลุ่มอายุ 15 – 19 ปี มีจำนวนร้อยละ 10.90 ถ้าจำแนกตามกลุ่มอาชีพจะมีกลุ่มนักเรียน/นักศึกษา ร้อยละ 2.35 ที่น่าสนใจคือเมื่อจำแนกตามผู้จบการศึกษาสูงสุดที่เข้ารับการบำบัดยาเสพติดคือระดับมัธยมศึกษา จำนวนร้อยละ 47.33 (สำนักงานป้องกันและบำบัดการติดยาเสพติด สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร, 2555: ออนไลน์) ส่วนปัญหาเรื่องของการมีบุตรของวัยรุ่นไทยที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี พบสถิติเพิ่มสูงขึ้นทุกปี ตั้งแต่ปี 2551 – 2554 โดยปี 2554 มีสถิติสูงสุดอยู่ที่ร้อยละ 14.32 ในเขตกรุงเทพมหานครอยู่ที่ร้อยละ 9.09 (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2555: ออนไลน์) นายแพทย์ภาสกร อัครเสวี สำนักโรคระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กล่าวว่าสถานการณ์การระบาดของโรคเอดส์ก็เป็นผลเนื่องมาจากแนวโน้มของการมีเพศสัมพันธ์ในกลุ่มคนที่อายุน้อยเพิ่มสูงขึ้น ในขณะที่กลุ่มนี้มีแนวโน้มในการใช้ถุงยางอนามัยน้อยกว่ากลุ่มอื่นๆ (สภากาชาดไทย, 2555: ออนไลน์) โดยในเขตกรุงเทพมหานครมีผู้ป่วยเอดส์ในกลุ่มอายุ 15 – 29 ปี ร้อยละ 10.8 (สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร, 2554: 14) ในส่วนของสถานการณ์นักเรียนออกกลางคันของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 อยู่ที่ร้อยละ 0.28 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 อยู่ที่ร้อยละ 0.32 โดยสาเหตุที่พบมากที่สุด คือ นักเรียนมีปัญหาในการปรับตัว (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2, 2555ข: ออนไลน์)

จากปัญหาของนักเรียนในช่วงที่เป็นวัยรุ่นดังที่กล่าวข้างต้นและการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ยังไม่มีประสิทธิผลในการแก้ปัญหาของนักเรียนตามสภาพและปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบันได้ อีกทั้งยังไม่มียานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผล

ต่อการดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงาน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึง
สนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อให้ทุก
คนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนทั้งคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง
ชุมชน ผู้บริหารและครูในสถานศึกษาสามารถใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายและวางแผน
ในระดับสถานศึกษาในการปฏิบัติงานเพื่อให้การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมี
ประสิทธิผลเพิ่มขึ้น นักเรียนมีพฤติกรรมอันพึงประสงค์เป็นเยาวชนที่ดีสามารถเป็นกำลังสำคัญ
ในการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าทัดเทียมกับประเทศอื่นๆในระดับโลกได้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานในระบบดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร
ปีการศึกษา 2555 เท่านั้น

2. ขอบเขตด้านประชากร

2.1 ประชากร ได้แก่ ครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้นของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาทั้ง 2 เขตในกรุงเทพมหานคร ทั้งหมด 6,344 คน จาก
119 โรงเรียน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie และ
Morgan(1970: 607-608) ความเชื่อมั่น 95% ความคลาดเคลื่อน 5% ได้กลุ่มตัวอย่างครูที่
ปรึกษา/ครูประจำชั้น จำนวน 364 คน

3. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านครู ประกอบด้วย 1) ประสิทธิภาพในการทำงาน 2) ประสิทธิภาพในการเข้ารับการฝึกอบรมของครู 3) จำนวนชั่วโมงสอนของครู 4) จำนวนนักเรียนต่อห้องที่ครูรับผิดชอบในการสอน

3.2 ตัวแปรตาม คือ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย ตัวแปรย่อย ดังนี้ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน 5) การส่งต่อนักเรียน

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ปัจจัยที่ส่งผล หมายถึง ตัวแปรสาเหตุหรือตัวแปรต้นที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย 4 ตัวแปร คือ ประสิทธิภาพในการทำงาน ประสิทธิภาพในการเข้ารับการฝึกอบรมของครู จำนวนชั่วโมงสอนของครู และจำนวนนักเรียนต่อห้องที่ครูรับผิดชอบในการสอน

ประสิทธิผลการดำเนินงาน หมายถึง ระยะเวลาในการปฏิบัติงานทางด้านการศึกษา ในหน้าที่ของครูหรือหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับงานทางด้านการศึกษา

ประสิทธิผลการเข้ารับการฝึกอบรมของครู หมายถึง การเข้ารับการฝึกอบรมเรียนรู้และพัฒนาความรู้เกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

จำนวนชั่วโมงสอนของครู หมายถึง จำนวนชั่วโมงหรือคาบสอนที่ครูได้รับมอบหมายในการปฏิบัติงานของโรงเรียนในแต่ละสัปดาห์ของปีการศึกษา 2555

จำนวนนักเรียนต่อห้องที่ครูรับผิดชอบในการสอน หมายถึง จำนวนนักเรียนในห้องเรียนที่ครูต้องรับผิดชอบ ดูแลในการสอนของรายวิชาต่างๆ ที่ครูได้รับมอบหมาย

การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การปฏิบัติงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยมีระบบงานและขั้นตอนที่ 5 ด้าน คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน และการส่งต่อนักเรียน มีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานโดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง การศึกษารวบรวมข้อมูลและพฤติกรรมเกี่ยวกับนักเรียนแต่ละคนในด้านความสามารถทางการเรียนและความสามารถอื่นๆ ด้านสุขภาพ

ร่างกายและจิตใจ ด้านครอบครัว ด้านสารเสพติด เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน โดยใช้เครื่องมือและวิธีการที่เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละคนซึ่งครูที่ปรึกษาได้ใช้ปฏิบัติจริงในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การคัดกรองนักเรียน หมายถึง การวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละด้านของนักเรียนที่ได้จากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมาจำแนกนักเรียนเป็นกลุ่มตามเกณฑ์ที่ใช้ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา เพื่อหาวิธีการที่เหมาะสมในการช่วยเหลือหรือส่งเสริมพัฒนานักเรียนต่อไป

การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน หมายถึง การจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียน ตรงกับความสนใจและความต้องการของนักเรียนทำให้นักเรียนแต่ละคนสามารถพัฒนาตนเองได้มากขึ้นโดยการใช้เครื่องมือและวิธีการต่างๆ ประกอบด้วย การจัดกิจกรรมโฮมรูม การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน การเยี่ยมบ้าน การจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิต โดยมีการจดบันทึกและประเมินผลการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง

การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน หมายถึง การดูแลนักเรียนไม่ปล่อยปละละเลยให้นักเรียนสร้างปัญหาต่อตนเองและผู้อื่นในกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา ประกอบด้วย การให้คำปรึกษาเบื้องต้น กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน กิจกรรมซ่อมเสริม การสื่อสารกับผู้ปกครอง การประสานงานกับครูและผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน โดยมีการบันทึก การเก็บข้อมูลและการรายงานความช่วยเหลือที่เกิดขึ้น

การส่งต่อนักเรียน หมายถึง การดำเนินงานแก้ไขปัญหานักเรียนกลุ่มมีปัญหาต่อจากครูที่ปรึกษาซึ่งเป็นปัญหาที่ครูที่ปรึกษาไม่สามารถแก้ไขต่อไปได้ โดยจะส่งต่อนักเรียนให้กับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในโรงเรียนและการส่งต่อไปยังภายนอกโรงเรียน

ครู หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นที่ได้รับมอบหมายจากโรงเรียนให้ประจำห้องเรียนแต่ละห้องตามระดับชั้น ตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 ของโรงเรียน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยใช้

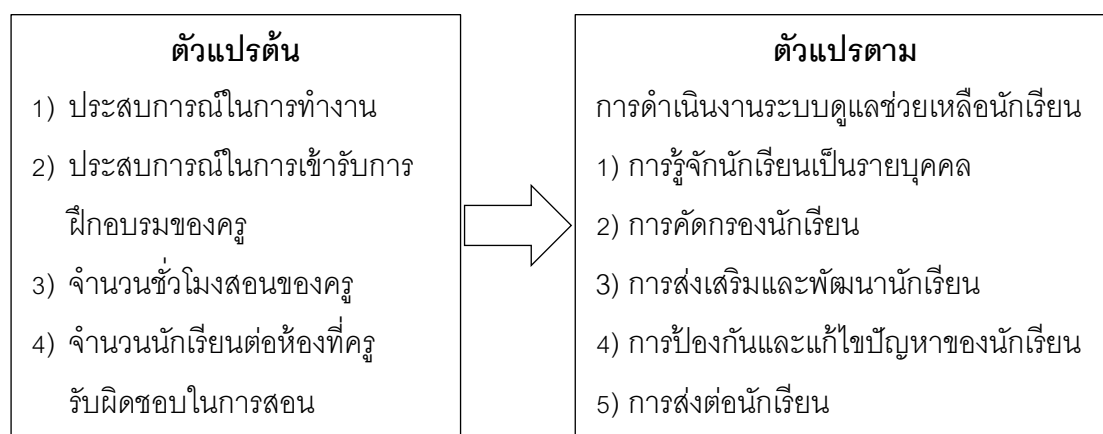
กรอบแนวคิดกระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา ปี 2552 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552: 18) ซึ่งมี 5 ด้าน ดังนี้

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
2. การคัดกรองนักเรียน
3. การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน
4. การป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน
5. การส่งต่อนักเรียน

ส่วนปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้นผู้วิจัยได้สังเคราะห์ตัวแปรปัจจัยจากกรอบแนวคิดของงานวิจัยเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของราชัน อัจฉริยะ (2548: 5 - 6) จนได้ตัวแปรต้นที่ใช้ในการศึกษาจำนวน 4 ตัวแปร

ตัวแปรต้นที่ใช้ในการศึกษา มี 4 ตัวแปร คือ 1) ประสิทธิภาพในการทำงาน 2) ประสิทธิภาพในการเข้ารับการฝึกอบรมของครู 3) จำนวนชั่วโมงสอนของครู 4) จำนวนนักเรียนต่อห้องที่ครูรับผิดชอบในการสอน

ตัวแปรตามที่ใช้ศึกษา คือ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มี 5 ตัวแปรย่อย คือ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน 5) การส่งต่อนักเรียน

แผนภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้บริหารโรงเรียน ครูที่ปรึกษาและครูที่เกี่ยวข้องกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสามารถดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อการแก้ไข พัฒนา ปรับปรุงรูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เหมาะสมกับบริบทในแต่ละโรงเรียน
2. ครูแนะแนวและครูที่ปรึกษาสามารถใช้วิเคราะห์ปัจจัยที่มีประสิทธิภาพในการออกแบบเครื่องมือเพื่อการดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 5 ขั้นตอน ให้มีประสิทธิภาพผลดีขึ้น ทำให้นักเรียนได้รับการดูแลและพัฒนาทางด้านร่างกายและจิตใจ สภาพแวดล้อมทางสังคม ได้รับการส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหาด้านการเรียนรู้ ความสามารถพิเศษ ตลอดจนการรู้จักตนเอง มีทักษะชีวิต สามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา(Descriptive Research) ใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งประกอบไปด้วย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียดตามลำดับขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้นของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาทั้ง 2 เขตในกรุงเทพมหานคร ทั้งหมด 6,344 คน จาก 119 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างประชากรโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie และMorgan(1970: 607-608) ที่ความเชื่อมั่น 95% ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 364 คน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างคือครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้นโดยใช้วิธีการสุ่มตามสัดส่วนจากจำนวนครูที่ปรึกษาของแต่ละโรงเรียนในแต่ละเขตพื้นที่จากจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 119 โรงเรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น จำนวน 1 ฉบับ โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถามในเรื่อง เพศ อายุ ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน ระดับชั้นที่รับผิดชอบในหน้าที่ครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น ประสบการณ์ในการทำงาน จำนวนการเข้ารับการฝึกอบรม จำนวนชั่วโมงสอนของครู จำนวน

นักเรียนต่อห้องที่ครูสอน มีลักษณะเป็นแบบตัวเลือกที่กำหนดคำตอบไว้ให้และเป็นช่องว่างให้กรอกข้อมูล

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้นในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

3. การเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามทั้งหมดทางไปรษณีย์ โดยแนบซองเปล่าและติดแสตมป์ในการส่งแบบสอบถามกลับ เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งแบบสอบถามกลับคืนผู้วิจัยซึ่งมีหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการช่วยจัดเก็บข้อมูลจากครูที่ปรึกษาของแต่ละโรงเรียนไปยังผู้อำนวยการโรงเรียน แล้วใช้วิธีการตรวจสอบการรับและส่งออกสารกลับคืนของทางโรงเรียนโดยใช้โทรศัพท์ติดตามความคืบหน้าในการดำเนินการจัดเก็บข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for windows version 11.5 ดังนี้

(1) การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถามใช้การแจกแจงความถี่ (frequency) และคำนวณค่าร้อยละ (percentage)

(2) การวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษา/ประจำชั้นในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานครโดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้ไปวิเคราะห์เทียบกับคะแนนเฉลี่ยตามแนวคิดของเบสต์ (Best, 1970: 190)

(3) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยกับการดำเนินงานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของสเปียร์แมน (Spearman's rank Correlation coefficient)

(4) การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise multiple regression analysis)

ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 5 บท ดังนี้

บทที่ 1 บทนำ ประกอบด้วย ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ วิธีดำเนินการวิจัยและลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิจัย

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย นโยบายที่เกี่ยวข้องกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารและการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ตัวแปรที่ศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

รายการอ้างอิง

ภาคผนวก

ประวัติผู้วิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา ดังต่อไปนี้

1. นโยบายที่เกี่ยวข้องกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 1.1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
 - 1.2 ทิศทางและเป้าหมายในการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 (พ.ศ.2552 – 2561)
 - 1.3 มาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ.2552
2. ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 2.1 ที่มาของปัญหาในการนำระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาใช้ในสถานศึกษา
 - 2.2 ความหมาย วัตถุประสงค์และประโยชน์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 2.3 กระบวนการและขั้นตอนของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 2.4 บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 2.5 การบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
3. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษา
 - 3.1 การบริหารและทฤษฎีเกี่ยวกับระบบ
 - 3.2 ปัจจัยทางการบริหารการศึกษา
 - 3.3 วงจรเดมมิ่ง
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. นโยบายที่เกี่ยวข้องกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ผู้วิจัยได้รวบรวมนโยบายที่ครูที่ปรึกษาควรจะต้องทราบเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางในการดำเนินงานทั้ง 5 ด้านของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย

- 1.1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
- 1.2 ทิศทางและเป้าหมายในการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 (พ.ศ.2552 – 2561)
- 1.3 มาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ.2552

1.1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

กระทรวงศึกษาธิการ (2551ข: 1) มีคำสั่งที่สพฐ.293/2551 เมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม 2551 ให้ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีวัตถุประสงค์เพื่อให้การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสอดคล้องกับสภาพความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม วิทยาการสมัยใหม่ โดยใช้กลยุทธ์ใหม่ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สามารถตอบสนองความต้องการของสังคมไทย ผู้เรียนมีศักยภาพทัดเทียมกับสังคมโลก

ประเด็นที่สำคัญของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งได้แก่ วิสัยทัศน์ หลักการ และจุดหมายของหลักสูตร จะมีสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องปรากฏในประเด็นต่างๆ ดังนี้

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเน้นการศึกษาตลอดชีวิต มีวิสัยทัศน์ที่สำคัญคือ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน ตลอดจนเจตคติที่ดีต่อการศึกษา และการประกอบอาชีพ โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานที่ว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551ข: 4)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมีหลักการสำคัญที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้เรียน โดยมีเป้าหมายเป็นมาตรฐานการเรียนรู้สำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ทักษะเจตคติและคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล ทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและมีคุณภาพสอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น มีความยืดหยุ่น

ในการจัดการเรียนรู้ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครอบคลุมการศึกษาทุกระบบทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์ได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551ข: 4)

กระทรวงศึกษาธิการ (2551ข: 5) กำหนดจุดหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ 5 ประการ คือ 1) ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ปฏิบัติตนตามศาสนา ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) มีความรู้ความสามารถในการสื่อสาร การคิดการแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีและมีทักษะชีวิต 3) มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีมีสุขนิสัยและรักการออกกำลังกาย 4) มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข 5) มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย สิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

สรุป จากวิสัยทัศน์ หลักการ และจุดหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานนี้ สถานศึกษาต่างๆจึงต้องนำไปปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองพร้อมทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม โดยเป็นการศึกษาที่ถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุดให้โอกาสกับทุกคนในการเรียนให้สามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต มีคุณสมบัติทั้งความเป็นไทยและความเป็นสากล

ในการนำแนวนโยบายข้างต้นมาใช้ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้น ก็เพื่อช่วยส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะของผู้เรียนเป็นไปตามที่หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดไว้ โดยในด้านของความสามารถหรือสมรรถนะของผู้เรียนและ คุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้นเป็นคุณสมบัติของผู้เรียนที่หลักสูตรต้องการให้เกิดแก่ตัวผู้เรียนทุก คนหลังจากจบการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งมีทั้งหมด 5 สมรรถนะและมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทั้ง 8 ประการ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงต้องมุ่งที่จะส่งเสริมผู้เรียนให้มีสมรรถนะและ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามนั้น

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2551: 6-7) ได้กำหนดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนเพื่อการพัฒนา ผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร ใช้ภาษา ถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจความรู้สึกและทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสารและประสบการณ์ รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่างๆ การเลือกข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มี ประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบต่อตนเองและสังคม

2. ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิด สังเคราะห์การคิดสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การ สร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจได้อย่างเหมาะสม

3. ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรค ต่างๆ ที่เผชิญได้อย่างเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผลคุณธรรมและข้อมูล เข้าใจการ เปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่างๆในสังคม แสวงหาและประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและ แก้ไขปัญหา มีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ

4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำไปใช้ในการ ดำเนินชีวิตประจำวัน มีความต่อเนื่องของการเรียนรู้และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ ทำงาน และอยู่ร่วมในสังคมด้วยความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลอื่น จัดการปัญหาและความขัดแย้งต่างๆ อย่างเหมาะสม สามารถปรับตัวได้ทันกับการเปลี่ยนแปลง หลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือกและใช้เทคโนโลยีด้านต่างๆ มีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาตนเองและสังคมในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

ในการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551ข: 7) ดังนี้

1. รักชาติ ศาสนา กษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต
3. มีวินัย
4. ใฝ่เรียนรู้
5. อยู่อย่างพอเพียง
6. มุ่งมั่นในการทำงาน
7. รักความเป็นไทย
8. มีจิตสาธารณะ

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2555) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับ 10 คุณลักษณะของเยาวชนไทยในศตวรรษที่ 21 จากการเก็บข้อมูลเชิงประจักษ์ ประกอบด้วย

1. ความสามารถในการคิดเชิงวิเคราะห์และสร้างสรรค์
2. ความสามารถในการสื่อสาร
3. ความสามารถด้าน ICT
4. ความสามารถในการเรียนรู้ ใฝ่เรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ
5. มีความมุ่งมั่น มานะ อดทน และมีความเป็นตัวของตัวเอง
6. มีจิตสาธารณะ
7. เป็นคนดี มีคุณธรรม และจริยธรรม
8. ความสามารถในการแก้ไขปัญหาประเมินความเสี่ยงและการตัดสินใจ
9. ความสามารถในการพึ่งพาตนเองได้ในทางเศรษฐกิจ
10. การดำรงอัตลักษณ์ความเป็นไทย

1.2 ทิศทางและเป้าหมายในการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 (พ.ศ.2552-2561)

การกำหนดทิศทางและเป้าหมายในการปฏิรูปการศึกษาในยุคปัจจุบันนั้น คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบ “ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552-2561)” เพื่อขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษา พ.ศ.2552 ตามที่กระทรวงศึกษาธิการเสนอ เมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2552 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2554ก: 5)

ผู้วิจัยได้นำเสนอประเด็นที่สำคัญอันจะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานทางการศึกษาโดยเฉพาะประเด็นที่มีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้ครูที่ปรึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องได้เห็นถึงความสำคัญของเป้าหมายในการปฏิรูปการศึกษาในปัจจุบันที่มีการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง ตั้งแต่ พ.ศ.2552-2561 จึงมีความจำเป็นที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินงานเพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้และระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนก็สามารถส่งเสริมการปฏิรูปการศึกษาในครั้งนี้ด้วย ดังนี้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2554ก: 10-11) กล่าวว่า หลักการและกรอบแนวคิดในการปฏิรูปการศึกษาทศวรรษที่สองยึดหลักว่าระบบการศึกษาและระบบการเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งของระบบการพัฒนาประเทศซึ่งต้องเชื่อมโยงกับการพัฒนาระบบอื่นทั้งด้านเศรษฐกิจสังคม จึงต้องเน้นการปฏิรูปอย่างเป็นระบบไม่ใช่เพียงส่วนใดส่วนหนึ่ง ระบบการศึกษามีปัจจัยที่สำคัญได้แก่ ครู หลักสูตรสถานศึกษา กระบวนการสร้างและถ่ายทอดความรู้ โดยสิ่งที่สำคัญที่สุด คือ การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษา ส่งเสริมและยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยมีระบบการเรียนรู้ที่เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มีความสามารถคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา มีคุณธรรม โดยจะอยู่ในระบบหรือนอกระบบการศึกษาก็ได้ มีปัจจัยและเครื่องมือต่างๆเพื่อสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ได้

จากหลักการและกรอบแนวคิดในการปฏิรูปการศึกษาทศวรรษที่สองได้กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า “คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ” โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและการเรียนรู้ของคนไทย เพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคมในการบริหารและจัดการศึกษามีกรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษา คือ พัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ ครูยุคใหม่ สถานศึกษา และแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่และการบริหารจัดการใหม่ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2554ก: 11-23)

เป้าหมายยุทธศาสตร์และตัวบ่งชี้

ผู้วิจัยได้รวบรวมยุทธศาสตร์และตัวบ่งชี้ของการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองเพื่อต้องการให้ครูผู้สอน ครูที่ปรึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาได้เห็นเป้าหมายที่เป็นรูปธรรมชัดเจนในการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียน เพื่อให้การพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนสอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาของประเทศ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนก็ควรที่จะทราบถึงยุทธศาสตร์และตัวบ่งชี้ดังกล่าวต่อไปด้วย เนื่องจากในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้นมีการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียนอยู่ด้วย ยุทธศาสตร์ ตัวบ่งชี้และค่าเป้าหมายเหล่านี้จึงเป็นสิ่งที่ต้องนำมาใช้ในการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน

ในการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองโดยคณะกรรมการนโยบายปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (กนป.) ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานได้กำหนดเป้าหมายยุทธศาสตร์ ตัวบ่งชี้ และค่าเป้าหมายสำหรับการดำเนินงานตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดในปีพ.ศ.2561 ประกอบด้วยเป้าหมายยุทธศาสตร์ 4 เป้าหมาย 20 ตัวบ่งชี้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2554ก: 11-23) ดังนี้

เป้าหมายยุทธศาสตร์ข้อที่ 1 คนไทยและการศึกษาไทยมีคุณภาพและได้มาตรฐานระดับสากล มีตัวบ่งชี้และค่าเป้าหมาย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2554ข: 76) ดังนี้

- 1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาหลักจากการทดสอบระดับชาติ มีคะแนนเฉลี่ยมากกว่าร้อยละ 50
- 1.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ เพิ่มขึ้นเป็นไม่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับนานาชาติ (ผลทดสอบ PISA)
- 1.3 ความสามารถด้านภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้นร้อยละ 3 ต่อปี
- 1.4 ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพิ่มขึ้นร้อยละ 3 ต่อปี
- 1.5 สัดส่วนผู้เรียนมัธยมศึกษาตอนปลายประเภทอาชีวศึกษา : สามัญศึกษา เป็น 60:40
- 1.6 ผู้สำเร็จอาชีวศึกษาและอุดมศึกษามีคุณภาพระดับสากลและเป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ
- 1.7 จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทย (อายุ 15-59 ปี) เพิ่มขึ้นเป็น 12 ปี

เป้าหมายยุทธศาสตร์ข้อที่ 2 คนไทยใฝ่รู้ : สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง รักการอ่าน และแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง มีตัวบ่งชี้และค่าเป้าหมาย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา , 2554ช: 77) ดังนี้

- 2.1 ผู้เรียนทุกระดับการศึกษาไม่ต่ำกว่าร้อยละ 75 มีทักษะในการแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองรักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
- 2.2 อัตราการรู้หนังสือของประชากร (อายุ 15 - 60 ปี) เป็นร้อยละ 100
- 2.3 ผู้เข้ารับบริการในแหล่งเรียนรู้เพิ่มขึ้นปีละอย่างน้อยร้อยละ 10
- 2.4 คนไทยใช้เวลาอ่านหนังสือนอกเวลาเรียน/นอกเวลาทำงาน โดยเฉลี่ยอย่างน้อยวันละ 60 นาที
- 2.5 สัดส่วนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนรู้ต่อประชากรอายุ 6 ปีขึ้นไป เป็นร้อยละ 50

เป้าหมายยุทธศาสตร์ข้อที่ 3 คนไทยใฝ่ดี : มีคุณธรรมพื้นฐานมีจิตสำนึกและค่านิยมที่พึงประสงค์เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมีจิตสาธารณะ มีวัฒนธรรมประชาธิปไตย มีตัวบ่งชี้และค่าเป้าหมาย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2554ช: 78) ดังนี้

- 3.1 ผู้เรียนทุกระดับการศึกษาไม่ต่ำกว่าร้อยละ 75 มีคุณธรรมจริยธรรมและมีความเป็นพลเมือง
- 3.2 จำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนลดลงร้อยละ 10 ต่อปี
- 3.3 จำนวนเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปีที่ตั้งครรภ์ลดลงร้อยละ 10 ต่อปี
- 3.4 จำนวนเด็กและเยาวชนที่เข้ารับการรักษาเสพติดลดลงร้อยละ 10 ต่อปี
- 3.5 สัดส่วนคนไทยที่ประกอบกิจกรรมทางศาสนาและกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น และสังคมอย่างสม่ำเสมอ เพิ่มขึ้นร้อยละ 5 ต่อปี

เป้าหมายยุทธศาสตร์ข้อที่ 4 คนไทยคิดเป็นทำเป็นแก้ปัญหาได้ : มีทักษะในการคิด และปฏิบัติมีความสามารถในการแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มีความสามารถในการสื่อสาร มีตัวบ่งชี้และค่าเป้าหมาย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2554ช: 79) ดังนี้

- 4.1 ผู้เรียนทุกระดับการศึกษาไม่ต่ำกว่าร้อยละ 75 มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์

- 4.2 ผู้สำเร็จการอาชีวศึกษาและการอุดมศึกษามีสมรรถนะเป็นที่พึงพอใจของผู้ใช้และมีงานทำภายใน 1 ปี รวมทั้งประกอบอาชีพอิสระเพิ่มขึ้น
- 4.3 กำลังแรงงานที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 65 และมีสมรรถนะทางวิชาชีพตามมาตรฐาน

ทิศทางและเป้าหมายในการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองนี้ได้กำหนดเป้าหมายของยุทธศาสตร์ ตัวบ่งชี้และค่าเป้าหมายที่ชัดเจนซึ่งเป็นเป้าหมายที่จะต้องพยายามทำให้บรรลุผลให้ได้เมื่อสิ้นสุดการปฏิรูป คือ พ.ศ.2561 ในส่วนของคุณภาพของคนไทยและการศึกษาไทยนั้นได้มีตัวบ่งชี้และค่าเป้าหมายในเรื่องของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาหลักในการทดสอบระดับชาติไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ครูที่ปรึกษาสามารถช่วยส่งเสริมในการพัฒนาการเรียนรู้นักเรียนได้ เช่น การจัดกิจกรรมค่ายส่งเสริมความสามารถพิเศษของนักเรียน เป็นต้น หรือตัวบ่งชี้และค่าเป้าหมายเกี่ยวกับสัดส่วนผู้เรียนมัธยมศึกษาตอนปลายประเภทอาชีวศึกษา : สามัญศึกษาเป็น 60:40 ซึ่งการแนะแนวการศึกษานี้เป็นงานส่วนหนึ่งของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษาก็สามารถจะใช้แนวทางนี้ในการจัดกิจกรรมแนะแนวการศึกษาต่อให้กับนักเรียนได้ เพื่อประโยชน์ของตัวนักเรียนเองเนื่องจากแรงงานของประเทศที่จบการศึกษาออกไปจะต้องสอดคล้องกับความต้องการของระบบเศรษฐกิจของไทยด้วย สิ่งเหล่านี้จะเห็นผลได้ต้องใช้หลายฝ่ายในการดำเนินการและครูที่ปรึกษาก็สามารถเป็นฟันเฟืองของการพัฒนาการศึกษาในยุคการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองนี้ได้

1.3 มาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2552

เนื่องด้วยโรงเรียนมัธยมศึกษาได้มีการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานขึ้นมาเพื่อให้สะดวกแก่การดำเนินงานของโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยเฉพาะ ผู้วิจัยจึงได้รวบรวมงานบางส่วนที่มีความเกี่ยวข้องกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและการบริหารงานภายในของโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้มองภาพโครงสร้างในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ง่ายขึ้น

มาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2552 มีแนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการปฏิบัติงานและเกณฑ์มาตรฐานด้านปริมาณของโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งแนวทางการประเมินด้านคุณภาพนั้นจะนำไปใช้ประเมินมาตรฐานการปฏิบัติงานของโรงเรียนมัธยมศึกษา ส่วนเกณฑ์มาตรฐานด้านปริมาณเพื่อให้โรงเรียนทราบเกณฑ์การจัดสรรต่างๆ ที่ควรจะเป็นโดยมีสาระสำคัญครอบคลุมการบริหารโรงเรียนทั้ง 4 ด้าน ตามขอบข่ายและภารกิจการบริหารโรงเรียน ได้แก่ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป ประกอบด้วยงานต่างๆ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552 ก: 1-2) ดังนี้

1. งานแผนงานและประกันคุณภาพ
2. งานวิชาการ
3. งานกิจการนักเรียน
4. งานบุคคล
5. งานธุรการ
6. งานการเงินและพัสดุ
7. งานบริการอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
8. งานชุมชนและภาคีเครือข่าย

ขอบข่ายงานการบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีงานทั้ง 8 งานที่จะต้องปฏิบัตินั้นมีงานที่เกี่ยวข้องกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยตรง คือ งานกิจการนักเรียน และงานที่เข้ามาเกี่ยวข้องของบางส่วน คือ งานวิชาการ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552: 5) ได้มีการกำหนดงานวิชาการไว้ 7 ภารกิจ คือ 1) การวางแผนงานวิชาการ 2) การบริหารงานวิชาการ 3) การจัดกิจกรรมการ

เรียนการสอน 4) การพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการ 5) การวัดผลและประเมินผลการเรียน และงานทะเบียนนักเรียน 6) การแนะแนวการศึกษา 7) การประเมินผลการดำเนินงานวิชาการ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552: 6) กำหนดภารกิจของงานกิจการนักเรียนไว้ 6 ภารกิจ คือ 1) การวางแผนงานกิจการนักเรียน 2) การบริหารกิจการนักเรียน 3) การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัยคุณธรรมจริยธรรม 4) การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5) การดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน 6) การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน

จะเห็นได้ว่า ภารกิจของการแนะแนวการศึกษาในงานฝ่ายวิชาการ ภารกิจของการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัยคุณธรรมจริยธรรมกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในงานกิจการนักเรียนนั้น ทั้ง 3 ภารกิจนี้มีความเกี่ยวข้องกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยตรง

เนื่องจากงานกิจการนักเรียนมีความเกี่ยวข้องโดยตรงในการดูแลนักเรียนและการดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้วิจัยจึงนำเสนอขอบข่ายงานของงานกิจการนักเรียนทั้งหมดเพื่อให้เห็นภาพกว้างในการบริหารงานของกิจการนักเรียน

ขอบข่ายงานกิจการนักเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552: 36-46) ได้กำหนดขอบข่ายงานไว้ ประกอบด้วย

1. การวางแผนงานกิจการนักเรียน
 - 1.1 การรวบรวมข้อมูลและจัดทำระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับงานกิจการนักเรียน
 - 1.2 การทำแผนงานกิจการนักเรียน
2. การบริหารงานกิจการนักเรียน
 - 2.1 การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบงานกิจการนักเรียน
 - 2.2 การประสานงานกิจการนักเรียน
 - 2.3 การส่งเสริมงานกิจการนักเรียน
3. การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัยคุณธรรมจริยธรรม
 - 3.1 การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาความประพฤติและระเบียบวินัย
 - 3.2 การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรม
 - 3.3 การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาด้านความรับผิดชอบต่อสังคม
 - 3.4 การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
 - 3.5 การยกย่องให้กำลังใจแก่นักเรียนผู้ประพฤติดี

4. การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 4.1 การจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 4.2 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
 - 4.3 การคัดกรองนักเรียน
 - 4.4 การดำเนินงานป้องกันการแก้ไขปัญหานักเรียน
 - 4.5 การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพนักเรียน
 - 4.6 การส่งต่อนักเรียน
5. การดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน
6. การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน

สรุปว่า นโยบายที่เกี่ยวข้องกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจากหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ทิศทางและเป้าหมายในการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษ ที่ 2 (พ.ศ.2552 – 2561) และมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ.2552 ที่ผู้วิจัยได้ รวบรวมขึ้นมานั้น มีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่สมบูรณ์พร้อมทั้งร่างกาย จิตใจ เป็นคนไทยที่มีพร้อมทั้งความเป็นไทยและความเป็นสากล

2. ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ผู้วิจัยได้รวบรวมสาระสำคัญเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา ประกอบด้วย

- 2.1 ที่มาของปัญหาในการนำระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาใช้ในสถานศึกษา
- 2.2 ความหมาย วัตถุประสงค์และประโยชน์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 2.3 กระบวนการและขั้นตอนของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 2.4 บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 2.5 การบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.1 ที่มาของปัญหาในการนำระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาใช้ในสถานศึกษา

จากการรวบรวมสถิติข้อมูลสถานการณ์ปัญหาเด็กและเยาวชนของหน่วยงานต่างๆ พบว่าเด็กและเยาวชนทั้งที่เป็นนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอื่นๆ ส่วนหนึ่งมักมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ สภาวะวิกฤตที่เกิดขึ้นในปัจจุบันเป็นปัจจัยเสี่ยงที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกัน (สำนักวิชาการและมาตรฐานวิชาการ, 2552: 3)

สำนักวิชาการและมาตรฐานวิชาการ (2551: 4-5) กล่าวว่า ปัจจัยเสี่ยงหรือเงื่อนไขที่เป็นสาเหตุหรือตัวกระตุ้นให้เกิดปัญหาต่างๆ อันเกี่ยวข้องกับนักเรียน ประกอบด้วย

1. ปัจจัยเสี่ยงด้านตัวนักเรียน เช่น มีทักษะการดำรงชีวิตที่ไม่เหมาะสม ขาดความสามารถในการควบคุมตนเอง ไม่กล้าแสดงออก ขาดทักษะในการปฏิเสธเพื่อน มีความเชื่อมั่นในตนเองและความนับถือตนเองต่ำ มีปัญหาด้านอารมณ์และจิตใจ มีเจตคติไม่เหมาะสมหรือโน้มเอียงที่จะชอบเสี่ยง/ทดลองใช้ยา ความรุนแรง ปฏิเสธค่านิยมหรือหลักศาสนาที่สังคมส่วนใหญ่ยึดถือมีพัฒนาการทางพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในวัยเด็ก เช่น การต่อต้านสังคม พุดปด ขโมย ก้าวร้าว ขาดสัมพันธภาพที่ดีกับครูและโรงเรียน

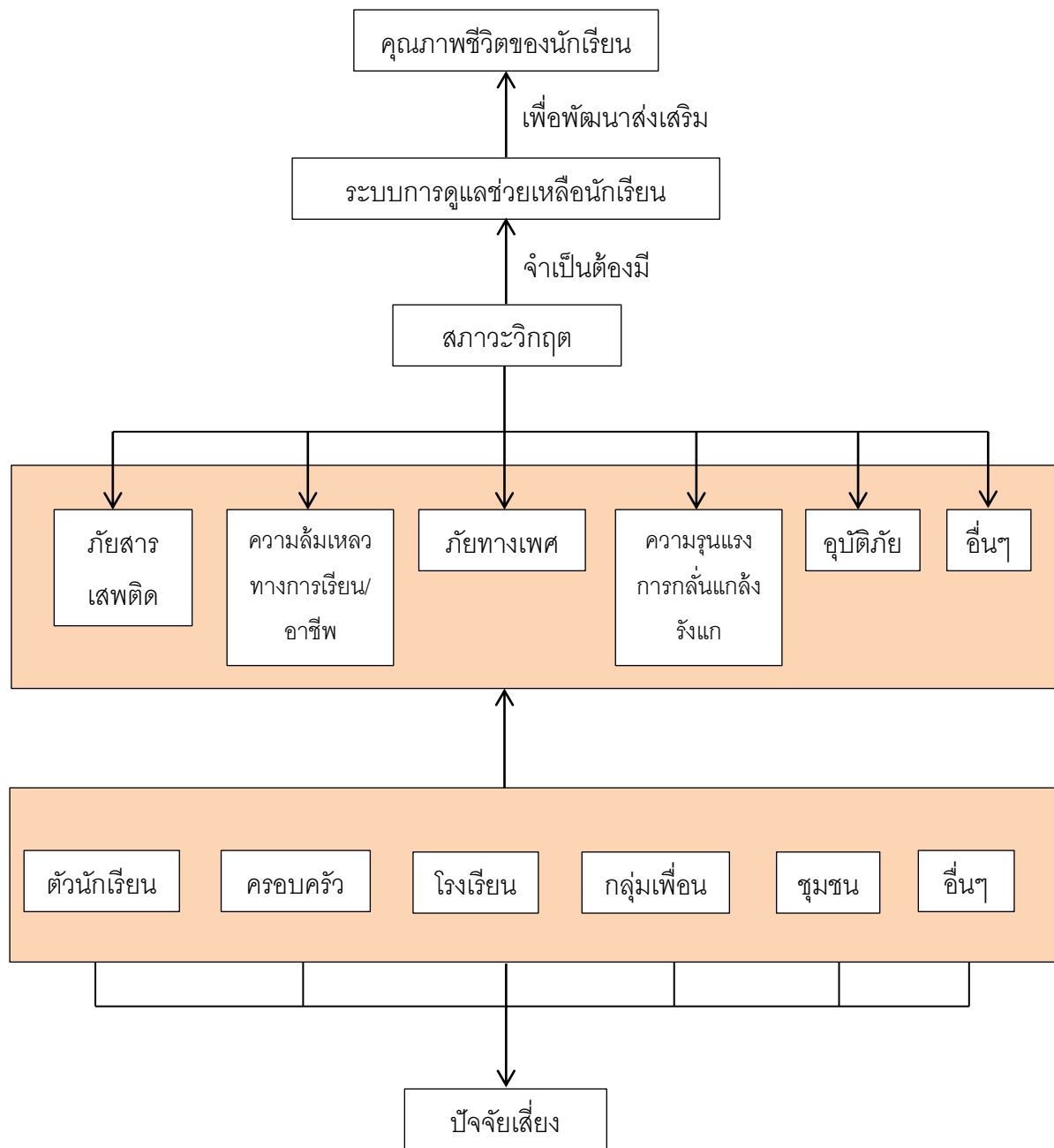
2. ปัจจัยเสี่ยงด้านครอบครัว เช่น ความขัดแย้งและความรุนแรงในครอบครัว ครอบครัวขาดความเป็นปึกแผ่น ครอบครัวแปลกแยกหรือแยกตัวจากสังคม การเลี้ยงดูไม่เหมาะสม มีความคาดหวังในตัวเด็กเกินความเป็นจริงโดยไม่คำนึงถึงศักยภาพและวัยของเด็ก

3. ปัจจัยเสี่ยงด้านโรงเรียน เช่น ขาดการดูแลเอาใจใส่นักเรียนอย่างจริงจังและไม่สร้างสัมพันธภาพที่เหนียวแน่นระหว่างครูกับนักเรียนและผู้ปกครอง/ชุมชน หย่อนประสิทธิภาพ

ในการบริหารจัดการนักเรียนทั้งในด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้และการจัดการพฤติกรรม ขาดการใช้กฎ/ระเบียบวินัยที่เหมาะสม เลือกปฏิบัติหรือไม่มีมาตรฐานการปฏิบัติที่แน่นอน

4. ปัจจัยเสี่ยงด้านกลุ่มเพื่อน เช่น การคบเพื่อนที่เกเร อันธพาล เสเพล การคบเพื่อนที่มีเจตคติโน้มเอียงในทางก้าวร้าว ชอบเสี่ยงภัย ชอบมั่วสุม เบี่ยงเบนทางเพศ ได้รับแรงกดดันบีบบังคับ ข่มขู่ ไม่ได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน

5. ปัจจัยเสี่ยงด้านชุมชนและสังคม เช่น การไร้ระเบียบแบบแผนในชุมชน ชุมชนอ่อนแอ ขาดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างสมาชิกในชุมชนและสังคม ต่างคนต่างอยู่ ขาดความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมของตน ชุมชนมีเจตคติโน้มเอียงต่อการยอมรับค่านิยมในการเพิ่มสิ่งเสพติดมอมเมา การใช้ความรุนแรง ละเลยไม่ให้ความสำคัญต่อการเอาใจใส่ดูแลเด็กและเยาวชน มีท่าทีต่อเยาวชนโดยเฉพาะวัยรุ่นในลักษณะที่ปฏิเสธต่อต้าน ไม่ยอมรับในพฤติกรรมที่แสดงออก

แผนภาพ 2.1 แสดงกรอบแนวคิดการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ที่มา: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551 ก). การพัฒนาความเข้มแข็งระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หลักสูตรผู้บริหาร. หน้า 3.

จากแผนภาพที่ 2.1 ปัจจัยเสี่ยงต่างๆ ข้างต้นล้วนเกี่ยวข้องกับสัมพันธ มีผลกระทบซึ่งกันและกัน เป็นเหตุปัจจัยสู่สภาวะวิกฤตได้หากไม่มีระบบการป้องกัน ส่งเสริม หรือจัดเงื่อนไขที่จะส่งผลที่ไม่พึงปรารถนาต่อตัวนักเรียนและสังคมโดยรวม การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนเป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญาความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรมนั้น

มูลนิธิสาคีรี-สฤษวงศ์ (2548: ออนไลน์) กล่าวว่า เป็นหน้าที่หลักโดยตรงของสถานศึกษา โดยผ่านกระบวนการทางการศึกษา มีแนวคิดหลักในการดำเนินการเพื่อช่วยเหลือนักเรียนจากปัจจัยเสี่ยงต่างๆ ดังนี้

1. มนุษย์ทุกคนมีศักดิ์ศรีและศักยภาพที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ เพียงแต่ใช้เวลาและวิธีการที่แตกต่างกัน เนื่องจากแต่ละคนมีความเป็นปัจเจกบุคคล ดังนั้นการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้งในเชิงการป้องกัน การแก้ปัญหา หรือการส่งเสริมสนับสนุน จึงจำเป็นต้องยึดประโยชน์สูงสุดอันพึงเกิดต่อนักเรียนเป็นสำคัญ

2. ความสำเร็จของงานต้องอาศัยการมีส่วนร่วม ทั้งการร่วมมือ ร่วมคิด ร่วมปฏิบัติ และร่วมพัฒนาของทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งบุคลากรของโรงเรียนทุกคน กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรภาครัฐและเอกชน

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า สภาพแวดล้อมในปัจจุบันสะท้อนความหลากหลายของนักเรียนซึ่งมาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกัน คณะครูจึงควรเอาใจใส่ต่อนักเรียนเป็นพิเศษ การนำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาใช้โดยที่โรงเรียนให้ครูมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์และวางระบบมีผลอย่างมากต่อการพัฒนาระบบและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทำให้สามารถประสานการทำงานระหว่างกันได้อย่างชัดเจนและเป็นระบบมากยิ่งขึ้น

2.2 ความหมาย วัตถุประสงค์และประโยชน์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552ข: 12) ได้ให้ความหมายของการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ว่าเป็นการส่งเสริมพัฒนา การป้องกันและการแก้ไขปัญหาให้แก่ นักเรียน เพื่อให้ นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจ มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะในการ ดำรงชีวิต และรอดพ้นจากสภาวะวิกฤตต่างๆได้อย่างปลอดภัย

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552ข: 12) ได้ให้ความหมายของระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนไว้ว่า เป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ มี ขั้นตอน มีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานโดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่ เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกคน มีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน มีมาตรฐานคุณภาพและมี หลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้

วัตถุประสงค์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2552ข: 12) มีด้วยกัน 2 ข้อ คือ 1) เพื่อให้การดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปอย่างมี ระบบ มีประสิทธิภาพ 2) เพื่อให้โรงเรียน กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการทำงานร่วมกันโดยผ่านกระบวนการที่ชัดเจน มีร่องรอยหลักฐานการ ปฏิบัติงาน สามารถตรวจสอบและประเมินผลได้

ประโยชน์และคุณค่าของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (สำนักวิชาการและมาตรฐาน การศึกษา, 2552ข: 12-13) มีด้วยกัน 5 ข้อ คือ 1) นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างทั่วถึง และตรงตามสภาพปัญหา 2) สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนเป็นไปด้วยดีและอบอุ่น 3) นักเรียนรู้จักตนเอง ควบคุมตนเองได้ มีการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์(EQ) ซึ่งจะเป็น รากฐานในการพัฒนาความเก่ง(IQ) คุณธรรม จริยธรรม(MQ) และความมุ่งมั่นที่จะเอาชนะ อุปสรรค(AQ) 4) นักเรียนเรียนรู้ได้อย่างมีความสุขและได้รับการส่งเสริมพัฒนาเต็มตามศักยภาพ อย่างรอบด้าน 5) ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนอย่างเข้มแข็ง จริงจัง ด้วย ความเสียสละและความเอาใจใส่

2.3 กระบวนการและขั้นตอนของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

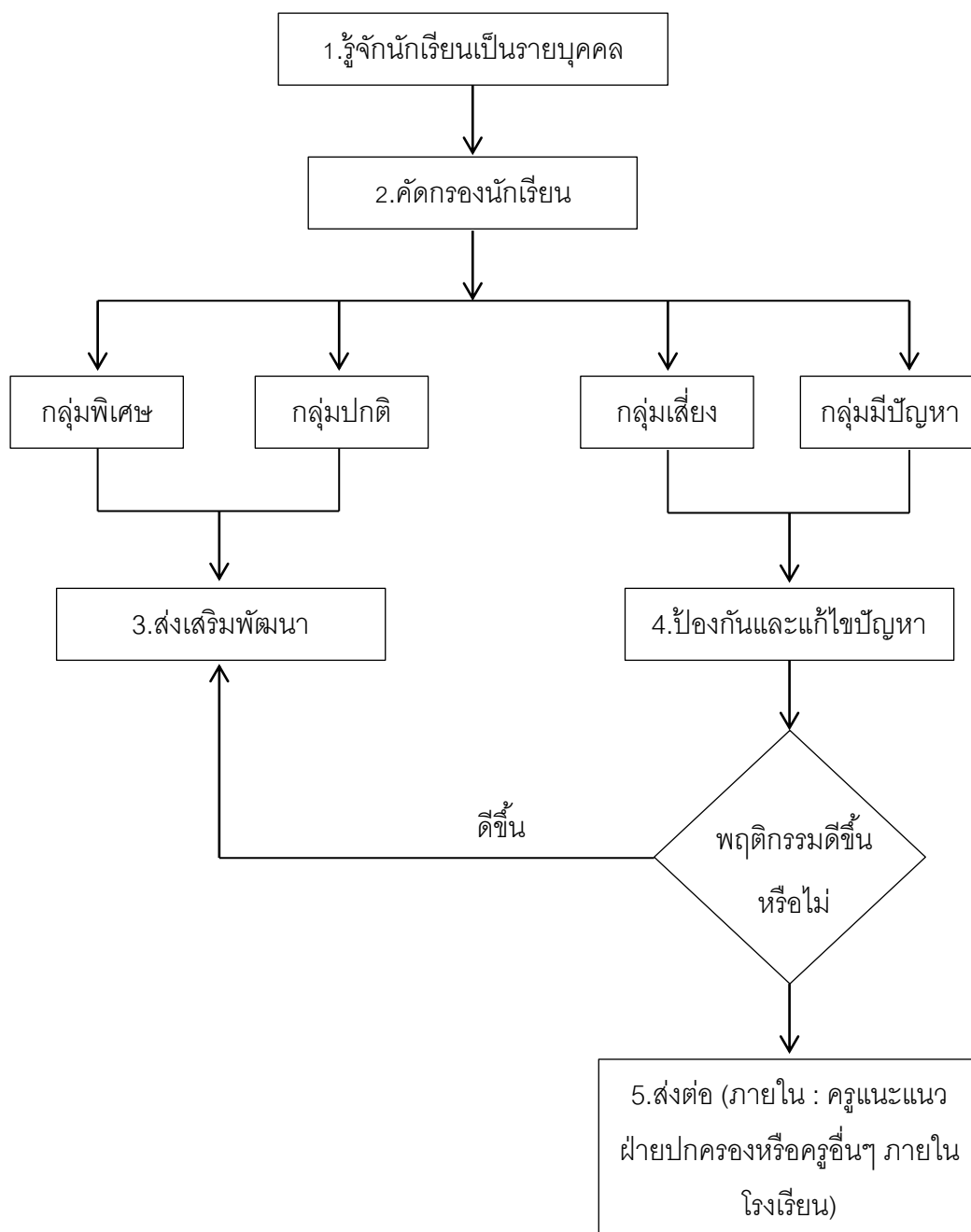
ผู้วิจัยได้รวบรวมกระบวนการและขั้นตอนของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยนำเสนอตามทั้ง 5 ด้านดังนี้

- 2.3.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
- 2.3.2 การคัดกรองนักเรียน
- 2.3.3 การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน
- 2.3.4 การป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน
- 2.3.5 การส่งต่อนักเรียน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552ข: 18) ระบุว่าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงาน 5 ด้าน ดังนี้

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
2. การคัดกรองนักเรียน
3. การส่งเสริมนักเรียน
4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา
5. การส่งต่อ

กระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามกรอบของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีลำดับกระบวนการในการดำเนินงาน ดังแสดงในแผนภาพที่ 2.2

แผนภาพที่ 2.2 แสดงกระบวนการและขั้นตอนของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ที่มา: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2552ข). ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
หลักการ แนวคิด และทิศทางการดำเนินงาน. หน้า 23.

2.3.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552ข: 18) กล่าวว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เป็นการรู้ข้อมูลที่เป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ครูที่ปรึกษามีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้นเนื่องจากความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนที่มีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่ไม่เหมือนกัน หล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนั้นการรู้จักนักเรียนแต่ละคนทำให้ครูที่ปรึกษาสามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียน เป็นประโยชน์ในการส่งเสริม การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนได้อย่างถูกต้อง ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์มิใช่การใช้ความรู้สึกหรือการคาดเดา โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหานักเรียนซึ่งจะทำให้ไม่เกิดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียน

ประดับ บุญธรรม (2551: 18) กล่าวว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เป็นการรวบรวมข้อมูลนักเรียนด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อให้ครูประจำชั้นได้รู้จักและเข้าใจนักเรียนอย่างแท้จริงและครอบคลุมในทุกๆด้าน มีการบันทึกและเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ

นนทิณี เครือจันทร์ (2551: 69) กล่าวว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เป็นวิธีการสำคัญในการช่วยให้ครูทราบถึงจุดแข็ง จุดอ่อนของนักเรียนแต่ละคนโดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย ซึ่งต้องเลือกวิธีการและเครื่องมือหรือเทคนิคต่างๆ เพื่อประสิทธิภาพในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และสามารถนำไปวางแผนให้การช่วยเหลือ ป้องกันและส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนแต่ละคนได้อย่างเหมาะสม

เรืองยศ อุตรศาสตร์ (2546: 51) กล่าวว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง การรวบรวมและรับทราบข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน ได้แก่ ด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัว และด้านอื่นๆ เพื่อเป็นประโยชน์ในการส่งเสริม การป้องกัน และแก้ไขปัญหาของนักเรียน

สรุปว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง การรวบรวมข้อมูลที่เป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนเพื่อช่วยให้ครูที่ปรึกษามีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น รู้จักนักเรียนอย่างแท้จริงและครอบคลุมในทุกๆด้าน ทราบถึงจุดแข็ง จุดอ่อนของนักเรียนแต่ละคน โดยใช้เครื่องมือและเทคนิควิธีการที่หลากหลายตามความเหมาะสม ทำให้สามารถนำข้อมูลมาใช้วิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียน การส่งเสริม การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนได้ต่อไป

ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนที่ครูที่ปรึกษาควรทราบ

ระดับ บัญชีธรรม (2551: 43) ได้จำแนกกระบวนการดำเนินงานการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยแบ่งข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนเป็น 6 ด้าน คือ

- (1) ด้านความสามารถ
 - ด้านการเรียนรู้
 - ด้านความสามารถอื่น ๆ
- (2) ด้านสุขภาพ
 - ด้านร่างกาย
 - ด้านจิตใจ
- (3) ด้านพฤติกรรม
- (4) ด้านครอบครัว
 - ด้านเศรษฐกิจ
 - ด้านการคุ้มครองนักเรียน
 - ด้านการเลี้ยงดู
- (5) ด้านสังคม
- (6) ด้านอื่นๆ

กรมสุขภาพจิต (2546: 5) ได้จำแนกกระบวนการดำเนินงานการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยแบ่งข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนเป็น 6 ด้าน คือ

- (1) ด้านความสามารถ แยกเป็น
 - ด้านการเรียนรู้
 - ด้านความสามารถอื่น ๆ
- (2) ด้านสุขภาพ แยกเป็น
 - ด้านร่างกาย
 - ด้านจิตใจ – พฤติกรรม
- (3) ด้านครอบครัว แยกเป็น
 - ด้านเศรษฐกิจ
 - ด้านการคุ้มครองนักเรียน
- (4) ด้านสารเสพติด

(5) ด้านความปลอดภัย

(6) ด้านอื่นๆ ที่ครูพบเพิ่มเติม ซึ่งมีความสำคัญหรือเกี่ยวข้องกับ การดูแลช่วยเหลือ นักเรียน เช่น ด้านเพศ

กรมสามัญศึกษา (2544: 52) ได้จำแนกข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน ซึ่งเป็นข้อมูล ที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียน เป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ ไม่ใช่ข้อมูลที่เกิดจากความรู้สึกหรือการคาดเดามี 3 ด้าน คือ

1. ด้านความสามารถ ประกอบด้วยข้อมูล

1.1 ด้านการเรียน ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแต่ละวิชา ผลการเรียนเฉลี่ยแต่ละภาคเรียน พฤติกรรมการเรียนในห้องที่มีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน เช่น ไม่ตั้งใจเรียน ขาดเรียนบ่อย หนีเรียน เป็นต้น

1.2 ด้านความสามารถอื่นๆ ได้แก่ บทบาทหน้าที่พิเศษในโรงเรียน ความสามารถด้านกีฬา ด้านดนตรี ด้านศิลปะ ฯลฯ การเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ทั้งในและนอกโรงเรียน เป็นต้น

2. ด้านสุขภาพ ประกอบด้วยข้อมูล

2.1 ด้านร่างกาย ได้แก่ ส่วนสูง น้ำหนัก โรคประจำตัว ความบกพร่องทางร่างกาย เช่น การได้ยิน การมองเห็น ฯลฯ อวัยวะทางร่างกายครบถ้วน ฟัน เล็บ ผม โรคภูมิแพ้ กลุ่มเลือด เป็นต้น

2.2 ด้านจิตใจ – พฤติกรรม ได้แก่ อารมณ์ซึมเศร้า วิตกกังวล ความประพฤติ พฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง สมารถสัน บุคลิกภาพเก็บตัว ขี้อาย ไม่กล้าแสดงออก ขาดความมั่นใจ ตกใจง่าย กลัว ชอบลี้ภัยขโมยน้อย เป็นต้น

3. ด้านครอบครัว ประกอบด้วยข้อมูล

3.1 ด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ของบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง ค่าใช้จ่าย ที่นักเรียนได้รับในการมาโรงเรียน ต่อวัน ต่อสัปดาห์ เป็นต้น

3.2 ด้านการคุ้มครองนักเรียน ได้แก่ จำนวนพี่น้อง บุคคลในครอบครัว สถานภาพของบิดามารดา บุคคลที่ดูแลรับผิดชอบนักเรียน ลักษณะที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม ความเจ็บป่วยของบุคคลในครอบครัวหรือการใช้สารเสพติด การติดสุรา การพนัน เป็นต้น

สรุป ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน ประกอบด้วย 1) ความสามารถด้านการเรียน 2) ความสามารถด้านอื่นๆ 3) สุขภาพร่างกาย 4) สุขภาพจิตและพฤติกรรม 5) เศรษฐกิจของครอบครัว 6) การคุ้มครองนักเรียนของครอบครัว 7) ด้านสังคม 8) ด้านความปลอดภัย 9) ด้านสารสนเทศ

วิธีการและเครื่องมือในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

ครูที่ปรึกษาควรรู้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย เพื่อให้ได้ข้อมูลนักเรียนที่ครอบคลุมทุกด้าน ทั้งด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ และด้านครอบครัว (กรมสุขภาพจิต, 2546: 5) คือ

- (1) ระเบียบสะสม
- (2) แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) หรือ
- (3) วิธีการและเครื่องมืออื่นๆ เช่น การสัมภาษณ์นักเรียน การศึกษาจากแฟ้มสะสมงาน การเยี่ยมบ้าน การศึกษาข้อมูลจากแบบบันทึกการตรวจสุขภาพด้วยตนเองซึ่งจัดทำโดยกรมอนามัย เป็นต้น

(1) **ระเบียบสะสม** กรมสุขภาพจิต (2546: 11) ใช้เป็นเครื่องมือในรูปแบบของเอกสารเพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน โดยนักเรียนเป็นผู้กรอกข้อมูลและครูที่ปรึกษานำข้อมูลเหล่านั้นมาศึกษาพิจารณาทำความรู้จักนักเรียนเบื้องต้น หากข้อมูลไม่เพียงพอหรือมีข้อสังเกตบางประการก็ควรหาข้อมูลเพิ่มเติมด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การสอบถามจากนักเรียนโดยตรง การสอบถามจากครูอื่นๆ หรือเพื่อนของนักเรียน เป็นต้น รวมทั้งการใช้เครื่องมือทดสอบต่างๆ

รูปแบบและรายละเอียดในระเบียบสะสมของแต่ละโรงเรียนมีความแตกต่างกันได้ขึ้นอยู่กับความต้องการของแต่ละโรงเรียน แต่ควรครอบคลุมข้อมูลทั้งด้านการเรียน ด้านสุขภาพ และด้านครอบครัว ระเบียบสะสมเป็นข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนจึงต้องเป็นความลับและเก็บไว้อย่างดี ควรเก็บไว้กับครูที่ปรึกษาและมีตู้เก็บให้เรียบร้อย ระเบียบสะสมควรเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างต่อเนื่องอย่างน้อย 3 หรือ 6 ปีการศึกษา และส่งต่อไปยังครูที่ปรึกษาคนใหม่ในปีการศึกษาต่อไป อาจจัดครูที่ปรึกษาตามดูแลนักเรียนอย่างต่อเนื่องจนจบการศึกษาก็ได้ (กรมสุขภาพจิต, 2546: 11)

(2) **แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก** กรมสุขภาพจิต (2546: 11-12) กล่าวว่า แบบประเมินพฤติกรรมเด็กไม่ได้เป็นแบบวัดหรือแบบทดสอบ แต่เป็นเครื่องมือสำหรับการคัดกรองนักเรียนด้านพฤติกรรม การปรับตัวที่มีผลเกี่ยวข้องกับสภาพจิต ซึ่งจะช่วยให้นักที่ปรึกษามีแนวการพิจารณานักเรียนด้านสุขภาพจิตมากขึ้น แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก เป็นเครื่องมือที่กรมสุขภาพจิตเป็นผู้จัดทำขึ้น โดยพัฒนาจาก The Strengths and Difficulties Questionnaire (SDQ) ประเทศเยอรมนี ซึ่งใช้กันแพร่หลายในแถบยุโรปเพราะมีความเที่ยงและความตรงจำนวนมาก คณะผู้จัดทำของกรมสุขภาพจิตได้ทำการวิจัยเพื่อวิเคราะห์ค่าความเที่ยงและความตรงของแบบประเมินและหาเกณฑ์มาตรฐาน (Norm) ของเด็กไทย แบบประเมินพฤติกรรมเด็กมี 3 ชุด คือ

- ชุดที่ครูเป็นผู้ประเมินเด็ก
- ชุดที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง เป็นผู้ประเมินเด็ก
- ชุดที่เด็กประเมินตนเอง

ทั้ง 3 ชุด มีเนื้อหาและจำนวนข้อ 25 ข้อเท่ากัน ทางโรงเรียนอาจเลือกใช้ชุดที่นักเรียนประเมินตนเองชุดเดียวหรือใช้ควบคู่กับชุดที่ครูเป็นผู้ประเมินเพื่อความแม่นยำยิ่งขึ้น โดยระยะเวลาที่ประเมินไม่ควรห่างจากนักเรียนประเมินตนเองเกิน 1 เดือน ซึ่งหากเป็นไปได้ควรใช้แบบประเมินทั้ง 3 ชุดพร้อมกันเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของผลที่ออกมา

(3) **วิธีการและเครื่องมืออื่นๆ** ในกรณีที่ข้อมูลของนักเรียนจากระเบียนสะสมแบบประเมินพฤติกรรมเด็กไม่เพียงพอหรือเกิดกรณีจำเป็นต้องมีข้อมูลเพิ่มเติม ครูที่ปรึกษาอาจใช้วิธีการหรือเครื่องมืออื่นๆ เพิ่มเติม เช่น การสังเกตพฤติกรรมอื่นๆ ในห้องเรียน การสัมภาษณ์ และการเยี่ยมบ้านนักเรียน การทดสอบความฉลาดทางอารมณ์ (E.Q.) โดยใช้แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (E.Q.) การตรวจสอบสารเสพติด เป็นต้น (กรมสุขภาพจิต, 2546: 12)

กรมสุขภาพจิต (2546: 5) และธงชาติ วงศ์สุวรรณ (2553: 201-202) ได้กล่าวไว้เกี่ยวกับวิธีการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้นมี 5 วิธีการ คือ

1. การสังเกต เช่น พฤติกรรมการแสดงออก พฤติกรรมการทำงาน เป็นต้น
2. การสัมภาษณ์ เช่น ผู้ปกครองเด็ก ญาติใกล้ชิดเด็ก เพื่อนนักเรียน เป็นต้น
3. การเยี่ยมบ้าน เช่น พ่อแม่/ผู้ปกครอง บุคคลในครอบครัว เป็นต้น
4. การศึกษาข้อมูลจาก

4.1 ผลงานนักเรียน เช่น อัดซีวประวัติ บันทึกประจำวัน ภาระงานที่กำหนด สมุดทำงาน/แบบฝึกหัด งานฝีมือ/สิ่งประดิษฐ์ โครงการ เป็นต้น

4.2 เอกสารหลักฐานอื่นๆ เช่น ระเบียบสะสม การศึกษาเด็กเป็นรายกรณี บันทึกสุขภาพของแพทย์ บันทึกสรุปการประเมินจุดแข็งจุดอ่อน(SDQ) บันทึกสรุปการสำรวจเบื้องต้นเพื่อคัดแยกความพิการ/บกพร่อง บันทึกสรุปการสำรวจความสามารถพิเศษ 10 แวด บันทึกสรุปการสำรวจนักเรียนด้อยโอกาส เป็นต้น

5. การทดสอบ เช่น แบบทดสอบที่สถานศึกษาสร้างขึ้น แบบทดสอบระดับชาติ แบบทดสอบมาตรฐาน เป็นต้น

สรุป เครื่องมือในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ประกอบด้วย

- (1) ระเบียบสะสม
- (2) แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ)
- (3) แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (E.Q.)
- (4) แฟ้มสะสมงาน
- (5) แบบบันทึกการตรวจสุขภาพด้วยตนเองของกรมอนามัย
- (6) แบบทดสอบต่างๆที่ใช้ทดสอบความสามารถด้านการเรียน
- (7) แบบสำรวจความสามารถพิเศษ 10 แวด

สรุป วิธีการในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ประกอบด้วย

- (1) การสังเกต
- (2) การสัมภาษณ์
- (3) การเยี่ยมบ้าน
- (4) การศึกษาข้อมูลจากผลงานนักเรียนและเอกสารหลักฐานอื่นๆ
- (5) การทดสอบ

2.3.2 การคัดกรองนักเรียน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552ข: 19) กล่าวว่า การคัดกรองนักเรียน เป็นการพิจารณาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนเพื่อการจัดกลุ่มนักเรียนเพื่อเป็นประโยชน์ในการหาวิธีการที่เหมาะสมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ตรงกับสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นอย่างถูกต้องและรวดเร็ว การจัดกลุ่มนักเรียนตามผลการคัดกรองอาจจัดแบ่งเป็น 2, 3 หรือ 4 กลุ่มก็ได้ ตามขอบข่ายหรือเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด เช่น กรณีแบ่งนักเรียนเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

(1) กลุ่มปกติ คือ นักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนแล้วอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มปกติ ซึ่งกลุ่มนี้ควรได้รับการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและการส่งเสริมพัฒนา

(2) กลุ่มพิเศษ คือ นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ มีความเป็นอัจฉริยะ แสดงออกซึ่งความสามารถอันโดดเด่นด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้านเมื่อเทียบกับผู้มีอายุในระดับเดียวกัน ภายใต้สภาพแวดล้อมเดียวกัน โรงเรียนจะต้องให้การส่งเสริมให้ได้รับการพัฒนาความสามารถพิเศษนั้นจนถึงขั้นสูงสุด

(3) กลุ่มเสี่ยง คือ นักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยงตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนซึ่งโรงเรียนต้องให้การป้องกันหรือแก้ไขปัญหามาแต่กรณี

(4) กลุ่มมีปัญหา คือ นักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มปัญหาตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนซึ่งโรงเรียนต้องให้การช่วยเหลือหรือแก้ไขปัญหามาโดยเร่งด่วน

กรมสุขภาพจิต (2546: 13) กล่าวว่า การคัดกรองนักเรียนเป็นการพิจารณาเพื่อการจัดกลุ่มนักเรียน เป็น 2 กลุ่ม คือ

(1) กลุ่มปกติ คือ นักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนแล้วอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มปกติ

(2) กลุ่มเสี่ยง/กลุ่มมีปัญหา คือ นักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหามาตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน

การจัดกลุ่มนักเรียนนี้ มีประโยชน์ต่อครูที่ปรึกษาในการหาวิธีการเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้อง โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหามาตรงกับปัญหาของนักเรียนยิ่งขึ้นและมีความรวดเร็วเพราะอาจมีข้อมูลของนักเรียนในด้านต่างๆ ซึ่งหากครูที่ปรึกษาไม่ได้คัดกรองนักเรียนเพื่อการจัดกลุ่มจะทำให้ความชัดเจนในเป้าหมายเพื่อการแก้ไขปัญหามาของนักเรียนจะมีน้อยลง

ส่งผลต่อความรวดเร็วในการช่วยเหลือ ซึ่งบางกรณีจำเป็นต้องแก้ไขโดยเร่งด่วน ผลการคัดกรองนักเรียน ครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องระมัดระวังอย่างยิ่งที่จะไม่ทำให้นักเรียนรับรู้ได้ว่าตนถูกจัดกลุ่มอยู่ในกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา ซึ่งมีความแตกต่างจากกลุ่มปกติ โดยเฉพาะนักเรียนวัยรุ่นที่มีความไวต่อการรับรู้ (sensitive) ถึงแม้ว่านักเรียนจะรู้ตัวดีว่าตนมีพฤติกรรมอย่างไรหรือประสบกับปัญหาใด เพื่อเป็นการป้องกันการล้อเลียนในหมู่เพื่อน ดังนั้นครูที่ปรึกษาต้องเก็บผลการคัดกรองนักเรียนเป็นความลับ นอกจากนี้หากครูที่ปรึกษามีการประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อการช่วยเหลือ นักเรียนควรระมัดระวังการสื่อสารที่ทำให้ผู้ปกครองเกิดความรู้สึกว่าบุตรหลานของตนถูกจัดอยู่ในกลุ่มที่ผิดปกติ แตกต่างจากเพื่อนนักเรียนอื่นๆ ซึ่งอาจมีผลเสียต่อนักเรียนในภายหลังได้

แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการคัดกรองนักเรียน

กรมสุขภาพจิต (2546: 13) ระบุว่า การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการคัดกรองนักเรียนนั้นให้อยู่ในดุลยพินิจของครูที่ปรึกษาและยึดถือเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนของโรงเรียนเป็นหลัก ดังนั้นโรงเรียนจึงควรมีการประชุมครูเพื่อพิจารณาเกณฑ์การจัดกลุ่มนักเรียนร่วมกันเพื่อให้มีมาตรฐานหรือแนวทางการคัดกรองนักเรียนที่เหมือนกัน เป็นที่ยอมรับของครูในโรงเรียน รวมทั้งให้มีการกำหนดเกณฑ์ว่าความรุนแรงหรือความถี่ของพฤติกรรมเท่าใดจึงจัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา

ประเด็นการพิจารณาเพื่อจัดทำเกณฑ์การคัดกรองและแหล่งข้อมูลเพื่อคัดกรองนักเรียนแต่ละด้าน (กรมสุขภาพจิต, 2546: 14-17) มีตัวอย่างดังต่อไปนี้

1. ด้านความสามารถ

1.1 ด้านการเรียน

วิธีการ

- 1) ผลการเรียนที่ได้และความเปลี่ยนแปลงของผลการเรียน
- 2) ความเข้าใจได้ ความพร้อมในการเรียน
- 3) ความสามารถในการเรียน
- 4) ความสม่ำเสมอในการมาโรงเรียน เวลาที่มาโรงเรียน การเข้าชั้นเรียน

1.2 ด้านความสามารถอื่นๆ

วิธีการ

- 1) การแสดงออกถึงความสามารถพิเศษที่มี
- 2) ความถนัด ความสนใจและผลงานในอดีตที่ผ่านมา

3) บทบาทหน้าที่พิเศษในโรงเรียน

4) การเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ

2. ด้านสุขภาพ

2.1 ด้านร่างกาย

วิธีการ

1) ความปกติ ความพิการหรือความบกพร่องทางร่างกาย เช่น การมองเห็น การได้ยิน เป็นต้น

2) โรคประจำตัว

3) ความสัมพันธ์ระหว่างน้ำหนักกับส่วนสูง

4) ความสะอาดของร่างกาย

2.2 ด้านจิตใจ – พฤติกรรม

วิธีการ

1) สภาพอารมณ์ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น ความวิตกกังวลหรือซึมเศร้า

2) ความประพฤติ

3) พฤติกรรมต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อการศึกษา ความสามารถพิเศษและการปรับตัวของนักเรียน เช่น พฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง สมาธิสั้น

4) ความสัมพันธ์กับเพื่อน ครู ผู้ปกครอง การใช้สารเสพติด การลักขโมย การทำร้ายตนเอง พฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม เป็นต้น

3. ด้านครอบครัว

3.1 ด้านเศรษฐกิจ

วิธีการ

1) ผู้หารายได้ให้ครอบครัว

2) สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ภาระหนี้สิน

3) ความเพียงพอของรายรับกับรายจ่าย

4) จำนวนเงินที่นักเรียนได้รับและใช้จ่ายในแต่ละวัน

3.2 ด้านการคุ้มครองนักเรียน

วิธีการ

- 1) ความสามารถในการคุ้มครองดูแลนักเรียนได้อย่างปลอดภัยและเหมาะสมของผู้ปกครอง
- 2) ความเหมาะสมของสภาพที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม
- 3) ความสัมพันธ์ของคนในครอบครัว เช่น อบอุ่นหรือมีทะเลาะเบาะแว้ง ใช้ความรุนแรงในการตัดสินแก้ไขปัญหา ซึ่งมีผลกระทบต่อพฤติกรรมของนักเรียน เช่น ซึม เหม่อลอย แสดงออกถึงการไม่ยอมกลับบ้าน เป็นต้น
- 4) การใช้สารเสพติด สุรา หรือเล่นการพนัน รวมถึงความเจ็บป่วยเรื้อรัง/รุนแรง ของสมาชิกในครอบครัว

4. ด้านสารเสพติด

วิธีการ

- 1) พฤติกรรมที่แสดงออก
- 2) พฤติกรรมในชั้นเรียน
- 3) การใช้จ่ายเงิน
- 4) การคบเพื่อน
- 5) สุขภาพและบุคลิกภาพ
- 6) สถานภาพทางครอบครัวและสิ่งแวดล้อม

5. ด้านความปลอดภัย

วิธีการ

- 1) พฤติกรรมการทำงานที่สร้างความปลอดภัยให้กับตนเองและผู้อื่น
 - 2) จิตสำนึกในเรื่องความปลอดภัย
- 6) ด้านอื่นๆ เช่น ด้านเพศ เป็นต้น

วิธีการ

พฤติกรรมอื่นๆ ที่เปลี่ยนแปลงจากเดิมซึ่งอาจเป็นไปได้ขึ้น หรือมีความไม่เหมาะสมที่ส่งผลกระทบต่อความสามารถ สุขภาพ และการดำเนินชีวิตประจำวันของนักเรียน

สรุป การคัดกรองนักเรียน หมายถึง การวิเคราะห์ข้อมูลของนักเรียนเพื่อการจัดกลุ่มในการหาวิธีการที่เหมาะสมสำหรับการดูแลช่วยเหลือให้ตรงกับสภาพปัญหาและความต้องการของนักเรียนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม การจัดกลุ่มนักเรียนจะแบ่งเป็น 2, 3 หรือ 4 กลุ่มก็ได้ ตามเกณฑ์ของโรงเรียนที่กำหนดขึ้น แต่จะมีกลุ่มหลักๆ 4 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มปกติ 2) กลุ่มพิเศษ 3) กลุ่มเสี่ยง 4) กลุ่มมีปัญหา

ส่วนการคัดกรองนักเรียนในแต่ละด้านนั้นให้เป็นไปตามการกำหนดประเภทของแต่ละโรงเรียนที่แบ่งข้อมูลนักเรียนเป็นแต่ละด้าน จากตัวอย่างก็จะมี การคัดกรอง 6 ด้าน คือ ด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัว ด้านสารเสพติด ด้านความปลอดภัย และด้านอื่นๆ

2.3.3 การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552ข: 19) กล่าวว่า การส่งเสริมและพัฒนา นักเรียนเป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษาไม่ว่าจะเป็นนักเรียน กลุ่มปกติหรือกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา กลุ่มพิเศษ ให้มีคุณภาพมากขึ้นและพัฒนาได้เต็ม ศักยภาพ มีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่างๆ ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่ม ปกติและกลุ่มพิเศษกลายเป็นกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหา และเป็นการช่วยเหลือให้นักเรียนใน กลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหากลายเป็นกลุ่มปกติและมีคุณภาพตามที่คาดหวังต่อไป

นันทินี เครือจันทร์ (2551: 69) กล่าวว่า การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน หมายถึง การ จัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนด้วยวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย เพื่อให้ นักเรียน ได้รับการพัฒนาเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ สามารถปรับตัวเผชิญกับปัญหาและสามารถปฏิบัติหน้าที่ ตามวัยของตนได้อย่างปกติ การจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนมีรูปแบบที่หลากหลายที่ ครูที่ปรึกษาสามารถเลือกใช้ได้ตามสภาพและความเหมาะสมตามที่เห็นสมควร

หทัยวรรณ วิชชยพาณิชย์ (2547: 47) การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน หมายถึง การ สนับสนุนให้นักเรียนทุกคนเป็นคนมีคุณภาพ ป้องกันมิให้นักเรียนกลุ่มปกติเป็นกลุ่มเสี่ยง และ พยายามช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงให้เป็นกลุ่มปกติ เป็นการหาวิธีการเพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ความสามารถเพิ่มขึ้น สนับสนุนและส่งเสริมนักเรียนโดยการจัดกิจกรรมให้มีความเหมาะสมกับ นักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

สรุป การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน หมายถึง การจัดกิจกรรมที่สนับสนุนให้นักเรียน ทุกคน ทุกกลุ่ม ได้รับการพัฒนาให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ สามารถพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ ด้วยวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย

วิธีการและเครื่องมือเพื่อการส่งเสริมพัฒนานักเรียน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552ข: 21) กล่าวว่า การส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน มีหลายวิธีที่โรงเรียนสามารถพิจารณาดำเนินการได้ แต่มีกิจกรรมหลักสำคัญที่โรงเรียน ต้องดำเนินการ คือ

- (1) การจัดกิจกรรมโฮมรูม (Homeroom)
- (2) การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom meeting)
- (3) การเยี่ยมบ้าน
- (4) การจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิตและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

นันทินี เครือจันทร์ (2551: 69) กล่าวถึง การจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนมีรูปแบบต่างๆ เช่น

- (1) การจัดกิจกรรมโฮมรูม (Homeroom)
- (2) การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom meeting)
- (3) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- (4) โครงการพิเศษต่างๆ

ประดับ บุญธรรม (2551: 21) กล่าวถึง การจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนมีรูปแบบต่างๆ เช่น

- (1) การจัดกิจกรรมโฮมรูม (Homeroom)
- (2) การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom meeting)
- (3) กิจกรรมอื่นๆ เช่น กิจกรรมที่สร้างเสริมความเห็นอกเห็นใจระหว่างนักเรียนกับนักเรียน กิจกรรมกลุ่มบำเพ็ญประโยชน์เพื่อให้เกิดความเสียสละและความสามัคคี กิจกรรมที่นักเรียนได้แสดงความสามารถเฉพาะตัว กิจกรรมสร้างเสริมที่ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน เป็นต้น

กรมสุขภาพจิต (2546: 18) กล่าวว่า การส่งเสริมพัฒนานักเรียนมีหลายวิธีที่โรงเรียนสามารถพิจารณาดำเนินการได้ แต่มีกิจกรรมหลักสำคัญที่โรงเรียนต้องดำเนินการ คือ

- (1) การจัดกิจกรรมโฮมรูม (Homeroom)
- (2) การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom meeting)

การจัดกิจกรรมโฮมรูม (Homeroom)

กิจกรรมโฮมรูม เป็นกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักเรียน จะเป็นในห้องเรียนหรือนอกห้องเรียนก็ได้ จัดบรรยากาศเสมือนบ้านที่มีครูที่ปรึกษาและนักเรียนเป็นสมาชิกในครอบครัวเดียวกัน มีการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียนในด้านต่างๆ เช่น การรู้จักตนเอง การรู้จักผู้อื่น การปรับตัวและการวางแผนชีวิต เป็นต้น ประโยชน์ของกิจกรรมโฮมรูมจะช่วยให้ครูที่ปรึกษารู้จักนักเรียนมากขึ้น สามารถส่งเสริมความสามารถและป้องกันปัญหาของนักเรียนได้อีกทางหนึ่งด้วย (กรมสุขภาพจิต, 2546: 18 - 19)

แนวทางในการดำเนินการการจัดกิจกรรมโฮมรูม (กรมสุขภาพจิต, 2546: 18-19) ดังนี้

1. กำหนดกิจกรรมโดยยึดตามความต้องการของนักเรียน ให้นักเรียนมีส่วนร่วมด้วย เช่น สสำรวจความต้องการของนักเรียน พิจารณาหัวข้อและวิธีการให้สอดคล้องมีความเหมาะสมกับนักเรียนและสถานการณ์

2. โรงเรียนกำหนดแนวทางหรือคู่มือในการจัดแต่ละครั้งโดยมีจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระที่สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียนในการพัฒนานักเรียน

3. วิธีการผสมผสานโดยยึดตามความต้องการของนักเรียนและนโยบายของโรงเรียนร่วมกัน

4. วิธีการอื่นๆ ตามความเหมาะสม

การจัดกิจกรรมโฮมรูมควรมีการบันทึกกิจกรรมที่จัด มีการสรุปผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน หลังการจัดกิจกรรมทุกครั้ง อาจบันทึกในแผนการจัดกิจกรรมหรือมีแบบบันทึกแยกออกมาต่างหากก็ได้ทั้งนี้แล้วแต่ความสะดวกในการดำเนินการของครูที่ปรึกษา

การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom meeting)

การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนเป็นการพบปะกันระหว่างครูที่ปรึกษากับผู้ปกครองนักเรียนที่ครูที่ปรึกษาดูแลอยู่ เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันและร่วมมือกันดูแลช่วยเหลือนักเรียนระหว่างบ้าน โรงเรียน และผู้ปกครองด้วยกัน

แนวทางในการดำเนินการการจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนครูปรึกษาควรจัดประชุมอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ซึ่งการประชุมมิใช่การรายงานสิ่งต่างๆที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบเพียงอย่างเดียว แต่เป็นการจัดกิจกรรมต่างๆที่จะทำให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มากขึ้น ดังนั้น ต้องมีการตระหนักและให้ความสำคัญกับจัดกิจกรรมนี้ (กรมสุขภาพจิต, 2546: 20-21) ดังนี้

1. การเตรียมการ ต้องเตรียมพร้อมก่อนการประชุมโดยเฉพาะข้อมูลของนักเรียนแต่ละคนและกิจกรรมที่จะดำเนินการโดยกำหนดวัตถุประสงค์ที่จัดไว้ให้ชัดเจน

2. การสื่อสาร ต้องระมัดระวังคำพูดที่จะก่อให้เกิดความรู้สึกทางลบ เช่น การตำหนิ การแจ้งข้อบกพร่องของนักเรียน เป็นต้น

3. ควรให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและเริ่มกิจกรรมด้วยการสร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้ปกครองด้วยกันก่อน

4. การสรุปผลและบันทึกหลักฐานในการประชุม

สรุป วิธีการและเครื่องมือเพื่อการส่งเสริมพัฒนานักเรียนประกอบด้วย

- (1) การจัดกิจกรรมโฮมรูม (Homeroom)
- (2) การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom meeting)
- (3) การเยี่ยมบ้าน
- (4) การจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิต
- (5) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- (6) โครงการพิเศษต่างๆ

(7) กิจกรรมอื่นๆ เช่น กิจกรรมที่สร้างเสริมความเห็นอกเห็นใจระหว่างนักเรียน กิจกรรมกลุ่มบำเพ็ญประโยชน์เพื่อให้เกิดความเสียสละและความสามัคคี กิจกรรมที่นักเรียนได้แสดงความสามารถเฉพาะตัว กิจกรรมสร้างเสริมที่มระหว่างนักเรียน เป็นต้น

2.3.4 การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552ข: 20) กล่าวว่า การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน หมายถึง การดูแลช่วยเหลือนักเรียนซึ่งครูที่ปรึกษาควรให้ความสนใจใส่นักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน แต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาต้องให้ความสนใจอย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือทั้งการป้องกันและการแก้ไขปัญหานั้น จึงเป็นงานที่มีคุณค่าในการพัฒนาให้นักเรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคม

สิ่งที่ครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องดำเนินการมี 2 ประการคือ

- (1) การให้การปรึกษาเบื้องต้น
- (2) การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

นันทินี เครือจันทร์ (2551: 70) กล่าวว่า การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน หมายถึง กระบวนการต่อเนื่องจากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลและการคัดกรองนักเรียน ซึ่งหากครูที่ปรึกษาพบว่านักเรียนมีพฤติกรรมอยู่ในกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหา จำเป็นอย่างยิ่งที่ครูต้องให้ความสนใจใส่นักเรียนอย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือที่เหมาะสมกับลักษณะของปัญหา โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเพื่อช่วยให้นักเรียนมีคุณภาพและเป็นคนดีของสังคมต่อไป

การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนมีหลายเทคนิควิธีการ (นันทินี เครือจันทร์, 2551: 70) เช่น

- (1) การให้คำปรึกษาเบื้องต้น
- (2) กิจกรรมในชั้นเรียน
- (3) กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน
- (4) การสื่อสารกับผู้ปกครอง
- (5) กิจกรรมชมเชยเสริม
- (6) กิจกรรมเสริมหลักสูตร
- (7) การเยี่ยมบ้านนักเรียน

หทัยวรรณ วิชชยพานิชย์ (2547: 31-32) กล่าวว่า การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน หมายถึง การหาวิธีป้องกันแก้ไขและช่วยเหลือนักเรียนโดยอาศัยเทคนิควิธีการ เป็นการดูแลเอาใจใส่นักเรียนอย่างใกล้ชิดไม่ปล่อยให้ปัญหามีความรุนแรงจนกลายเป็นปัญหาสังคมโดย

ใช้วิธีการให้คำปรึกษาเบื้องต้นกับนักเรียนและจัดกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหา ได้แก่ กิจกรรมเสริมหลักสูตร กิจกรรมในห้องเรียน กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน กิจกรรมพี่ช่วยน้อง กิจกรรมซ่อมเสริม กิจกรรมสื่อสารกับผู้ปกครอง

สรุป การป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน หมายถึง การดูแลช่วยเหลือนักเรียนในกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา โดยการดูแลอย่างใกล้ชิด ใช้วิธีการช่วยเหลือทั้งการป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาขึ้นและการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นมาแล้วให้เหมาะสมกับลักษณะของปัญหาโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเพื่อพัฒนาให้นักเรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมได้ต่อไป

การจัดกิจกรรมและเทคนิควิธีการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน เช่น การให้การปรึกษาเบื้องต้น การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการให้คำปรึกษาเบื้องต้น กิจกรรมในห้องเรียน กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน การสื่อสารกับผู้ปกครอง กิจกรรมซ่อมเสริมกิจกรรมเสริมหลักสูตร การเยี่ยมบ้านนักเรียน เป็นต้น

ข้อที่พึงตระหนักในการช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาของนักเรียนคือ

1. การรักษาความลับ ไม่ควรนำข้อมูลของนักเรียนไปเปิดเผยยกเว้นเพื่อขอความร่วมมือในการช่วยเหลือนักเรียนกับบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยไม่ระบุชื่อ-สกุลจริงของนักเรียน ควรเก็บบันทึกข้อมูลการช่วยเหลือนักเรียนในที่ๆเหมาะสม การรายงานการช่วยเหลือควรรายงานในส่วนที่เปิดเผยได้โดยคำนึงถึงประโยชน์ของนักเรียนเป็นสำคัญ (กรมสุขภาพจิต, 2546: 24)

2. การแก้ไขปัญหา ต้องพิจารณาสาเหตุของปัญหาให้ถี่ถ้วนและหาวิธีการช่วยเหลือให้เหมาะสมกับสาเหตุนั้นๆ เพราะปัญหาอาจเกิดจากหลายสาเหตุที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ปัญหาที่เหมือนกันไม่จำเป็นต้องเกิดจากสาเหตุเดียวกัน วิธีการช่วยเหลือที่ประสบความสำเร็จกับนักเรียนแต่ละคนอาจแตกต่างกันเนื่องจากความแตกต่างของบุคคล ดังนั้นการช่วยเหลือนักเรียนจึงไม่มีสูตรสำเร็จตายตัว เพียงแต่มีแนวทางกระบวนการหรือทักษะการช่วยเหลือที่ครูแต่ละคนสามารถเรียนรู้ฝึกฝนเพื่อนำไปใช้ให้เหมาะสมกับแต่ละปัญหากับนักเรียนแต่ละคน (กรมสุขภาพจิต, 2546: 25)

2.3.5 การส่งต่อนักเรียน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552ข: 21) กล่าวว่า การส่งต่อนักเรียน หมายถึง การดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็วขึ้น เนื่องจากการช่วยเหลือและแก้ไขปัญหานักเรียนในบางกรณีที่ปัญหาที่มีความยากต่อการช่วยเหลือหรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นหากปล่อยให้ เป็นหน้าที่ของครูที่ปรึกษาหรือครูคนใดคนหนึ่งความยุ่งยากของปัญหาอาจมีมากขึ้นหรือลุกลาม กลายเป็นปัญหาที่ยากต่อการแก้ไข

การส่งต่อแบ่งเป็น 2 แบบ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552ข: 22) คือ

(1) การส่งต่อภายใน ครูที่ปรึกษาส่งต่อไปยังครูที่สามารถให้การช่วยเหลือนักเรียน ได้ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหา เช่น ครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำวิชา หรือฝ่ายปกครอง เป็นต้น

(2) การส่งต่อภายนอก ครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก

หทัยวรรณ วิชชยพณิชย์ (2547: 32) กล่าวว่า การส่งต่อนักเรียน หมายถึง การส่งต่อผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามความจำเป็นเพื่อให้นักเรียนได้รับการส่งเสริมพัฒนาหรือช่วยเหลืออย่างถูกต้องรวดเร็ว การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนที่ยากต่อการช่วยเหลือ ช่วยเหลือแล้วแต่นักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น หรือกรณีที่มีเด็กมีความสามารถพิเศษ เด็กด้อยโอกาส การส่งต่อมี 2 ลักษณะ คือ การส่งต่อภายในและการส่งต่อภายนอก

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547: 35) แบ่งการส่งต่อนักเรียน เป็น 2 ลักษณะ คือ

(1) การส่งต่อภายใน คือ กรณีที่ครูที่ปรึกษาได้ดำเนินการตามกระบวนการการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาแล้วแต่นักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น จึงส่งต่อนักเรียนให้ครูแนะแนว หรือฝ่ายปกครองดำเนินการให้คำปรึกษาและช่วยเหลือตามความเหมาะสม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพปัญหาและความต้องการของนักเรียน

(2) การส่งต่อภายนอก คือ การส่งต่อนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องได้ช่วยเหลือพัฒนานักเรียนในกรณีที่เกินความสามารถของสถานศึกษา โดยครูแนะแนวหรือผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ดำเนินการส่งต่อและติดต่อรับทราบผลการช่วยเหลือเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง

กรมสุขภาพจิต (2546: 26) กล่าวว่า การส่งต่อภายในเป็นการแก้ไขปัญหที่ยากต่อการช่วยเหลือของครูที่ปรึกษา เช่น ปัญหาเกี่ยวกับจิตใจ ความรู้สึก ปัญหาพฤติกรรมที่ซับซ้อนหรือรุนแรง เป็นต้น ครูที่รับต่อต้องมีการช่วยเหลืออย่างเป็นระบบและประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้อง แต่หากเกิดกรณีที่ยากต่อการช่วยเหลือก็ต้องส่งต่อผู้เชี่ยวชาญภายนอกเช่นกัน

แนวทางการพิจารณาในการส่งต่อสำหรับครูที่ปรึกษา (กรมสุขภาพจิต, 2546: 28) ดังนี้

- (1) นักเรียนมีพฤติกรรมคงเดิม ไม่ดีขึ้นหรือแย่ลง
- (2) นักเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือของครูที่ปรึกษา เช่น นัดแล้วไม่มา ไม่ยินดีร่วมกิจกรรมใดๆ ในการช่วยเหลือ เป็นต้น
- (3) ปัญหาของนักเรียนที่เป็นเรื่องเฉพาะด้าน เช่น เกี่ยวข้องกับความรู้สึก ความซับซ้อนของสภาพจิตใจที่จำเป็นต้องให้การช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดหรือได้รับการบำบัดทางจิตวิทยา ควรพิจารณาส่งต่อให้ผู้มีความรู้เฉพาะทาง

สรุป การส่งต่อ หมายถึง การดำเนินการส่งต่อนักเรียนที่ครูที่ปรึกษาหรือโรงเรียนไม่สามารถแก้ไขปัญหหรือให้ความช่วยเหลือที่ถูกต้องเหมาะสมได้ไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลือที่ถูกต้องเหมาะสมหรือช่วยเหลือได้รวดเร็วกว่าแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ การส่งต่อภายในโรงเรียนและการส่งต่อไปยังภายนอกโรงเรียน

กรมสุขภาพจิต (2544: 28) ได้เสนอแนะวิธีการในการส่งต่อนักเรียนไว้ ดังนี้

- (1) ประสานงานกับครูที่ช่วยเหลือนักเรียนต่อ โดยแจ้งให้ทราบล่วงหน้าเพื่อให้มีการเตรียมการในการช่วยเหลือนักเรียน
- (2) สรุปข้อมูลนักเรียนเกี่ยวกับการช่วยเหลือทั้งวิธีการและผลที่เกิดขึ้น โดยมีแบบบันทึกหรือแบบประสานงานขอความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้รับช่วยเหลือนักเรียนต่อทราบข้อมูลเบื้องต้นของนักเรียน
- (3) ควรมีการชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจถึงความจำเป็นในการส่งต่อ โดยใช้คำพูดที่สร้างสรรค์เพื่อมิให้นักเรียนเกิดความวิตกกังวลหรือไม่พอใจ
- (4) ควรมีการนัดแนะ วัน เวลา สถานที่กับผู้ที่เกี่ยวข้องก่อนการเข้าพบ
- (5) ติดตามผลการช่วยเหลืออย่างสม่ำเสมอ เพื่อทราบความก้าวหน้าและความเปลี่ยนแปลงในการช่วยเหลือ

สรุปว่า กระบวนการและขั้นตอนของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมี 5 ด้าน ตั้งแต่การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนาการเรียน การส่งต่อนักเรียน แต่ละด้านมีความสำคัญในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีวิธีการและเครื่องมือที่แตกต่างกันไปแต่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันซึ่งเอื้อให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเป็นระบบที่มีประสิทธิภาพสามารถพัฒนาให้นักเรียนให้มีคุณสมบัติทางด้านความรู้ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดไว้ นักเรียนสามารถนำไปใช้ในศึกษาต่อและการประกอบอาชีพในอนาคตทั้งนี้ก็เนื่องจากการได้รับการสนับสนุนจากงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั่นเอง

2.4 บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ผู้วิจัยได้รวบรวมตามบทบาทหน้าที่ของผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนตามขั้นตอนและกระบวนการของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย

2.4.1 คณะกรรมการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.4.2 บทบาทหน้าที่ของบุคลากรในคณะกรรมการดำเนินงาน(ทีมทำ)

2.4.1 คณะกรรมการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1. **คณะกรรมการอำนวยการ (ทีมนำ)** ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียนเป็น ประธานกรรมการ มีกรรมการตามตำแหน่งต่างๆ ได้แก่ รองผู้อำนวยการทุกฝ่าย หัวหน้าระดับ หัวหน้างานแผนงาน หัวหน้างานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชน และ หัวหน้างานแนะแนวเป็นกรรมการและเลขานุการ มีบทบาทหน้าที่ในการสนับสนุนการขับเคลื่อน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สร้างขวัญกำลังใจและพัฒนาบุคลากร เป็นผู้นำในการบูรณาการภารกิจโดยรวมของสถานศึกษา สร้างความเข้มแข็งให้ทีมประสาน ทีมทำและเครือข่ายการดำเนินงานจากทุกภาคส่วน รวมถึงการนิเทศ กำกับติดตามและประเมินผลด้วย (สำนักวิชาการ และมาตรฐานการศึกษา, 2552ข: 28)

2. **คณะกรรมการประสานงาน (ทีมประสาน)** ประกอบด้วย รองผู้อำนวยการที่ ผู้บริหารมอบหมายเป็นประธานกรรมการ มีกรรมการตามตำแหน่งต่างๆ ได้แก่ หัวหน้าระดับทุกระดับ หัวหน้างานแผนงาน หัวหน้างานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หัวหน้างานอนามัย ครูพยาบาล โดยหัวหน้างานแนะแนวเป็นกรรมการและเลขานุการ มีบทบาทหน้าที่ในฐานะบุคลากรหลักในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประสานงานระหว่างทีมนำ จัดทำเครื่องมือ สื่อ อุปกรณ์ที่จำเป็นในการพัฒนาการดำเนินงานและรับผิดชอบในการชี้แจง สร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน จัดการประชุมคณะกรรมการเพื่อแสวงหาแนวทางในการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน สรุปรายงานผลการดำเนินงาน (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2552ข: 29)

3. **คณะกรรมการดำเนินงาน (ทีมทำ)** ประกอบด้วย หัวหน้าระดับชั้นเป็นประธาน กรรมการ มีกรรมการตามตำแหน่งหน้าที่ต่างๆ ได้แก่ รองหัวหน้าระดับ ครูที่ปรึกษา ครูผู้สอน โดยครูแนะแนวเป็นกรรมการและเลขานุการ มีบทบาทหน้าที่ในการประสานกับผู้เกี่ยวข้องและ ดำเนินการประชุมชี้แจง บันทึกหลักฐานการปฏิบัติงาน ประเมินผลและจัดทำรายงานตาม

ระดับชั้น ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของครูที่ปรึกษาและนักเรียนเพื่อประโยชน์ต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดำเนินการดูแลให้ความช่วยเหลือนักเรียนตามขั้นตอนของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 5 ขั้นตอน (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2552ข: 30)

2.4.2 บทบาทหน้าที่ของบุคลากรในคณะกรรมการดำเนินงาน (ทีมทำ)

1. **หัวหน้าระดับ/รองหัวหน้าระดับ** มีหน้าที่ในการติดตาม กำกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา ประสานงานกับผู้เกี่ยวข้อง จัดประชุมครูในระดับเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและเพื่อปรึกษาปัญหากรณี (Case Conference) บันทึกหลักฐานการปฏิบัติงานและจัดทำรายงานการประเมินผลส่งผู้บริหารโดยผ่านทีมประสาน (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2552ข: 30-31)

2. **ครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น** มีหน้าที่ในการดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามขั้นตอน 5 ด้าน คือ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยการรวบรวมข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคลจัดทำข้อมูลให้เป็นระบบและเป็นปัจจุบัน 2) การคัดกรองนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลในการจำแนกจัดกลุ่มนักเรียน 3) การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน โดยจัดกิจกรรม โครงการ โครงการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเอง รักและเห็นคุณค่าในตนเอง มีทักษะในการดำรงชีวิต 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน โดยการดูแลช่วยเหลือให้คำปรึกษาในกรณีที่ปัญหาไม่ยุ่งยากซับซ้อน ทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม 5) การส่งต่อนักเรียน ในกรณีปัญหาของนักเรียนมีความยุ่งยากซับซ้อนให้ส่งต่อไปยังครูแนะแนว ฝ่ายปกครองหรือผู้มีทักษะความสามารถตรงกับลักษณะปัญหา ครูที่ปรึกษาต้องพัฒนาตนเองด้านองค์ความรู้ทางจิตวิทยาการแนะแนวและการให้คำปรึกษา เข้าร่วมประชุมกลุ่มปรึกษาปัญหากรณี บันทึกหลักฐานการปฏิบัติงานและการประเมินผล รายงานส่งหัวหน้าระดับ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2552ข: 31-32)

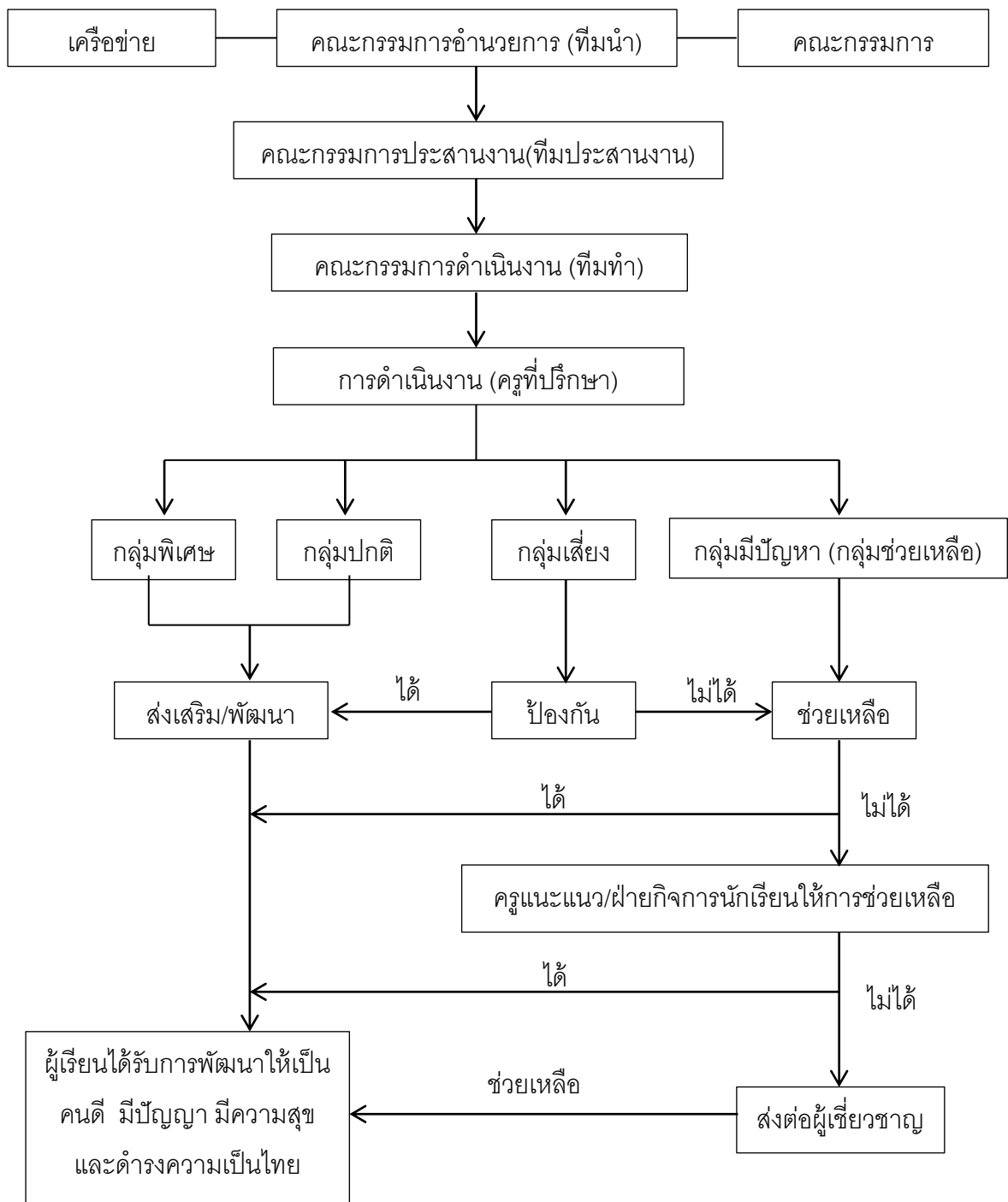
3. **ครูแนะแนว** มีหน้าที่ในการนิเทศ(Supervising) สนับสนุนและเป็นแกนหลักแก่ครูที่ปรึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องในการให้ความรู้ เทคนิค วิธีการและกระบวนการตามหลักจิตวิทยาและการแนะแนวเพื่อใช้ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เช่น การใช้ระเบียบสะสมแบบทดสอบ การสังเกต การสัมภาษณ์ เสนอแนะแนวทางการจัดกิจกรรมโฮมรูม การประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนและกิจกรรมสำหรับผู้เรียน ให้ความรู้เกี่ยวกับลักษณะของผู้เรียนกลุ่มพิเศษประเภทต่างๆ เป็นต้น ให้คำปรึกษา(Counseling) แก่ผู้เรียน ผู้ปกครองและผู้มาขอรับบริการในกรณีที่ครูที่ปรึกษาไม่สามารถแก้ไขหรือยากต่อการช่วยเหลือ ประสาน (Co-ordinating) กับผู้ที่

เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในคาบแนะแนว ให้บริการต่างๆหรือจัดทำโครงการ/กิจกรรมกลุ่มให้กับนักเรียน ซึ่งเป็นการสนับสนุนระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ร่วมประชุมกลุ่มปรึกษาปัญหา ติดตามผลการช่วยเหลือการส่งต่อภายนอก บันทึกหลักฐานการปฏิบัติงานและประเมินผลรายงานส่งผู้บริหารหรือหัวหน้าระดับ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2552ข: 32-33)

4. ครูผู้สอนประจำวิชาและครูที่เกี่ยวข้อง มีหน้าที่ศึกษาข้อมูลของนักเรียนเพื่อรู้จักนักเรียน ให้ข้อมูลของนักเรียนแก่ครูที่ปรึกษาและให้ความร่วมมือกับครูที่ปรึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้คำปรึกษาเบื้องต้นในรายวิชาที่สอนด้านการศึกษาต่อการประกอบอาชีพ ทักษะการดำรงชีวิตและบุคลิกภาพที่พึงประสงค์ พัฒนาตนเองด้านองค์ความรู้ทางจิตวิทยาและการแนะแนวโดยนำมาบูรณาการในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แก่ผู้เรียน ร่วมประชุมกลุ่มปรึกษาปัญหา บันทึกหลักฐานการปฏิบัติงาน สรุปผลและรายงานส่งหัวหน้าระดับ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2552ข: 33-34)

5. ผู้แทนนักเรียน มีหน้าที่เรียนรู้กรอบแนวคิดของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประสานงานในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นของเพื่อนนักเรียน ให้ความร่วมมือในการกำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม เป็นแกนนำในการดูแลช่วยเหลือเพื่อนนักเรียน (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2552ข: 34)

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะมีคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องในการทำงาน แสดงรายละเอียดตามแผนภาพที่ 2.3 ดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ 2.3 แสดงการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ที่มา: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551ก). การพัฒนาความเข้มแข็งระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน หลักสูตรผู้บริหาร. หน้า 8.

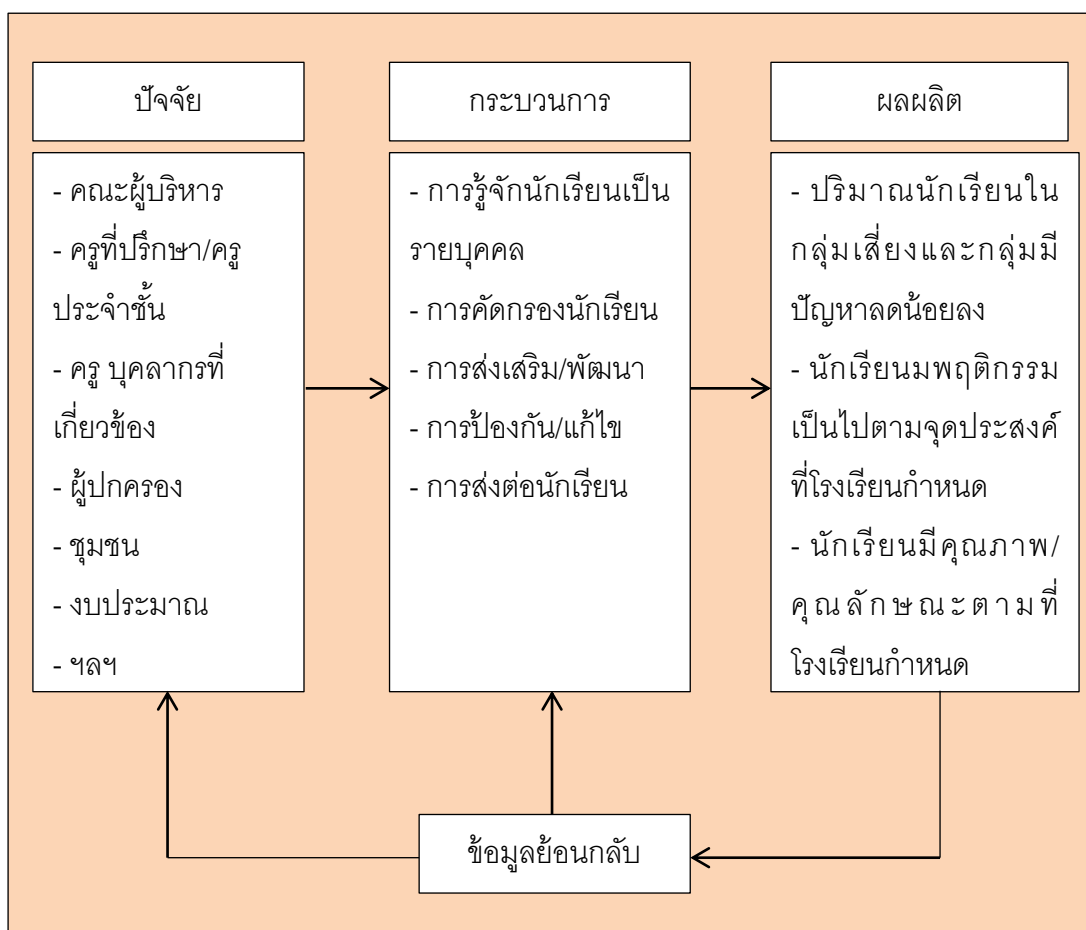
2.5 การบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ผู้วิจัยนำเสนอประเด็นที่สำคัญ คือ

2.5.1 แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.5.2 การประเมินผลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

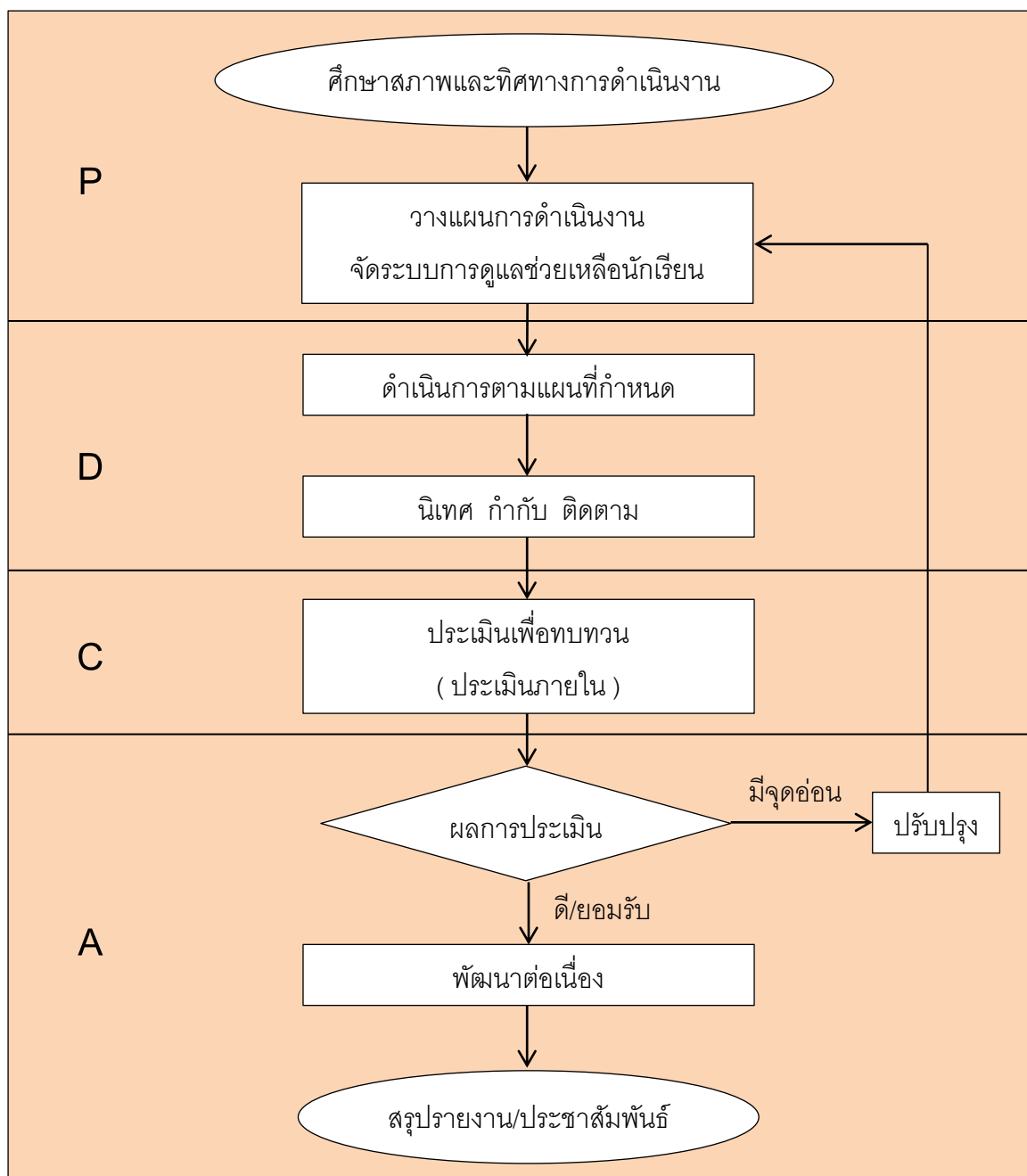
ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีโครงสร้างที่สำคัญ 3 องค์ประกอบ คือ ปัจจัย(Input) กระบวนการ(Process) และผลผลิต(Output) โดยแต่ละองค์ประกอบมีรายละเอียดและมีปฏิสัมพันธ์กันสามารถให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อปรับปรุงและพัฒนาระบบให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังแผนภาพที่ 2.4

แผนภาพที่ 2.4 แสดงรายละเอียดและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ที่มา: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551 ก). การพัฒนาความเข้มแข็งระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หลักสูตรผู้บริหาร. หน้า 9.

การบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพได้ตามมาตรฐานโดยใช้วงจรเดมมิ่ง (PDCA) ดังแผนภาพที่ 2.5

แผนภาพที่ 2.5 แสดงการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน

ที่มา: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551ก). การพัฒนาความเข้มแข็งระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน หลักสูตรผู้บริหาร. หน้า 10.

2.5.1 แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

จากแผนภาพที่ 2.5 แสดงการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีแนวทางการดำเนินงาน (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2551: 11-13) ดังนี้

1. ศึกษาสภาพและทิศทางการดำเนินงาน โดยศึกษาและวิเคราะห์นโยบายที่เกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สภาพปัญหาและศักยภาพของสถานศึกษาในการจัดทำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน บริบทของชุมชน

2. วางแผนการดำเนินงานจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยจัดสร้างทีมทำงานและสร้างความตระหนัก เจตคติที่ดีในการทำงาน กำหนดกลยุทธ์และมาตรฐานการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จัดทำแผนงาน/ปฏิทินปฏิบัติงานตลอดปีการศึกษา ให้ครอบคลุมทั้งด้านการบริหารจัดการระบบและด้านกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาทั้ง 5 กระบวนการ

3. ดำเนินการตามแผนที่กำหนด โดยจัดให้ครอบคลุมกิจกรรมการพัฒนาคณาจารย์ให้มีเจตคติ ความรู้ ความเข้าใจและความสามารถในการดำเนินงานตามกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สนับสนุนให้ครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้ดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 5 กระบวนการ ผลิตหรือจัดหาสื่อ/นวัตกรรมที่สนับสนุนการดำเนินงานดังกล่าว

4. นิเทศ กำกับ ติดตาม โดยดำเนินการตามระยะเวลาที่เหมาะสมและครอบคลุมกิจกรรมเกี่ยวกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อไป นี้ คือ ประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ และการประสานงานร่วมกัน นำเสนอข้อมูล ความรู้ หรือเทคนิคที่เป็นประโยชน์ ติดตามผลการดำเนินงานของครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

5. ประเมินเพื่อทบทวน (ประเมินภายใน) โดยจัดประเมินการดำเนินงานของครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องด้วยวิธีการที่หลากหลายอย่างน้อยปีละครั้ง เน้นการประเมินเพื่อพัฒนา นำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงจุดอ่อนและพัฒนาในส่วนที่ดีให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น

6. สรุปรายงาน/ประชาสัมพันธ์ โดยจัดทำหลักฐานที่ครอบคลุมทั้งจุดประสงค์ เป้าหมาย วิธีดำเนินงาน ผลการดำเนินงาน ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ/แนวทางการพัฒนา การรายงาน เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ เช่น ผลงานดีเด่น/Best Practice, ครู/บุคลากรดีเด่น, นักเรียนที่มีส่วนร่วม/ YC ดีเด่น, ผู้ปกครอง/ชุมชน ที่ให้ความร่วมมือช่วยเหลือสนับสนุนดีเด่น

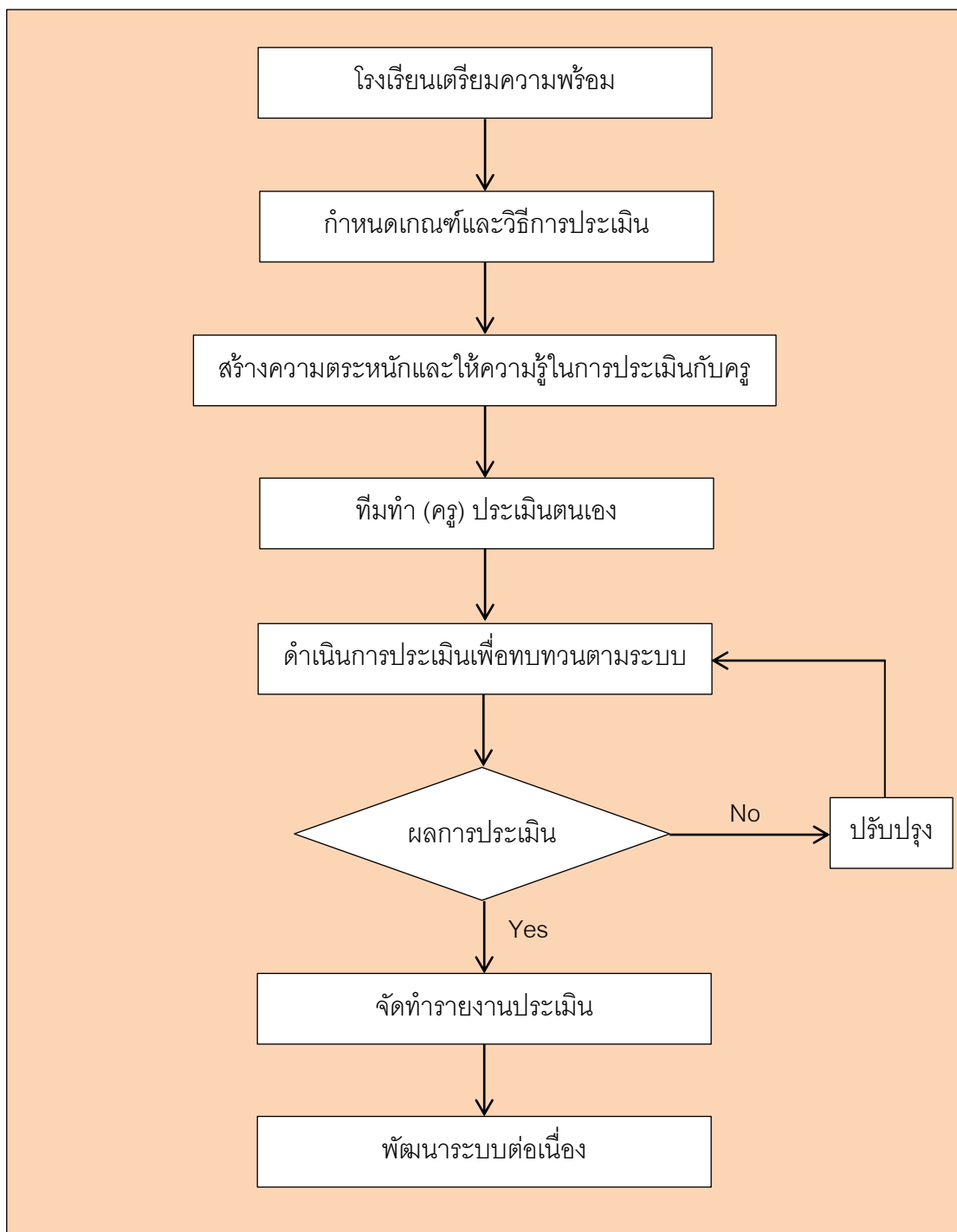
2.5.2 การประเมินระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การประเมินระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นการประเมินเพื่อทบทวน มีลักษณะสำคัญ 3 ประการ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2551: 14) คือ

1. เป็นการประเมินภายในโรงเรียน (Internal Evaluation)
2. เป็นขั้นตอนการตรวจสอบ (Check) ในกระบวนการบริหารคุณภาพ (PDCA)
3. มุ่งเน้นประเมิน “ระบบคุณภาพ” และ “ผลลัพธ์ของระบบ” ในโรงเรียน

การประเมินเพื่อทบทวนถือเป็นการประเมินภายใน (Internal Evaluation) ซึ่งเป็นระบบประเมินผลเพื่อให้ได้ข้อมูลที่จะช่วยในการปรับปรุง พัฒนาการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด เป็นกระบวนการตรวจสอบการทำงานของตนเอง (Self - Evaluation) เป็นระยะๆ ตามที่กำหนดไว้ เช่น ประเมินทุกๆ ภาคเรียนและนำผลไปปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานในภาคเรียนต่อไป ระบบคุณภาพตามวงจรเดมมิ่ง (PDCA) การประเมินจะอยู่ในขั้น C (Check) เป็นการประเมินผลผลิตและผลลัพธ์ที่เกิดจากระบบและตรวจสอบว่าระบบที่ออกแบบไว้ว่ามีจุดบกพร่องอะไรบ้าง ข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนนี้จะนำไปปรับปรุงพัฒนาในขั้น A (Action) ในระยะต่อไป สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2551: 14-15)

กระบวนการประเมินระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อทบทวนการดำเนินงานภายในโรงเรียนในขั้น C ของวงจร PDCA มีรายละเอียดดังแผนภาพที่ 2.6

แผนภาพที่ 2.6 แสดงกระบวนการประเมินผลการดำเนินงาน
ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อทบทวนการดำเนินงานภายในโรงเรียน

ที่มา: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551ก). การพัฒนาความเข้มแข็งระบบการดูแล
ช่วยเหลือนักเรียน หลักสูตรผู้บริหาร. หน้า 16.

สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดมาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้เพื่อการประเมินทบทวนและพัฒนาระบบโดยครอบคลุมใน 3 องค์ประกอบ คือ ด้าน ปัจจัย กระบวนการ ผลผลิต ประกอบด้วย 3 มาตรฐาน 14 ตัวบ่งชี้ ดังแผนภาพที่ 2.7 (ที่มา: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551ก). การพัฒนาความเข้มแข็งระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หลักสูตรผู้บริหาร. หน้า 17.)

แผนภาพที่ 2.7 แสดงรายละเอียดมาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษา

ผู้วิจัยได้รวบรวมปัจจัยทางการบริหารและวงจรมมิ่ง เนื่องจากมีความเกี่ยวข้องกับการวิจัยชิ้นนี้ จึงขอเสนอเฉพาะประเด็นสำคัญที่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเท่านั้น มีประเด็นต่างๆ ดังนี้

- 3.1 การบริหารและทฤษฎีเกี่ยวกับระบบ
- 3.2 ปัจจัยทางการบริหาร
- 3.3 วงจรมมิ่ง

3.1 การบริหารและทฤษฎีเกี่ยวกับระบบ

ผู้วิจัยได้รวบรวมสาระเกี่ยวกับการบริหารและทฤษฎีเกี่ยวกับระบบไว้ ดังนี้

การบริหาร เป็นสาขาวิชาที่มีการจัดการระเบียบอย่างเป็นระบบ คือ มีหลักเกณฑ์และทฤษฎีที่เชื่อถือได้ อันเกิดจากการค้นคว้าเชิงวิทยาศาสตร์เพื่อประโยชน์ในการบริหาร การบริหารลักษณะนี้การบริหารจัดเป็นศาสตร์ (Science) นับว่าเป็นศาสตร์ทางสังคมซึ่งอยู่กลุ่มเดียวกับวิชาจิตวิทยา สังคมวิทยา และรัฐศาสตร์ แต่ถ้าพิจารณาการบริหารในลักษณะของการปฏิบัติที่ต้องอาศัยความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์และทักษะของผู้บริหารแต่ละคนที่จะทำงานให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งเป็นการประยุกต์เอาความรู้หลักการและทฤษฎีไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมการบริหารมีลักษณะจัดเป็นศิลป์ (Arts)

ทฤษฎีระบบเป็นการเอาแนวความคิดเชิงระบบเข้ามาใช้ในการบริหารด้วยเหตุผลที่ว่าในปัจจุบันองค์กรมีการขยายตัวสลับซับซ้อนมากขึ้นจึงเป็นการยากในการพิจารณาถึงพฤติกรรมขององค์กรได้หมดทุกแง่มุม นักทฤษฎีบริหารสมัยใหม่จึงหันมาสนใจการศึกษาพฤติกรรมขององค์กรเพราะคนเป็นส่วนหนึ่งของระบบขององค์กร องค์กรเป็นส่วนหนึ่งของระบบสังคม

Robbin (1990: 13) กล่าวว่า ระบบ คือ ชุดของสิ่งต่างๆ (part) ที่มีความสัมพันธ์และพึ่งพาซึ่งกันและกันที่ถูกจัดไว้อย่างสอดคล้องและมีความเป็นหนึ่งเดียวกัน นอกจากนี้ยังอธิบายองค์ประกอบพื้นฐานของทฤษฎีระบบประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) ผลผลิต (Output)

Lunenberg and Ornstein (2004: 19) กล่าวว่า ระบบ คือ ชุดขององค์ประกอบต่างๆ (parts) ที่มีความสัมพันธ์กันทำหน้าที่ในลักษณะเป็นหน่วย (unit) เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด

ไว้ นอกจากนี้ยังได้เสนอรูปแบบทฤษฎีระบบพื้นฐานขององค์การโดยประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า (inputs) กระบวนการแปรสภาพ(transformation process) ผลผลิต(outputs) ข้อมูลย้อนกลับ (feedback) และสิ่งแวดล้อม(environment)

วิธีการระบบเป็นวิธีการที่ใช้หลักวิทยาศาสตร์อย่างมีเหตุผลและมีความสัมพันธ์กันตาม ขั้นตอนช่วยให้กระบวนการทั้งหลายดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและสามารถช่วยให้การบริหารบรรลุ วัตถุประสงค์ด้วยวิธีทางวิทยาศาสตร์อย่างถูกต้องและไม่ลำเอียง

3.2 ปัจจัยทางการบริหาร

ผู้วิจัยได้รวบรวมสาระเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารไว้โดยใช้ปัจจัยนำเข้า (inputs) มาแบ่งเป็นปัจจัยทางการบริหารที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา ดังนี้

3.2.1 ปัจจัย/ทรัพยากรพื้นฐานของการบริหาร

3.2.2 ปัจจัยสภาพแวดล้อม

3.2.1 ปัจจัย/ทรัพยากรพื้นฐานของการบริหาร

นพพงษ์ บุญจิตราดุล (2554ก: 9) ระบุว่าทรัพยากรทางการบริหาร มี 4 อย่างที่ เรียกว่า 4M'S ได้แก่

1. คน (Man)
2. เงิน (Money)
3. วัสดุสิ่งของ (Materials)
4. การจัดการ (Management)

การจัดการศึกษาเมื่อมองในฐานะเป็นธุรกิจนับว่าเป็นธุรกิจที่มีขอบเขตกว้างขวางและ ซับซ้อนมากที่สุดใบบรรดาธุรกิจทั้งหลาย ถ้าหากเทียบกับธุรกิจอื่นๆ เช่น การค้า อุตสาหกรรม หรือการจัดระบบการปกครอง ในการจัดการศึกษาเราต้องใช้ทรัพยากรในการดำเนินงานที่ เรียกว่า 4M'S (นพพงษ์ บุญจิตราดุล, 2554ข: 44) ประกอบด้วย

1. Man การจัดการศึกษาใช้กำลังคนมากกว่าหน่วยงานอื่น เมื่อนำครูทุกระดับ การศึกษามารวมกันจะมีบุคลากรมากกว่าหน่วยงานใดๆ ความต้องการของบุคคลเข้ามามีส่วน ร่วมในการดำเนินการจัดศึกษาก็จะเห็นได้ว่าเป็นบุคลากรที่วุฒิโดยเฉลี่ยสูงสุด

2. Money การจัดการศึกษาจำเป็นต้องใช้งบประมาณมากเมื่อเองงบประมาณทางการศึกษาของทุกระดับมารวมกันก็เป็นหน่วยงานที่ใช้งบประมาณสูงสุด (ถ้าคิดรวมถึงค่าใช้จ่ายในการศึกษาที่ผู้ปกครองหรือนักศึกษาต้องใช้ตลอดตั้งแต่เริ่มต้นจนจบการศึกษาออกไป)

3. Materials วัสดุ อุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวกที่ใช้ในการดำเนินการทางศึกษามีจำนวนมาก ถ้านำค่าการปลูกสร้างของอาคารต่างๆ ในสถานศึกษาทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษามารวมกันจะพบว่าเป็นจำนวนเงินค่าก่อสร้างสูงสุดในบรรดาค่าก่อสร้างของรัฐที่ได้ลงทุนในรอบปี

4. Management ระบบการศึกษามีความซับซ้อนในเชิงบริหารมากกว่าการจัดการธุรกิจใดๆ

นพพงษ์ บุญจิตราดุล (2554: 45) กล่าวว่า เมื่อนำ 4M'S มารวมกันจะพบว่า การจัดการศึกษาเป็นธุรกิจที่มีขอบข่ายกว้างขวางต้องการระบบการบริหารที่ดีที่สุด กำลังคนมากที่สุด กำลังเงินและวัสดุมากที่สุด แต่เรายังไม่มีการเตรียมบุคคลที่จะเป็นผู้บริหารเหมือนกับวงการธุรกิจอื่นๆ ดังนั้นการศึกษาต่อและการอบรมทางด้านการบริหารการศึกษาจึงควรได้รับการสนับสนุนให้มากยิ่งขึ้น

3.2.2 ปัจจัยสภาพแวดล้อม

สภาพแวดล้อม หมายถึง ปัจจัยหรือแรงกดดันต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการขององค์กรและเป็นตัวแปรตัวหนึ่งที่มีความสำคัญต่อประสิทธิผลขององค์กรที่สามารถวัดและประเมินผลได้จากหลากหลายตัวแปร(Steers, 1994: 84)

Certo (1992: 192) ได้อธิบายสภาพแวดล้อมขององค์กรว่าสามารถแบ่งออกแบบกว้างๆ ได้ 2 ประเภท คือ สภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร (External Environment) และสภาพแวดล้อมภายในองค์กร (Internal Environment) ดังต่อไปนี้

1. **สภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร (External Environment)** แบ่งออกเป็นสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปและสภาพแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อองค์กรโดยตรง

1.1 สภาพแวดล้อมโดยทั่วไป ได้แก่

สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับความสามารถในการจัดหาทรัพยากรและแนวโน้มเศรษฐกิจซึ่งมีผลกระทบต่อองค์กร เช่น ภาวะเงินเฟ้อ ระดับรายได้ของประชากร หรือผลผลิตรวมของประเทศ เป็นต้น

สภาพแวดล้อมทางสังคม เป็นวิธีการคิดและการปฏิบัติที่เกิดจากการเรียนรู้ร่วมกันของกลุ่มบุคคลและสังคม ประกอบด้วย ค่านิยม ทศนคติ ความต้องการ ลักษณะด้านประชากรศาสตร์ เป็นต้น

สภาพแวดล้อมทางด้านการเมือง ประกอบด้วย นโยบายของรัฐบาล นโยบายทางด้านกฎหมายและการเมือง รวมทั้งการออกกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ซึ่งมีอิทธิพลต่อประชาชนและองค์การ

สภาพแวดล้อมทางเทคโนโลยี เป็นการปรับเปลี่ยนวิธีการบริหารให้ทันกับเทคโนโลยีโดยเฉพาะเทคโนโลยีสารสนเทศในปัจจุบันที่เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.2 สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อองค์การโดยตรง ได้แก่ ลูกค้า คู่แข่ง สภาพตลาดแรงงาน เจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้ร่วมลงทุน

2. สภาพแวดล้อมภายในองค์การ (Internal Environment) ประกอบด้วย เจ้าของกิจการ โครงสร้างองค์การ ระบบการบริหารจัดการ ผู้ถือหุ้น ลูกจ้าง คณะกรรมการบริหาร วัฒนธรรมองค์การ รวมทั้งหน้าที่งานต่างๆขององค์การ

3.3 วงจรเดมมิ่ง (PDCA)

ผู้วิจัยได้นำเสนอวงจรเดมมิ่งไว้ในงานชิ้นนี้เนื่องจากในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้เสนอแนะแนวทางการปฏิบัติงานตามรูปแบบของวงจรเดมมิ่ง ผู้วิจัยได้นำเสนอไว้ ดังนี้

3.3.1 ความเป็นมาเกี่ยวกับวงจรเดมมิ่ง(PDCA)

3.3.2 ประโยชน์วงจรเดมมิ่ง(PDCA)

3.3.1 ความเป็นมาเกี่ยวกับวงจรเดมมิ่ง(PDCA)

ชนิกันต์ เขียรสูตร (2551: ออนไลน์) กล่าวไว้ว่า PDCA คือ วงจรที่พัฒนามาจากวงจรที่คิดค้นโดย Walter Shewhart ผู้บุกเบิกการใช้สถิติสำหรับวงการอุตสาหกรรมและต่อมาวงจรนี้เริ่มเป็นที่รู้จักกันมากขึ้นเมื่อ W.Edwards Deming ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารคุณภาพได้เผยแพร่ให้เป็นเครื่องมือสำหรับการปรับปรุงกระบวนการทำงานของพนักงานภายในโรงงานให้และช่วยค้นหาปัญหาในแต่ละขั้นตอนการผลิตจนวงจรนี้เป็นที่รู้จักกันในอีกชื่อว่า “วงจรเดมมิ่ง

มิ่ง” ต่อมาพบว่าแนวคิดในการใช้วงจร PDCA นั้นสามารถนำมาใช้ได้กับทุกกิจกรรม จึงทำให้เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย PDCA มาจาก

- P : Plan = วางแผน
 D : DO = ปฏิบัติตามแผน
 C : Check = ตรวจสอบ / ประเมินผลและนำผลประเมินมาวิเคราะห์
 A : Act = ปรับปรุงดำเนินการให้เหมาะสมตามผลการประเมิน

1. การวางแผน (Plan: P) เป็นจุดเริ่มต้นของงานและเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้การทำงานในส่วนอื่นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การวางแผนในวงจรเดมมิ่งเป็นการหาองค์ประกอบของปัญหาโดยวิธีการระดมความคิดหาสาเหตุของปัญหา วิธีการแก้ปัญหา จัดทำตารางการปฏิบัติงาน วิธีดำเนินการ วิธีการตรวจสอบและประเมินผล ในขั้นตอนนี้มีการดำเนินการ ดังนี้

1.1 กำหนดปัญหาที่ต้องการแก้ไขหรือปรับปรุงให้ดีขึ้น โดยสมาชิกร่วมมือและประสานกันในการระบุปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำเนินงาน เพื่อร่วมกันศึกษาและวิเคราะห์หาแนวทางแก้ไข

1.2 เก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับการวิเคราะห์และตรวจสอบการดำเนินงานหรือหาสาเหตุของปัญหาเพื่อใช้ในการปรับปรุง แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งควรจะวางแผนและดำเนินการเก็บข้อมูลให้เป็นระบบระเบียบ เข้าใจง่ายและสะดวกต่อการใช้งาน เช่น ตารางแผนภูมิ แผนภาพ เป็นต้น

1.3 อธิบายปัญหาและกำหนดทางเลือก วิเคราะห์ปัญหา เพื่อใช้กำหนดสาเหตุและสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น อาจใช้วิธีการเขียนและวิเคราะห์แผนภูมิหรือแผนภาพเพื่อให้เข้าใจง่ายขึ้น แล้วร่วมกันระดมสมอง(Brainstorm)ในการแก้ปัญหา โดยสร้างทางเลือกต่างๆ ที่เป็นไปได้ในการแก้ปัญหาเพื่อวิเคราะห์และเสนอวิธีการที่เหมาะสมที่สุดในดำเนินการ

1.4 เลือกวิธีการแก้ไขปัญหาหรือปรับปรุงการดำเนินงาน โดยร่วมกันวิเคราะห์ทางเลือกต่างๆ ผ่านการระดมสมองและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของสมาชิกเพื่อตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมที่สุดในการดำเนินงานให้บรรลุตามเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งอาจจะต้องทำวิจัยและหาข้อมูลเพิ่มเติมหรือกำหนดทางเลือกใหม่ที่มีความน่าจะเป็นในการแก้ปัญหาได้มากกว่าเดิม

2. การปฏิบัติตามแผน (Do: D) เป็นการลงมือปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ สมาชิกต้องมีความเข้าใจถึงความสำคัญและความจำเป็นในแผนนั้นๆ ความสำเร็จของการนำ

แผนมาปฏิบัติต้องอาศัยความร่วมมือเป็นอย่างดีจากสมาชิกตลอดจนการจัดการทรัพยากรที่ต้องใช้ในการปฏิบัติงาน ขณะที่ลงมือปฏิบัติจะมีการตรวจสอบไปด้วยหากไม่เป็นไปตามแผนอาจจะปรับเปลี่ยนและเมื่อแผนนั้นประสบผลสำเร็จก็นำไปใช้เป็นแผนในการปฏิบัติต่อไปได้

3. การตรวจสอบ (Check: C) เป็นการตรวจสอบดูว่าเมื่อปฏิบัติงานตามแผนงานแล้วเกิดผลลัพธ์เป็นอย่างไรบ้าง สภาพปัญหาได้รับการแก้ไขตามเป้าหมายหรือไม่ การไม่ประสบผลสำเร็จอาจจะเกิดจากหลายสาเหตุ เช่น ไม่ปฏิบัติตามแผนการที่วางไว้ แผนการดำเนินงานไม่เหมาะสมในการปฏิบัติจริง เลือกใช้เทคนิคที่ไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ เป็นต้น

4. การดำเนินการให้เหมาะสม (Act: A) เป็นการปฏิบัติหลังจากมีการดำเนินงานใน 3 ขั้นตอนแรกตามวงจรแล้ว ขั้นตอนนี้เป็นการนำเอาผลจากขั้นการตรวจสอบ (C) มาพัฒนาปรับปรุงให้เหมาะสมต่อไป

3.3.2 ประโยชน์ของวงจรเดมมิ่ง (PDCA)

สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ (2555: ออนไลน์) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของ PDCA ไว้ดังนี้

1. เพื่อป้องกัน การนำวงจร PDCA ไปใช้ทำให้ผู้ปฏิบัติมีการวางแผนที่ดีช่วยป้องกันปัญหาที่ไม่ควรเกิด ช่วยลดความสับสนในการทำงาน ลดการใช้ทรัพยากรที่ไม่เหมาะสม ลดความสูญเสียในรูปแบบต่างๆ การตรวจสอบเป็นระยะทำให้การปฏิบัติงานมีความรัดกุมขึ้น และแก้ไขปัญหาได้ก่อนการลุกลามออกไป ทำให้ปัญหาไม่เกิดซ้ำอีกหรือลดความรุนแรงของปัญหา ถือเป็น การนำความผิดพลาดมาใช้ให้เกิดประโยชน์

2. เพื่อแก้ไขปัญหา ถ้าเราประสบสิ่งที่ไม่เหมาะสม ขาดประสิทธิภาพ สามารถใช้ PDCA เพื่อการแก้ปัญหา ด้วยการตรวจสอบว่ามีอะไรบางอย่างที่เป็นปัญหาเมื่อหาปัญหาได้ก็นำมาวางแผนเพื่อดำเนินการตามวงจร PDCA ต่อไป

3. เพื่อปรับปรุง PDCA เพื่อการปรับปรุง คือ ไม่ต้องรอให้เกิดปัญหา แต่เราต้องเสาะแสวงหาสิ่งต่างๆ หรือวิธีการที่ดีกว่าเดิมอยู่เสมอ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและสังคม เมื่อเราทราบว่าจะปรับปรุงอะไร อย่างไร ก็ให้ใช้วงจร PDCA เป็นขั้นตอนในการปรับปรุง

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

รจนา สินที (2547: 132-139) ได้ศึกษาสภาพการปฏิบัติงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารและครู โดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนค่าและแบบตรวจสอบรายการ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและ t-test ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือใน 5 ด้านนั้น มี 3 ด้านที่มีความแตกต่างกันในการปฏิบัติงานของผู้บริหารและครู คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งต่อนักเรียน ทั้งผู้บริหารและครูประสบปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในระดับปานกลาง นอกจากนี้ยังพบว่าสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานควรประเมินปัญหาและแก้ไขโดยพิจารณาอัตราส่วนระหว่างครูและนักเรียนให้เหมาะสมตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ควรสนับสนุนให้ผู้บริหารและครูมีการฝึกอบรมในเรื่องระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ราชัน อัจฉวิชัย (2548: 5-8) ได้ศึกษาการสังเคราะห์จำแนกประเภทปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร โดยศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้กรอบแนวคิดในการวิจัยโดยมีตัวแปรที่ศึกษา 2 กลุ่ม คือ 1) ตัวแปรปัจจัย 2) ตัวแปรจัดประเภท

ตัวแปรปัจจัย มีทั้งหมด 14 ตัว คือ 1) ความตระหนักในความสำคัญและความสามารถในการบริหารและจัดการระบบของผู้บริหารโรงเรียน 2) ความตระหนักในความสำคัญและเจตคติของครู-อาจารย์ที่ปรึกษา 3) ความร่วมมือของผู้ปกครองนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ชุมชน บุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 4) การพัฒนาครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง 5) การทำงานเป็นทีม 6) การแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ 7) การบริหารเชิงระบบ 8) การนิเทศติดตามและประเมินผล 9) สภาพแวดล้อมของโรงเรียน 10) สภาพแวดล้อมของชุมชน 11) สิ่งอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานและข้อมูลสารสนเทศ 12) ประเภทของโรงเรียน 13) ปริมาณงานที่ครูได้รับมอบหมาย

ตัวแปรจัดประเภท ได้แก่ ผลของการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ซึ่งแบ่งเป็น 2 ระดับ คือ โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จและโรงเรียนที่ไม่ประสบความสำเร็จในการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ผลการวิจัย พบว่า ตัวแปรที่สามารถจำแนกประเภทความสำเร็จในการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้มี 3 ตัวแปร ได้แก่ ประเภทสถานศึกษา ขวัญและกำลังใจของครู ปริมาณงานที่ครูได้รับมอบหมาย

สุธิดา ภัคดีบุญ (2548: 188-202) ได้ทำการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับระบบการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา โดยศึกษาการดำเนินงาน กระบวนการ ปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินงาน แนวทางการแก้ไขปัญหาของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาที่ประสบผลสำเร็จ จำนวน 3 โรงเรียนใน 3 พื้นที่ คือ จังหวัดพัทลุง จังหวัดภูเก็ต จังหวัดนครศรีธรรมราช เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เอกสาร การสังเกต การสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย

ผลการวิจัยพบว่า การวางแผนการดำเนินงานมีการใช้นโยบายจากกระทรวงศึกษาธิการ และกำหนดโครงสร้างการทำงานที่เป็นระบบ การดำเนินการตามแผนมีการวิเคราะห์ปัญหาและความพร้อมของโรงเรียน การให้ความรู้แก่บุคลากรโดยการประชุม อบรม สัมมนา โรงเรียนมีการจัดแบ่งนักเรียนโดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาแต่ละท่านดูแลนักเรียนไม่เกิน 25 คน ได้รับการตรวจสอบและประเมินผลจาก 2 ส่วน คือ บุคลากรในโรงเรียนและจากหน่วยงานภายนอก การปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานโดยการประชุมสรุปผลการดำเนินงานทุกภาคการศึกษาเพื่อนำมาปรับปรุงการดำเนินงาน กระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีครบทั้ง 5 ด้าน ตั้งแต่การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยใช้ระเบียนสะสม การเยี่ยมบ้าน การคัดกรองนักเรียนจะแบ่งเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา การส่งเสริมและพัฒนาใช้การจัดกิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การจัดประชุมผู้ปกครองและกิจกรรมที่แต่ละโรงเรียนจัดขึ้น การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข ใช้วิธีการให้คำปรึกษาเบื้องต้น จัดกิจกรรมซ่อมเสริม กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน การติดตามดูแลช่วยเหลือ การส่งต่อมี 2 ลักษณะ ได้แก่ การส่งต่อภายในและการส่งต่อภายนอก

ผลการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัย พบว่า ปัจจัยสนับสนุนร่วม คือ การสนับสนุนจากบุคลากรฝ่ายบริหาร ความร่วมมือและความเสียสละของครูอาจารย์ ความร่วมมือจากผู้ปกครอง ชุมชน และการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคร่วมในการดำเนินงานประกอบด้วย ภาระงานที่เพิ่มขึ้นของครูอาจารย์ นักเรียนขาดความร่วมมือและขาดความตระหนักถึงความสำคัญในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ปิยะพร ป้อมเกษตร์ (2550: 80-86) ทำการศึกษาโมเดลเชิงสาเหตุของประสิทธิผลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 359 โรงเรียน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือวิจัย วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติภาคบรรยาย การวิเคราะห์สหสัมพันธ์

แบบเพียร์สันและการวิเคราะห์โมเดลรีเกรสชัน ศึกษาตัวแปรแฝง 3 ตัวแปร คือ 1)ประสิทธิผลของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2) กระบวนการ 3) ปัจจัยสนับสนุน

มีตัวแปรสังเกต 14 ตัวแปร โดยกระบวนการมีตัวแปรสังเกต 5 ตัวแปร คือ 1)การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2)การคัดกรองนักเรียน 3)การส่งเสริมนักเรียน 4)การป้องกันและแก้ไขปัญหา 5)การส่งต่อ

ปัจจัยสนับสนุนมีตัวแปรสังเกต 5 ตัวแปร คือ 1)ความพร้อมของบุคลากร 2)นโยบายและการบริหาร 3)ความเพียงพอด้านทรัพยากร 4)ความร่วมมือของชุมชนและผู้ปกครอง 5)การสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยตัวแปรสังเกตแรก คือ ความพร้อมของบุคลากรนั้นเป็นความพร้อมในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านความรู้ความเข้าใจ เจตคติ จำนวนบุคลากรที่เพียงพอและเหมาะสม การประชุมชี้แจงนโยบายและแนวปฏิบัติ การจัดบุคลากรเข้ารับการอบรม สัมมนาสร้างความรู้ ความเข้าใจ เจตคติที่ดีต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ผลการวิจัยข้อหนึ่งพบว่า โมเดลเชิงสาเหตุของประสิทธิผลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิผลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่ กระบวนการ และปัจจัยสนับสนุน โดยตัวแปรที่มีอิทธิพลรวมสูงสุด คือ กระบวนการ

ก้องภพ ยี่หระ (2550: 15-16) ได้ศึกษาพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา เขตตรวจราชการที่ 6 โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย 1) ผู้บริหาร 2) รองผู้บริหารฝ่ายปกครองหรือฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 3) ครูแนะแนว และ 4) ครูที่ปรึกษา ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือวิจัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ใช้กรอบแนวคิดในการวิจัย โดยมีปัจจัยนำเข้า ได้แก่ การบริหารจัดการ บุคลากรงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ศึกษาตัวแปรต้น 8 ตัวแปร คือ 1)การเป็นผู้นำ 2)การจูงใจ 3)การติดต่อสื่อสาร 4)การมีปฏิสัมพันธ์และการมีอิทธิพลต่อกัน 5)การตัดสินใจ 6)การกำหนดเป้าหมาย 7)การควบคุมการปฏิบัติงาน 8)การกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานและการฝึกอบรม

ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือในสถานศึกษา มี 3 ด้าน คือ การจูงใจ การกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานและการฝึกอบรม การควบคุม

นภเกตน์ นิลธวัช (2551: 152-161) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อแก้ปัญหาความก้าวร้าวของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสองภาษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร โดยศึกษาแนวคิด จุดมุ่งหมาย องค์ประกอบ ปัญหา กระบวนการในการแก้ปัญหา ผลการใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ได้พัฒนาขึ้น เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกต การสัมภาษณ์ การศึกษาเอกสาร ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและการสร้างข้อสรุปแบบอุปนัยในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมุ่งสร้างนักเรียนให้มีคุณภาพอย่างรอบด้านทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม มีชีวิตที่เป็นสุขตามความคาดหวังของสังคม ปัจจัยสนับสนุนในการดำเนินงาน ได้แก่ ความร่วมมือและความเสียสละของครู ความร่วมมือจากผู้ปกครอง การสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การเสริมกำลังใจ ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค คือ ปัญหาการบริหารภายในองค์กร ภาระงานที่เพิ่มขึ้นของครู การขาดความร่วมมือของนักเรียน ผู้ปกครองไม่ให้ความสำคัญ การใช้กฎระเบียบของสถานศึกษา

ภูธร บ้านเนิน (2551: 85-90) ศึกษารูปแบบของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนโดยวิธีการสังเคราะห์งานวิจัย ได้วิเคราะห์คุณลักษณะงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนและสังเคราะห์ความรู้และข้อค้นพบจากงานวิจัยด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา จากงานวิจัยเชิงคุณภาพจำนวน 13 เล่ม

ผลการวิจัยพบว่า ประเด็นวิจัยส่วนใหญ่เกี่ยวกับการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากที่สุด กลุ่มผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ คือ ครู โรงเรียนที่ศึกษาส่วนใหญ่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและใช้วิธีการสังเกตและสัมภาษณ์เป็นวิธีการในการเก็บรวบรวมข้อมูลมากที่สุด รูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมี 3 รูปแบบ ที่มีการดำเนินงาน 5 ขั้นตอน โดยใช้หลักของ PDCA ซึ่งมีรายละเอียดที่แตกต่างกัน ดังนี้

รูปแบบ “ร่วมมือทุกฝ่าย” เน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ชุมชน เข้ามาร่วมกันวางแผน กำหนดกิจกรรมต่างๆ ในการดำเนินงาน

รูปแบบ “หลากหลายกิจกรรม” เน้นกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนและกิจกรรมป้องกัน แก้ไขปัญหาที่หลากหลายโดยคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ

รูปแบบ “ทำงานเป็นระบบ” เน้นการดำเนินงานอย่างมีขั้นตอน มีความพร้อมและความมั่นคงในการดำเนินงานทุกด้าน

หัตถพงศ์ งานดี (2551: 5-9) ได้ศึกษาการดำเนินงานของโรงเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนทางภาคเหนือจำนวน 3 โรงเรียน ใน 3 จังหวัด โดยแบ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ กลาง เล็ก เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพรายกรณีศึกษา มีประชากรที่ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าระดับ ครูแนะแนว ครูที่ปรึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง

กรอบแนวคิดในการวิจัย ประกอบด้วย 1) การเตรียมการและการวางแผนดำเนินงาน 2) การปฏิบัติตามแผน 3) การกำกับ ติดตาม ประเมินและรายงาน 4) บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครอง ใช้เครื่องมือ คือ แบบศึกษาเอกสารและแบบสัมภาษณ์ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัยที่พบ คือ มีโรงเรียนที่เลือกพิจารณาบุคลากรเข้ามาทำงานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจากประสบการณ์และการทำงานมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน มีการประชุมบุคลากรเป็นระยะ ทุกโรงเรียนจะเลือกบุคลากรที่มีความรับผิดชอบเป็นอย่างดีในการพัฒนานักเรียนเพื่อมาทำงานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการประชุมชี้แจงถึงจุดเด่น จุดด้อยของงานเพื่อสร้างความเข้าใจในการทำงาน มีการฝึกอบรมบุคลากรโดยเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้เรื่องระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและการส่งไปอบรมยังหน่วยงานอื่นด้วย โดยครูที่ปรึกษาจะมีการจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานส่งไปยังคณะกรรมการอำนวยการ

ธงชาติ วงษ์สุวรรณ (2553: 195-206) ได้ศึกษาการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ดำเนินการวิจัยในลักษณะของการวิจัยและพัฒนาที่โรงเรียนวัดราชาธิวาส โรงเรียนบางกะปิ และโรงเรียนวัดอินทาราม ขั้นตอนการวิจัยมี 6 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ ขั้นที่ 2 การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ขั้นที่ 3 การทดลองใช้รอบที่ 1

ขั้นที่ 4 การประเมินและปรับปรุงรอบที่ 1 ขั้นที่ 5 การทดลองใช้รอบที่ 2 ขั้นที่ 6 การประเมินและปรับปรุงรอบที่ 2 ผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหาร ครู นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ปกครอง

ผลการวิจัยค้นพบ “ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบมีส่วนร่วม” (PSSS) ประกอบด้วยระบบย่อย 4 ระบบ ได้แก่ ระบบวางแผน(Plan) ระบบปฏิบัติการ(Act) ระบบตรวจสอบ(Observe) และระบบสะท้อนผล(Reflect) ทุกระบบมีการดำเนินงาน 4 ขั้นตอน คือ ขั้นวางแผน ขั้นปฏิบัติการ ขั้นตรวจสอบ ขั้นสะท้อนผล ผลการทดลองใช้พบว่า เป็นระบบที่ตอบสนองต่อความต้องการของทุกฝ่ายทำให้เกิดการดูแล ช่วยเหลือ ส่งเสริม พัฒนา ปกป้อง และแก้ไขปัญหาให้นักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของทุกคนที่เกี่ยวข้อง มีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริงจึงเป็นที่ยอมรับว่าเหมาะสม พัฒนาระบบโดยคำนึงถึงประโยชน์ของนักเรียนเป็นหลัก ดำเนินการด้วยความรับผิดชอบมีจรรยาบรรณ มีความถูกต้องน่าเชื่อถือ สอดคล้องกับ ความสำคัญและความจำเป็นของระบบ มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้องไว้อย่างชัดเจน ทุกฝ่ายมีความพึงพอใจกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียนก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นทั้งนักเรียน ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และชุมชน การดูแลช่วยเหลือนักเรียนทำให้นักเรียนได้รู้จักตนเอง สามารถปรับตัวและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ครูผู้สอนนำไปพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารโรงเรียนนำข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนไปใช้กำหนดแนวทางในการพัฒนานักเรียน หลักสูตร และคุณภาพการจัดการศึกษา

สนันททา ประทุมรัตน์ (2553: 91-93) ได้ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาครูด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านม่วง จังหวัดขอนแก่น เป็นผู้บริหารและครูจำนวน 30 คน ใช้วิธีการเก็บข้อมูลที่หลากหลายทั้งแบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต แบบสอบถาม พบว่า สภาพก่อนการพัฒนาบุคลากรหลักในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนขาดความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการปฏิบัติงานด้านนี้ จากนั้นจึงพัฒนาบุคลากรโดยใช้กลยุทธ์การมีส่วนร่วม ใช้การประชุมชี้แจงทำความเข้าใจ การศึกษาดูงาน การอบรมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผลที่เกิดขึ้นทำให้บุคลากรกลุ่มนี้มีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาเพิ่มมากขึ้น มีความมั่นใจในการดำเนินงานมากขึ้น ได้ขอเสนอแนะให้ครูที่ปรึกษามีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการทำงานด้านนี้อย่างสม่ำเสมอ และควรเชิญบุคลากรภายนอกที่มีความรู้และประสบการณ์ในเรื่องระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาให้ความรู้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงาน

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา(Descriptive Research) ใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการวิจัยไว้ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้นของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาทั้ง 2 เขตในกรุงเทพมหานคร ทั้งหมด 6,344 คน จาก 119 โรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 (2555: ออนไลน์) และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 (2555ก: ออนไลน์))

กลุ่มตัวอย่าง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างประชากรโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie และMorgan(1970: 607-608) ที่ความเชื่อมั่น 95% ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 364 คน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

1. ผู้วิจัยได้แบ่งโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ออกเป็น 2 กลุ่ม แล้วคำนวณสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น จากจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย 364 คน คือ โรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 จำนวน 67 โรงเรียน มีครูที่ปรึกษา 3,110 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 178 คน และโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 จำนวน 52 โรงเรียน มีครูที่ปรึกษา 3,234 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 186 คน

2. ผู้วิจัยสุ่มครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้นโดยใช้วิธีการสุ่มตามสัดส่วนจากจำนวนครูที่ปรึกษาของแต่ละโรงเรียนในแต่ละเขตพื้นที่จากจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 119 โรงเรียน แล้วกำหนดระดับชั้นของแต่ละกลุ่มโรงเรียนที่สุ่มมาเป็น 6 ระดับ คือ มัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 เพื่อให้ได้กลุ่มของครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้นครบทุกระดับชั้น

รายละเอียดของกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนแต่ละโรงเรียนแสดงในภาคผนวก ง

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้สำหรับการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยตัวแปรต้นและตัวแปรตาม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ตัวแปรต้น ประกอบด้วย 4 ตัวแปร คือ

1.1 **ประสบการณ์ในการทำงาน (X_1)** หมายถึง ระยะเวลาในการปฏิบัติงานทางด้านการศึกษาในหน้าที่ของครูหรือหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับงานทางด้านการศึกษา

1.2 **ประสบการณ์ในการเข้ารับการฝึกอบรมของครู (X_2)** หมายถึง หมายถึง การเข้ารับการฝึกอบรม เรียนรู้และพัฒนาความรู้เกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.3 **จำนวนชั่วโมงสอนของครู (X_3)** หมายถึง จำนวนชั่วโมงหรือคาบสอนที่ครูได้รับมอบหมายในการปฏิบัติงานของโรงเรียนในแต่ละสัปดาห์ของปีการศึกษา 2555

1.4 **จำนวนนักเรียนต่อห้องที่ครูรับผิดชอบในการสอน (X_4)** หมายถึง จำนวนนักเรียนในห้องเรียนที่ครูต้องรับผิดชอบ ดูแลในการสอนของรายวิชาต่างๆ ที่ครูได้รับมอบหมาย

2. **ตัวแปรตาม คือ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (Y)** ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 5 ตัวแปรย่อย ดังนี้

2.1 **การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (Y_1)** หมายถึง การศึกษารวบรวมข้อมูลและพฤติกรรมเกี่ยวกับนักเรียนแต่ละคนในด้านความสามารถทางการเรียนและความสามารถอื่นๆ ด้านสุขภาพร่างกายและจิตใจ ด้านครอบครัว ด้านสารเสพติด เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน โดยใช้เครื่องมือและวิธีการที่เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละคนซึ่งครูที่ปรึกษาได้ใช้ปฏิบัติจริงในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.2 **การคัดกรองนักเรียน (Y_2)** หมายถึง การวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละด้านของนักเรียนที่ได้จากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมาจำแนกนักเรียนเป็นกลุ่มตามเกณฑ์ที่ใช้ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา เพื่อหาวิธีการที่เหมาะสมในการช่วยเหลือหรือส่งเสริมพัฒนานักเรียนต่อไป

2.3 **การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน (Y_3)** หมายถึง การจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียน ตรงกับความสนใจและความต้องการของนักเรียนทำให้นักเรียนแต่ละคนสามารถ

พัฒนาตนเองได้มากขึ้นโดยการใช้เครื่องมือและวิธีการต่างๆ ประกอบด้วย การจัดกิจกรรมโฮมรูม การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน การเยี่ยมบ้าน การจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิต โดยมีการจดบันทึกและประเมินผลการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง

2.4 การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน (Y_4) หมายถึง การดูแลนักเรียนไม่ปล่อยปละละเลยให้นักเรียนสร้างปัญหาต่อตนเองและผู้อื่นในกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา ประกอบด้วย การให้คำปรึกษาเบื้องต้น กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน กิจกรรมซ่อมเสริม การสื่อสารกับผู้ปกครอง การประสานงานกับครูและผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน โดยมีการบันทึกการเก็บข้อมูลและการรายงานความช่วยเหลือที่เกิดขึ้น

2.5 การส่งต่อนักเรียน (Y_5) หมายถึง การดำเนินงานแก้ไขปัญหานักเรียนกลุ่มมีปัญหาต่อจากครูที่ปรึกษาซึ่งเป็นปัญหาที่ครูที่ปรึกษาไม่สามารถแก้ไขต่อไปได้ โดยจะส่งต่อนักเรียนให้กับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในโรงเรียนและการส่งต่อไปยังภายนอกโรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามจากครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น จำนวน 1 ฉบับ โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถามในเรื่อง เพศ อายุ ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน ระดับชั้นที่รับผิดชอบในหน้าที่ครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น ประสบการณ์ในการทำงาน จำนวนการเข้ารับการฝึกอบรม จำนวนชั่วโมงสอนของครู จำนวนนักเรียนต่อห้องที่ครูสอน มีลักษณะเป็นแบบตัวเลือกที่กำหนดคำตอบไว้ให้และเป็นช่องว่างให้กรอกข้อมูล

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้นในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

เกณฑ์การให้คะแนนและการแปลความหมายสำหรับข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

ระดับที่ 1 หมายถึง ระดับการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ระดับที่ 2	หมายถึง	ระดับการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาในการดำเนินงานระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับน้อย
ระดับที่ 3	หมายถึง	ระดับการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาในการดำเนินงานระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง
ระดับที่ 4	หมายถึง	ระดับการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาในการดำเนินงานระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมาก
ระดับที่ 5	หมายถึง	ระดับการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาในการดำเนินงานระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำผลการศึกษามาเป็นแนวทางในการสร้างและปรับปรุงเครื่องมือ คือ แบบสอบถามภายใต้การแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

2. ตรวจสอบความถูกต้อง ความตรงตามเนื้อหา (content validity) ของเครื่องมือโดยใช้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบแก้ไขด้านภาษา เนื้อหาและโครงสร้างของแบบสอบถามโดยใช้เทคนิค IOC (Index of Item – Objective Congruence) แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

2.1 ผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมด 5 ท่านเป็นผู้อำนวยการโรงเรียน 3 ท่าน และเจ้าหน้าที่ของเขตพื้นที่การศึกษา 2 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนซึ่งมีเกณฑ์ในการคัดเลือก ดังนี้

2.1.1 เป็นผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารเกี่ยวกับการศึกษาไม่น้อยกว่า 10 ปี

2.1.2 เป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีผลการประเมินโรงเรียนของสมศ.ในเรื่องของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในระดับดี-ดีมากหรือเป็นโรงเรียนที่ได้รับรางวัลดีเด่นในด้านนี้

2.1.3 เป็นผู้บริหารหรือนักวิชาการของเขตพื้นที่การศึกษาที่มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญในการทำงานเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่น้อยกว่า 5 ปี

โดยลงความเห็นและให้คะแนน ดังนี้

+ 1 หมายถึง ข้อความหรือข้อคำถามนั้นใช้ได้ มีความเหมาะสมตรงกับเนื้อหาตามกรอบแนวคิดในการวิจัย

- 0 หมายถึง ข้อความหรือข้อคำถามนั้นไม่แน่ใจว่ามีความเหมาะสมตรงกับเนื้อหาตามกรอบแนวคิดในการวิจัยหรือไม่
- 1 หมายถึง ข้อความหรือข้อคำถามยังไม่ตรงหรือไม่เหมาะสมกับเนื้อหาตามกรอบแนวคิดในการวิจัย

2.2 การคำนวณค่าดัชนี IOC ผลการพิจารณาพบว่า แบบสอบถามมีความครอบคลุมโครงสร้างของเนื้อหา ภาษาที่ใช้มีความชัดเจน ผลการตรวจสอบมีความสอดคล้องของข้อคำถามกับจุดมุ่งหมายที่ต้องการวัด ซึ่งผลการตรวจสอบพบว่า ค่าดัชนี IOC ที่คำนวณได้ต้องมากกว่า 0.50 (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2544) จึงจะถือว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่ต้องการวัด ซึ่งผลการตรวจสอบพบว่า ข้อคำถามมีค่าดัชนี IOC ระหว่าง 0.60 – 1.00 รายละเอียดแสดงในภาคผนวก ข

3. ทดสอบโดยการ try out กับกลุ่มครูที่ปรึกษาของโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายจำนวน 30 คนแล้วนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น(reliability) ตามวิธีการของครอนบาค(Cronbach) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) กำหนดค่ามาตรฐานสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ความเชื่อมั่นไม่น้อยกว่า .85 (สัมประสิทธิ์แอลฟา ที่คำนวณได้เท่ากับ 0.977)

ตารางที่ 3.1 แสดงค่าความเชื่อมั่น(reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค(Cronbach α -coefficient)

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา
1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	.920
2) การคัดกรองนักเรียน	.931
3) การส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน	.916
4) การป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน	.917
5) การส่งต่อนักเรียน	.934
รวมทั้งฉบับ	.977

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยวิธีการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ มีขั้นตอน ดังนี้

1. การทำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เสนอไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. การดำเนินการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งผู้วิจัยได้แนบซองเปล่าและติดแสตมป์ในการส่งแบบสอบถามกลับ เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งแบบสอบถามกลับคืนผู้วิจัย โดยมีหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการช่วยจัดเก็บข้อมูลจากครูที่ปรึกษาของแต่ละโรงเรียนไปยังผู้อำนวยการโรงเรียน
3. การตรวจสอบการรับและส่งเอกสารกลับคืนของทางโรงเรียนโดยใช้โทรศัพท์ติดตามความคืบหน้าในการดำเนินการจัดเก็บข้อมูล แบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา จำนวน 286 ฉบับ โดยเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 277 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 76.10
4. การนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาทำการลงรหัส(coding) เพื่อเตรียมทำการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้กำหนดให้ระดับนัยสำคัญ มีค่าเท่ากับ .05 การวิเคราะห์ข้อมูลและการใช้ค่าสถิติต่างๆ มีดังต่อไปนี้

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์จากค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างเพื่อให้ทราบลักษณะของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for windows version 11.5
2. การวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ซึ่งใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for windows version 11.5 ในการคำนวณ และนำค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้ไปวิเคราะห์เทียบกับคะแนนเฉลี่ยตามแนวคิดของเบสต์ (Best, 1970: 190) มีรายละเอียด ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49	หมายถึง	ระดับการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49	หมายถึง	ระดับการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49	หมายถึง	ระดับการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49	หมายถึง	ระดับการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00	หมายถึง	ระดับการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของสเปียร์แมน (Spearman's rank Correlation coefficient) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for windows version 11.5 โดยเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัว และระดับความสัมพันธ์ของตัวแปรจะพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ซึ่งมีเกณฑ์ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543: 144) ดังนี้

ตารางที่ 3.2 เกณฑ์ในการพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	ระดับความสัมพันธ์
$r \geq .8$	สูง
$.6 \leq r < .8$	ค่อนข้างสูง
$.4 \leq r < .6$	ปานกลาง
$.2 \leq r < .4$	ค่อนข้างต่ำ
$r < .2$	ต่ำ

4. การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise multiple regression analysis) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for windows version 11.5

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร

สัญลักษณ์ที่ใช้แทนตัวแปรต่างๆ

- ตัวแปรต้น X_1 = ประสิทธิภาพในการทำงาน
 X_2 = ประสิทธิภาพในการเข้ารับการฝึกอบรมของครู
 X_3 = จำนวนชั่วโมงสอนของครู
 X_4 = จำนวนนักเรียนต่อห้องที่ครูรับผิดชอบในการสอน
- ตัวแปรตาม Y = การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 Y_1 = การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
 Y_2 = การคัดกรองนักเรียน
 Y_3 = การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน
 Y_4 = การป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน
 Y_5 = การส่งต่อนักเรียน

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งจำแนกตามกลุ่มมาแจกแจงจำนวนและหาค่าร้อยละ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพ		จำนวน (N=277)	ร้อยละ
1. เพศ	- ชาย	80	28.90
	- หญิง	197	71.10
	รวม	277	100.00
2. อายุ	- น้อยกว่า 25 ปี	16	5.80
	- 25 – 29 ปี	50	18.10
	- 30 – 34 ปี	44	15.90
	- 35 – 39 ปี	19	6.90
	- 40 – 44 ปี	15	5.40
	- 45 – 49 ปี	38	13.70
	- ตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป	95	34.30
รวม	277	100.00	
3. ตำแหน่ง	- ครูอัตราจ้าง	35	12.60
	- ครูผู้ช่วย	36	13.00
	- ครูค.ศ.1	57	20.60
	- ครูค.ศ.2	84	30.30
	- ครูค.ศ.3	65	23.50
	รวม	277	100.00

สถานภาพ		จำนวน (N=277)	ร้อยละ
4. ครูที่ศึกษาระดับชั้น	- มัธยมศึกษาปีที่ 1	43	15.50
	- มัธยมศึกษาปีที่ 2	52	18.80
	- มัธยมศึกษาปีที่ 3	63	22.70
	ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	158	57.00
	- มัธยมศึกษาปีที่ 4	38	13.70
	- มัธยมศึกษาปีที่ 5	40	14.40
	- มัธยมศึกษาปีที่ 6	41	14.80
	ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	119	43.00
	รวม	277	100.00
5. ประสบการณ์ใน การทำงาน	- น้อยกว่า 5 ปี	55	19.90
	- 5 – 9 ปี	58	20.90
	- 10 – 14 ปี	16	5.80
	- 15 – 19 ปี	21	7.60
	- ตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป	127	45.80
	รวม	277	100.00
6. จำนวนชั่วโมงสอน ของครู	- น้อยกว่า 6 คาบ/สัปดาห์	2	0.70
	- 6 – 9 คาบ/สัปดาห์	8	2.90
	- 10 – 15 คาบ/สัปดาห์	38	13.70
	- 16 – 20 คาบ/สัปดาห์	164	59.20
	- 21 – 25 คาบ/สัปดาห์	64	23.10
	- มากกว่า 25 คาบ/สัปดาห์	1	0.40
รวม	277	100.00	
7. ประสบการณ์ในการ เข้ารับการฝึกอบรมของ ครู	- ไม่ได้เข้ารับการฝึกอบรม	172	62.10
	- เข้ารับการฝึกอบรม 1 ครั้ง	64	23.10
	- เข้ารับการฝึกอบรมตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไป	41	14.80
	รวม	277	100.00

สถานภาพ	จำนวน (N=277)	ร้อยละ	
8. จำนวนนักเรียนต่อ ห้องที่ครูรับผิดชอบใน การสอน	- น้อยกว่า 20 คน/ห้อง - 20 – 29 คน/ห้อง - 30 – 39 คน/ห้อง - 40 – 49 คน/ห้อง - ตั้งแต่ 50 คน/ห้อง	1 19 68 128 61	0.40 6.90 24.50 46.20 22.00
รวม	277	100.00	

จากตารางที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพและข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม มีดังนี้

1. เพศ

การพิจารณาในภาพรวมพบว่า สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย ร้อยละ 28.90 และเป็นเพศหญิง ร้อยละ 71.10

2. อายุ

การพิจารณาในภาพรวมพบว่าจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม มี 7 อันดับ ดังนี้ กลุ่มของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีจำนวนมากที่สุด คือ กลุ่มที่มีอายุ 50 ปี ขึ้นไป ร้อยละ 34.30 รองลงมา ได้แก่ อายุระหว่าง 25 - 29 ปี ร้อยละ 18.10 อายุระหว่าง 30 - 34 ปี ร้อยละ 15.90 อายุระหว่าง 35 - 39 ปี ร้อยละ 6.90 อายุต่ำกว่า 25 ปี ร้อยละ 5.80 สำหรับกลุ่มของผู้ที่ตอบแบบสอบถามที่มีจำนวนน้อยที่สุด ได้แก่ กลุ่มที่มีอายุระหว่าง 40 - 44 ปี ร้อยละ 5.40

3. ตำแหน่ง

การพิจารณาในภาพรวมพบว่าจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม มี 5 อันดับ ดังนี้ กลุ่มของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีจำนวนมากที่สุด คือ กลุ่มของครูคศ.2 คิดเป็นร้อยละ 30.30 รองลงมา ได้แก่ กลุ่มครูคศ.3 ร้อยละ 23.50 ครูคศ.1 ร้อยละ 20.60 ครูผู้ช่วย ร้อยละ 13.00 และครูอัตราจ้างเป็นกลุ่มที่มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 12.60

4. ครูที่ศึกษาระดับชั้น

การพิจารณาในภาพรวมพบว่าจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม มี 6 อันดับ ดังนี้ กลุ่มของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ครูที่ศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 22.70 รองลงมาได้แก่ ครูที่ศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ร้อยละ 18.80 ครูที่ศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ร้อยละ 15.50 ครูที่ศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 14.80 ครูที่ศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ร้อยละ 14.40 และกลุ่มที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ กลุ่มของครูที่ศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ร้อยละ 13.70

เมื่อพิจารณาตามระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นครูที่ศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวนร้อยละ 57.00 ซึ่งมีจำนวนมากกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นครูที่ศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีเพียงร้อยละ 43.00

5. ประสบการณ์ในการทำงาน

การพิจารณาในภาพรวมพบว่าจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม มี 5 อันดับ ดังนี้ กลุ่มของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีจำนวนมากที่สุด คือ กลุ่มที่มีประสบการณ์ในการทำงานทางการศึกษามากกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 45.38 รองลงมาได้แก่ กลุ่มที่มีประสบการณ์ในการทำงานทางการศึกษา 5 – 9 ปี ร้อยละ 20.90 กลุ่มที่มีประสบการณ์การทำงาน น้อยกว่า 5 ปี ร้อยละ 19.90 กลุ่มที่มีประสบการณ์การทำงาน 15 - 19 ปี ร้อยละ 7.60 และกลุ่มที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ กลุ่มที่มีประสบการณ์ในการทำงานทางการศึกษา 10 – 14 ปี คิดเป็นร้อยละ 5.80

6. จำนวนชั่วโมงสอนของครู

การพิจารณาในภาพรวมพบว่าจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม มี 6 อันดับ ดังนี้ กลุ่มของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีจำนวนมากที่สุด คือ กลุ่มที่มีจำนวนชั่วโมงสอน 16 – 20 คาบ/สัปดาห์ คิดเป็น ร้อยละ 59.20 รองลงมาได้แก่ กลุ่มที่มีจำนวนชั่วโมงสอน 21 – 25 คาบ/สัปดาห์ ร้อยละ 23.10 กลุ่มที่มีจำนวนชั่วโมงสอน 10 – 15 คาบ/สัปดาห์ ร้อยละ 13.70 กลุ่มที่มีจำนวนชั่วโมงสอน 6 – 9 คาบ/สัปดาห์ ร้อยละ 2.90 กลุ่มที่มีจำนวนชั่วโมงสอน น้อยกว่า 6 คาบ/สัปดาห์ ร้อยละ 0.70 และกลุ่มที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ กลุ่มที่มีจำนวนชั่วโมงสอน มากกว่า 25 คาบ/สัปดาห์ ร้อยละ 0.40

7. ประสิทธิภาพในการเข้ารับการฝึกอบรมของครู

การพิจารณาในภาพรวมพบว่าจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม มี 3 อันดับ ดังนี้ กลุ่มของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีจำนวนมากที่สุด คือ กลุ่มที่ไม่ได้เข้ารับการฝึกอบรมย้อนหลัง 2 ปี การศึกษา คิดเป็นร้อยละ 62.10 รองลงมาได้แก่ ครูที่เข้ารับการฝึกอบรม 1 ครั้ง ร้อยละ 23.10 และกลุ่มที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ กลุ่มที่เข้ารับการฝึกอบรมตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 14.80

8. จำนวนนักเรียนต่อห้องที่ครูรับผิดชอบในการสอน

การพิจารณาในภาพรวมพบว่าจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม มี 5 อันดับ ดังนี้ กลุ่มของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีจำนวนมากที่สุด คือ กลุ่มที่มีจำนวนนักเรียนต่อห้องที่ครูสอน 40 – 49 คน/ห้อง คิดเป็นร้อยละ 46.20 รองลงมาได้แก่ กลุ่มที่มีจำนวนนักเรียนต่อห้องที่ครูสอน 30 – 39 คน/ห้อง ร้อยละ 24.50 กลุ่มที่มีจำนวนนักเรียนต่อห้องที่ครูสอน มากกว่า 50 คน/ห้อง ร้อยละ 22.00 กลุ่มที่มีจำนวนนักเรียนต่อห้องที่ครูสอน 20 – 29 คน/ห้อง ร้อยละ 6.90 และกลุ่มที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ กลุ่มที่มีจำนวนนักเรียนต่อห้องที่ครูสอน น้อยกว่า 20 คน/ห้อง ร้อยละ 0.40

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งจำแนกตามขั้นตอนของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ด้าน โดยแบ่งเป็นการสรุปโดยรวมและการแสดงแต่ละด้านและการแจกแจงเป็นรายข้อ โดยมีการแจกแจงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)แต่ละข้อ การแปลผลที่วิเคราะห์ได้เมื่อเทียบกับแนวคิดของเบสท์(Best, 1970: 190)

ตารางที่ 4.2 แสดงระดับการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยสรุป

ระดับการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษา	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	ระดับ
1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.38	1.25	ปานกลาง
2) การคัดกรองนักเรียน	3.33	1.20	ปานกลาง
3) การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน	3.40	1.25	ปานกลาง
4) การป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน	3.47	1.24	ปานกลาง
5) การส่งต่อนักเรียน	3.29	1.23	ปานกลาง
รวม	3.38	1.24	ปานกลาง

สรุป การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาพรวมทั้ง 5 ด้าน พบว่า ครูที่ปรึกษา มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} 3.38, S.D. 1.24) เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ครูที่ปรึกษาปฏิบัติงานเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} 3.47, S.D. 1.25) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ การส่งเสริมและพัฒนานักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} 3.40, S.D. 1.24) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} 3.38, S.D. 1.25) และการคัดกรองนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} 3.33, S.D. 1.20)

ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การดำเนินการในการส่งต่อนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} 3.29 , S.D. 1.24)

ตารางที่ 4.3 แสดงระดับการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

ระดับการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษา	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	ระดับ
1. ท่านสามารถบันทึกข้อมูลลงในระเบียบสะสมได้อย่างถูกต้องเป็นปัจจุบัน มีข้อมูลเพียงพอที่ท่านจะใช้ประโยชน์ในการรู้จักนักเรียนแต่ละคน	3.48	1.33	ปานกลาง
2. การใช้แบบประเมินพฤติกรรม(SDQ)ตามเกณฑ์ที่กำหนดเพื่อประเมินพฤติกรรมนักเรียนของท่าน ทำให้รู้จักและเข้าใจนักเรียนแต่ละคน	3.44	1.31	ปานกลาง
3. การรวบรวมข้อมูลจากการเยี่ยมบ้านนักเรียน เพื่อให้ท่านรู้จักนักเรียนแต่ละคนเพิ่มขึ้นและได้นำไปใช้ประโยชน์ต่อ	3.45	1.37	ปานกลาง
4. ท่านสามารถรวบรวมข้อมูลการมาเรียน การเข้าชั้นเรียน ความสนใจในการเรียนของนักเรียนแต่ละคนได้โดยไม่เป็นภาระต่อการทำงานของท่านมากเกินไป	3.30	1.31	ปานกลาง
5. การศึกษาข้อมูลจากแฟ้มสะสมงาน/ผลงานของนักเรียนแต่ละคน ทำให้ท่านรู้จักความสามารถด้านอื่นๆของนักเรียน เช่น กีฬา ดนตรี ศิลปะ ฯลฯ	3.38	1.27	ปานกลาง
6. การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพของนักเรียนจากนักเรียน,ผู้เกี่ยวข้อง,แบบบันทึกการตรวจสุขภาพของนักเรียน ท่านสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้องเป็นปัจจุบัน	3.29	1.28	ปานกลาง
7. ความสามารถในการขอข้อมูลที่เป็นประโยชน์จากเพื่อนของนักเรียนและครูประจำวิชาแต่ละวิชา เพื่อรู้จักความสามารถด้านต่างๆและพฤติกรรมของนักเรียนแต่ละคน	3.36	1.27	ปานกลาง

ระดับการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษา	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	ระดับ
8. การใช้แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์(E.Q.) ในการประเมินพฤติกรรมนักเรียน เพื่อประโยชน์ในการรู้จักนักเรียนแต่ละคน	3.30	1.28	ปานกลาง
9. เพื่อประโยชน์ด้านแนะแนวการศึกษาต่อ ท่านสามารถใช้แบบสำรวจความสามารถพิเศษ 10 แวด ในการประเมินความสามารถของนักเรียน	3.01	1.23	ปานกลาง
10. ท่านสามารถรวบรวมข้อมูลที่เป็นจริงเกี่ยวกับครอบครัว อาชีพและรายได้ของผู้ปกครอง ค่าใช้จ่ายที่นักเรียนได้รับแต่ละวัน ฯลฯ เพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์	3.30	1.31	ปานกลาง
11. ความสามารถในการรับรู้และเข้าถึงข้อมูลของนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อสารเสพติด	3.29	1.27	ปานกลาง
รวม	3.38	1.25	ปานกลาง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตารางที่ 4.3 เป็นดังนี้

การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่าครูที่ปรึกษามีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} 3.38 , S.D. 1.25) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ครูที่ปรึกษาสามารถบันทึกข้อมูลลงในระเบียบสะสมได้อย่างถูกต้องเป็นปัจจุบัน มีข้อมูลเพียงพอที่ท่านจะใช้ประโยชน์ในการรู้จักนักเรียนแต่ละคนอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} 3.48 , S.D. 1.33) รองลงมา คือ การใช้แบบประเมินพฤติกรรม (SDQ) ตามเกณฑ์ที่กำหนดเพื่อประเมินพฤติกรรมนักเรียนของท่าน ทำให้รู้จักและเข้าใจนักเรียนแต่ละคนอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} 3.45 , S.D. 1.37)

ส่วนข้อที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ครูที่ปรึกษาสามารถใช้แบบสำรวจความสามารถพิเศษ 10 แวด ในการประเมินความสามารถของนักเรียนเพื่อประโยชน์ด้านแนะแนวการศึกษาต่ออยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} 3.01 , S.D. 1.23)

ตารางที่ 4.4 แสดงระดับการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาในการคัดกรองนักเรียน

ระดับการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษา	ค่าเฉลี่ย (\bar{x})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	ระดับ
1. ความสามารถในการคัดกรองนักเรียนตามเกณฑ์ที่กำหนดเพื่อจำแนกกลุ่มนักเรียนเป็นกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม	3.42	1.28	ปานกลาง
2. ความสามารถในการคัดกรองด้านการเรียนโดยใช้ข้อมูลจากระเบียนสะสมในการวิเคราะห์ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม	3.34	1.26	ปานกลาง
3. ความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบบันทึกการตรวจสุขภาพของนักเรียน เพื่อคัดกรองด้านสุขภาพทั้งร่างกายและจิตใจของนักเรียน	3.30	1.25	ปานกลาง
4. ความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบบันทึกการเยี่ยมบ้าน การสัมภาษณ์นักเรียนและบุคคลในครอบครัว เพื่อคัดกรองด้านครอบครัว	3.33	1.25	ปานกลาง
5. ทานวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อคัดกรองนักเรียนด้านสารเสพติด จากบันทึกการใช้และข้องเกี่ยวกับสารเสพติดของนักเรียน	3.22	1.26	ปานกลาง
6. การใช้แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก(SDQ) ทานสามารถวิเคราะห์ข้อมูลด้านสุขภาพจิตของนักเรียนสำหรับคัดกรองนักเรียนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม	3.27	1.25	ปานกลาง
7. การจัดทำสรุปผลการคัดกรองนักเรียนแต่ละด้าน เป็นไปอย่างถูกต้อง ครบถ้วน ในเวลาที่รวดเร็ว	3.25	1.21	ปานกลาง
รวม	3.33	1.20	ปานกลาง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตารางที่ 4.4 เป็นดังนี้

การคัดกรองนักเรียน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาด้านการคัดกรองนักเรียน พบว่า ครูที่ปรึกษามีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} 3.33, S.D. 1.20) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ความสามารถในการคัดกรองนักเรียนตามเกณฑ์ที่กำหนดเพื่อจำแนกกลุ่มนักเรียนเป็นกลุ่มปกติ และกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} 3.42, S.D. 1.28) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ การคัดกรองด้านการเรียนโดยใช้ข้อมูลจากระเบียนสะสมในการวิเคราะห์ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} 3.34, S.D. 1.26)

ส่วนข้อที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ครูที่ปรึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อคัดกรองนักเรียนด้านสารเสพติด จากบันทึกการใช้และข้องเกี่ยวกับสารเสพติดของนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} 3.22, S.D. 1.27)

ตารางที่ 4.5 แสดงระดับการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาในการส่งเสริมและพัฒนา
นักเรียน

ระดับการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษา	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	ระดับ
1. ความสามารถในการจัดกิจกรรม Home Room ตามแผนที่วางไว้ เกิดประโยชน์คุ้มค่าต่อนักเรียนทุกคนอย่างที่คาดหวัง	3.35	1.25	ปานกลาง
2. ท่านสามารถจัดกิจกรรม Home Room โดยได้รับความร่วมมือจากนักเรียนเป็นอย่างดี	3.45	1.32	ปานกลาง
3. ท่านบันทึกหัวข้อ ผลการประเมิน ปัญหา ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรม Home Room แต่ละครั้งอย่างสม่ำเสมอเพื่อประโยชน์ในการจัดกิจกรรมครั้งต่อไป	3.32	1.30	ปานกลาง
4. การจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom Meeting) ทำให้ท่านได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองในการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียนมากขึ้น	3.41	1.33	ปานกลาง
5. ความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูและผู้ปกครองในกิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน ทำให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมมากขึ้นในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.47	1.32	ปานกลาง
6. การจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิตของท่าน เช่น การบำเพ็ญประโยชน์ การสวดมนต์ ไหว้พระ การอบรมด้านความประพฤติ ฯลฯ สามารถส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนให้มีคุณลักษณะตามที่พึงประสงค์	3.43	1.27	ปานกลาง

ระดับการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษา	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	ระดับ
7. การเยี่ยมบ้านนักเรียนทำให้ท่านได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองในการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียนแต่ละกลุ่มได้อย่างเหมาะสม	3.37	1.30	ปานกลาง
8. ท่านจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนโดยที่นักเรียนเต็มใจและให้ความร่วมมือเข้าร่วมกิจกรรม อยู่เสมอ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อนักเรียนทุกคน	3.44	1.30	ปานกลาง
รวม	3.40	1.24	ปานกลาง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตารางที่ 4.5 เป็นดังนี้

การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน พบว่า ครูที่ปรึกษามีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} 3.40, S.D. 1.24) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ครูที่ปรึกษาสามารถสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูและผู้ปกครองในกิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน ทำให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมมากขึ้นในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} 3.47, S.D. 1.32) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ ครูที่ปรึกษาสามารถจัดกิจกรรม Home Room โดยได้รับความร่วมมือจากนักเรียนเป็นอย่างดีอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} 3.45, S.D. 1.32)

ส่วนข้อที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ครูที่ปรึกษามั่นใจที่หัวข้อ ผลการประเมิน ปัญหาข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรม Home Room แต่ครั้งอย่างสม่ำเสมอเพื่อประโยชน์ในการจัดกิจกรรมครั้งต่อไป อยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} 3.32, S.D. 1.30)

ตารางที่ 4.6 แสดงระดับการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาในการป้องกันและแก้ไขปัญหา
ของนักเรียน

ระดับการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษา	ค่าเฉลี่ย (\bar{x})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	ระดับ
1. ท่านสามารถรับรู้และเข้าใจในปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียนแต่ละคนที่ท่านเป็นครูที่ปรึกษาได้เป็นอย่างดีดีทันต่อสถานการณ์	3.48	1.28	ปานกลาง
2. การจัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหาให้กับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาเป็นไปอย่างทั่วถึง ได้รับความร่วมมือที่ดีจากครูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องอื่นๆ	3.40	1.24	ปานกลาง
3. ความสามารถในการแนะนำให้คำปรึกษาในการแก้ไขปัญหาต่างๆแก่นักเรียน ทำให้นักเรียนผ่อนคลายความเครียดหรือความวิตกกังวลลง	3.47	1.27	ปานกลาง
4. ความสามารถในการจัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน	3.37	1.25	ปานกลาง
5. การจัดกิจกรรมซ่อมเสริมของท่านได้รับความร่วมมือจากนักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำ ทำให้ผลการเรียนของนักเรียนดีขึ้น เช่น เกรดเฉลี่ยเพิ่มสูงขึ้น นักเรียนที่ติด 0 , ร , มผ ลดน้อยลง	3.31	1.27	ปานกลาง
6. ผู้ปกครองให้ความร่วมมือกับท่านในการแจ้งข้อมูล การขอข้อมูล การร่วมกันปรึกษาและลงมือช่วยเหลือนักเรียน เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็ว	3.36	1.27	ปานกลาง
7. การบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน ปัญหาที่เกิดขึ้นวิธีการในการแก้ปัญหา การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียนมีการปฏิบัติอย่างถูกต้องและเป็นปัจจุบัน	3.33	1.24	ปานกลาง

ระดับการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษา	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	ระดับ
8. ท่านสามารถติดต่อกับผู้ปกครอง ครูประจำวิชา และผู้ที่เกี่ยวข้องให้รับทราบและเข้าใจเกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนได้อย่างสม่ำเสมอ	3.45	1.27	ปานกลาง
รวม	3.47	1.25	ปานกลาง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตารางที่ 4.6 เป็นดังนี้

การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนพบว่า ครูที่ปรึกษามีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} 3.47, S.D. 1.24) เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ครูที่ปรึกษาสามารถรับรู้และเข้าใจในปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียนแต่ละคนที่ท่านเป็นครูที่ปรึกษาได้เป็นอย่างดีทันต่อสถานการณ์อยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} 3.48, S.D. 1.28) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ ครูที่ปรึกษาสามารถแนะนำให้คำปรึกษาในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวแก่นักเรียน ทำให้นักเรียนผ่อนคลายความเครียดหรือความวิตกกังวลลงอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} 3.47, S.D. 1.27)

ส่วนข้อที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การจัดกิจกรรมซ่อมเสริมของครูที่ปรึกษาได้รับความร่วมมือจากนักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำ ทำให้ผลการเรียนของนักเรียนดีขึ้น เช่น เกรดเฉลี่ยเพิ่มสูงขึ้น นักเรียนที่ติด 0 , ร , มผ ลดน้อยลง อยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} 3.31 , S.D. 1.27)

ตารางที่ 4.7 แสดงระดับการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาในการส่งต่อนักเรียน

ระดับการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษา	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	ระดับ
1. การให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์และครบถ้วนแก่ผู้เชี่ยวชาญในการส่งต่อนักเรียน ทำให้การดูแลช่วยเหลือมีความต่อเนื่องได้ทันที	3.31	1.26	ปานกลาง
2. ท่านดำเนินการหาครูหรือผู้เชี่ยวชาญที่เหมาะสมในการส่งต่อนักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้รับการช่วยเหลือต่อในทันที	3.14	1.22	ปานกลาง
3. การติดตามอย่างสม่ำเสมอว่านักเรียนที่ส่งต่อเข้าพบครูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องตามนัดหมาย	3.21	1.23	ปานกลาง
4. การเกลี้ยกล่อมให้นักเรียนเข้าใจและยอมรับเหตุผล ความจำเป็นที่ต้องส่งต่อนักเรียนให้กับบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดูแลช่วยเหลือต่อไป	3.22	1.22	ปานกลาง
5. ท่านสามารถทำให้นักเรียนที่ส่งต่อมีความสบายใจและยินดีที่จะรับการดูแลช่วยเหลือจากบุคคลอื่นนอกจากครูที่ปรึกษา	3.35	1.24	ปานกลาง
6. การทำบันทึกการส่งต่อโดยมีการสรุปข้อมูลนักเรียน วิธีการช่วยเหลือและผลที่เกิดขึ้นในการช่วยเหลือที่ผ่านมาอย่างครบถ้วนเป็นปัจจุบัน	3.32	1.24	ปานกลาง
8. บุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือกับท่านเป็นอย่างดี ในการติดตามผลและให้ข้อมูลที่มีประโยชน์ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ส่งต่อ	3.22	1.23	ปานกลาง
9. ในการส่งต่อนักเรียนเพื่อรับการดูแลช่วยเหลือ ท่านได้แจ้งผู้ปกครองเกี่ยวกับข้อมูลและผลการช่วยเหลือที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน	3.27	1.30	ปานกลาง
รวม	3.29	1.24	ปานกลาง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตารางที่ 4.7 เป็นดังนี้

การส่งต่อนักเรียน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาด้านการส่งต่อนักเรียน พบว่า ครูที่ปรึกษาที่มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} 3.29, S.D. 1.24) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ครูที่ปรึกษาสามารถทำให้นักเรียนที่ส่งต่อมีความสบายใจและยินดีที่จะรับการดูแลช่วยเหลือจากบุคคลอื่นนอกจากครูที่ปรึกษาอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} 3.35, S.D. 1.24) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดรองลงมา คือ การทำบันทึกการส่งต่อโดยมีการสรุปข้อมูลนักเรียน วิธีการช่วยเหลือและผลที่เกิดขึ้นในการช่วยเหลือที่ผ่านมาอย่างครบถ้วนเป็นปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} 3.32, S.D. 1.24)

ส่วนข้อที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ครูที่ปรึกษาดำเนินการหาครูหรือผู้เชี่ยวชาญที่เหมาะสมในการส่งต่อนักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้รับการช่วยเหลือต่อในทันที อยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} 3.14, S.D. 1.22)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของปัจจัยกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของปัจจัยกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งมีผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของปัจจัยกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	Y ₅	Y
X ₁	1									
X ₂	.055	1								
X ₃	-.069	.059	1							
X ₄	.146*	-.091	-.113	1						
Y ₁	.436*	.219*	.043	-.064	1					
Y ₂	.444*	.276*	.062	-.055	.887*	1				
Y ₃	.432*	.266*	.060	-.049	.832*	.833*	1			
Y ₄	.423*	.251*	.063	-.036	.858*	.852*	.877*	1		
Y ₅	.382*	.257*	.046	-.066	.830*	.839*	.830*	.854*	1	
Y	.420*	.242*	.055	-.066	.935*	.880*	.844*	.870*	.929*	1

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร เป็นดังนี้

1. ประสพการณ์ในการทำงาน

ประสพการณ์ในการทำงาน (X_1) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (Y) ในระดับปานกลาง ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ($r = .420$)

ประสพการณ์ในการทำงาน (X_1) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (Y_1) ในระดับปานกลาง ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ($r = .436$)

ประสพการณ์ในการทำงาน (X_1) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการคัดกรองนักเรียน (Y_2) ในระดับปานกลาง ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ($r = .444$)

ประสพการณ์ในการทำงาน (X_1) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน (Y_3) ในระดับปานกลาง ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ($r = .432$)

ประสพการณ์ในการทำงาน (X_1) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน (Y_4) ในระดับปานกลาง ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ($r = .423$)

ประสพการณ์ในการทำงาน (X_1) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการส่งต่อนักเรียน (Y_5) ในระดับค่อนข้างต่ำ ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ($r = .382$)

2. ประสพการณ์ในการเข้ารับการฝึกอบรมของครู

ประสพการณ์ในการเข้ารับการฝึกอบรมของครู (X_2) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (Y) ในระดับค่อนข้างต่ำ ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ($r = .242$)

ประสพการณ์ในการเข้ารับการฝึกอบรมของครู (X_2) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (Y_1) ในระดับค่อนข้างต่ำ ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ($r = .219$)

ประสพการณ์ในการเข้ารับการฝึกอบรมของครู (X_2) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการคัดกรองนักเรียน (Y_2) ในระดับค่อนข้างต่ำ ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ($r = .276$)

ประสพการณ์ในการเข้ารับการฝึกอบรมของครู (X_2) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน (Y_3) ในระดับค่อนข้างต่ำ ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ($r = .266$)

ประสพการณ์ในการเข้ารับการฝึกอบรมของครู (X_2) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน (Y_4) ในระดับค่อนข้างต่ำ ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ($r = .251$)

ประสพการณ์ในการเข้ารับการฝึกอบรมของครู (X_2) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการส่งต่อนักเรียน (Y_5) ในระดับค่อนข้างต่ำ ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ($r = .257$)

3. จำนวนชั่วโมงสอนของครู

จำนวนชั่วโมงสอนของครู (X_3) ไม่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (Y)

จำนวนชั่วโมงสอนของครู (X_3) ไม่มีความสัมพันธ์กับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (Y_1)

จำนวนชั่วโมงสอนของครู (X_3) ไม่มีความสัมพันธ์กับการคัดกรองนักเรียน (Y_2)

จำนวนชั่วโมงสอนของครู (X_3) ไม่มีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมและพัฒนาเด็กนักเรียน (Y_3)

จำนวนชั่วโมงสอนของครู (X_3) ไม่มีความสัมพันธ์กับการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน (Y_4)

จำนวนชั่วโมงสอนของครู (X_3) ไม่มีความสัมพันธ์กับการส่งต่อนักเรียน (Y_5)

4. จำนวนนักเรียนต่อห้องที่ครูรับผิดชอบในการสอน

จำนวนนักเรียนต่อห้องที่ครูรับผิดชอบในการสอน (X_4) ไม่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (Y)

จำนวนนักเรียนต่อห้องที่ครูรับผิดชอบในการสอน (X_4) ไม่มีความสัมพันธ์กับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (Y_1)

จำนวนนักเรียนต่อห้องที่ครูรับผิดชอบในการสอน (X_4) ไม่มีความสัมพันธ์กับการคัดกรองนักเรียน (Y_2)

จำนวนนักเรียนต่อห้องที่ครูรับผิดชอบในการสอน (X_4) ไม่มีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมและพัฒนาเด็กนักเรียน (Y_3)

จำนวนนักเรียนต่อห้องที่ครูรับผิดชอบในการสอน (X_4) ไม่มีความสัมพันธ์กับการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน (Y_4)

จำนวนนักเรียนต่อห้องที่ครูรับผิดชอบในการสอน (X_4) ไม่มีความสัมพันธ์กับการส่งต่อนักเรียน (Y_5)

ตอนที่ 4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งมีผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตารางที่ 4.9 – 4.14

ตารางที่ 4.9 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise multiple regression analysis) ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (Y) ของโรงเรียนมัธยมศึกษา

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
3	.527	.278	.270	1.06204

ANOVA(d)

Model	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Regression	118.404	3	39.468	34.992	.000
Residual	307.923	273	1.128		
Total	426.327	276			

Coefficients(a)

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients		Sig.
	B	Std. Error	Beta	t	
(Constant)	2.828	.309		9.148	.000
X ₁	.365	.039	.489	9.378	.000
X ₂	.232	.071	.169	3.271	.001
X ₄	-.215	.075	-.149	-.2855	.005

จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่า

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีตัวแปรต้นซึ่งได้รับการคัดเลือกเข้ามาไว้ในสมการการทำนาย 3 ตัวแปรด้วยกัน คือ ประสบการณ์ในการทำงาน (X_1) ประสบการณ์ในการเข้ารับบริการฝึกอบรมของครู (X_2) และจำนวนนักเรียนต่อห้องที่ครูรับผิดชอบในการสอน (X_4)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) ของสมการทำนายที่ได้รับการคัดเลือก ตัวแปรต้น คือ ประสบการณ์ในการทำงาน (X_1) ประสบการณ์ในการเข้ารับบริการฝึกอบรมของครู (X_2) และจำนวนนักเรียนต่อห้องที่ครูรับผิดชอบในการสอน (X_4) มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในระดับปานกลาง คือ .527

ค่าประสิทธิภาพในการทำนาย (R Square) เท่ากับ 0.278 หมายถึง ตัวแปรต้นทั้งสาม คือ ประสบการณ์ในการทำงาน (X_1) ประสบการณ์ในการเข้ารับบริการฝึกอบรมของครู (X_2) และจำนวนนักเรียนต่อห้องที่ครูรับผิดชอบในการสอน (X_4) สามารถอธิบายความผันแปรที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (Y) ได้ 27.80 % ค่าประสิทธิภาพในการทำนายที่ปรับแล้ว (Adjusted R Square) เท่ากับ 0.27 มีค่าความคาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนาย (Std. Error) เท่ากับ 1.062

แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (Y) มี 3 ปัจจัยด้วยกัน คือ ประสบการณ์ในการทำงาน (X_1) ประสบการณ์ในการเข้ารับบริการฝึกอบรมของครู (X_2) และจำนวนนักเรียนต่อห้องที่ครูรับผิดชอบในการสอน (X_4) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร สามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอยได้ ดังนี้

$$Y = 2.828 + 0.365(X_1) + 0.232(X_2) - 0.215(X_4)$$

จากสมการอธิบายได้ว่า เมื่อประสบการณ์ในการทำงาน (X_1) ประสบการณ์ในการเข้ารับบริการฝึกอบรมของครู (X_2) มีเพิ่มขึ้นจะทำให้การปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (Y) เพิ่มขึ้นด้วย แต่เมื่อจำนวนนักเรียนต่อห้องที่ครูรับผิดชอบในการสอน (X_4) เพิ่มขึ้นจะทำให้การปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (Y) ลดลง

ตารางที่ 4.10 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise multiple regression analysis) ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (Y_1)

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
3	.535	.286	.278	1.06100

ANOVA(d)

Model	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Regression	122.982	3	40.994	36.416	.000
Residual	307.321	273	1.126		
Total	430.303	276			

Coefficients(a)

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients		Sig.
	B	Std. Error	Beta	t	
(Constant)	2.825	.309		9.150	.000
X_1	.380	.039	.506	9.759	.000
X_4	-.221	.075	-.153	-2.932	.004
X_2	.201	.071	.146	2.837	.005

จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่า

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (Y_1) มีตัวแปรต้นซึ่งได้รับการคัดเลือกเข้ามาไว้ในสมการทำนาย 3 ตัวแปรด้วยกัน คือ ประสิทธิภาพในการทำงาน (X_1) ประสิทธิภาพในการเข้ารับการฝึกอบรมของครู (X_2) และจำนวนนักเรียนต่อห้องที่ครูรับผิดชอบในการสอน (X_4)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) ของสมการทำนายที่ได้รับการคัดเลือก ตัวแปรต้น คือ ประสบการณ์ในการทำงาน (X_1) ประสบการณ์ในการเข้ารับการฝึกอบรมของครู (X_2) และจำนวนนักเรียนต่อห้องที่ครูรับผิดชอบในการสอน (X_4) มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (Y_1) ในระดับปานกลาง คือ .535

ค่าประสิทธิภาพในการทำนาย (R Square) เท่ากับ 0.286 หมายถึง ตัวแปรต้นทั้งสาม คือ ประสบการณ์ในการทำงาน (X_1) ประสบการณ์ในการเข้ารับการฝึกอบรมของครู (X_2) และจำนวนนักเรียนต่อห้องที่ครูรับผิดชอบในการสอน (X_4) สามารถอธิบายความผันแปรที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (Y_1) ได้ 28.60 % ค่าประสิทธิภาพในการทำนายที่ปรับแล้ว (Adjusted R Square) เท่ากับ 0.278 มีค่าความคาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนาย (Std. Error) เท่ากับ 1.061

แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (Y_1) มี 3 ปัจจัยด้วยกัน คือ ประสบการณ์ในการทำงาน (X_1) ประสบการณ์ในการเข้ารับการฝึกอบรมของครู (X_2) และจำนวนนักเรียนต่อห้องที่ครูรับผิดชอบในการสอน (X_4) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (Y_1) ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร สามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอยได้ ดังนี้

$$Y_1 = 2.825 + 0.380(X_1) + 0.201(X_2) - 0.221(X_4)$$

จากสมการอธิบายได้ว่า เมื่อประสบการณ์ในการทำงาน (X_1) ประสบการณ์ในการเข้ารับการฝึกอบรมของครู (X_2) เพิ่มขึ้นจะทำให้การปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (Y_1) เพิ่มขึ้นด้วย แต่เมื่อจำนวนนักเรียนต่อห้องที่ครูรับผิดชอบในการสอน (X_4) เพิ่มขึ้นจะทำให้การปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (Y_1) ลดลง

ตารางที่ 4.11 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise multiple regression analysis) ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการคัดกรองนักเรียน (Y_2)

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
3	.548	.300	.292	1.01357

ANOVA(d)

Model	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Regression	120.068	3	40.023	38.959	.000
Residual	280.457	273	1.027		
Total	400.525	276			

Coefficients(a)

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients		Sig.
	B	Std. Error	Beta	t	
(Constant)	2.654	.295		8.997	.000
X_1	.366	.037	.506	9.857	.000
X_2	.250	.068	.188	3.699	.000
X_4	-.186	.072	-.133	-2.584	.010

จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่า

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการคัดกรองนักเรียน (Y_2) มีตัวแปรต้นซึ่งได้รับการคัดเลือกเข้ามาไว้ในสมการทำนาย 3 ตัวแปรด้วยกัน คือ ประสบการณ์ในการทำงาน (X_1) ประสบการณ์ในการเข้ารับการฝึกอบรมของครู (X_2) และจำนวนนักเรียนต่อห้องที่ครูรับผิดชอบในการสอน (X_4)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) ของสมการทำนายที่ได้รับการคัดเลือก ตัวแปรต้น คือ ประสบการณ์ในการทำงาน (X_1) ประสบการณ์ในการเข้ารับการฝึกอบรมของครู (X_2) และจำนวนนักเรียนต่อห้องที่ครูรับผิดชอบในการสอน (X_4) มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการคัดกรองนักเรียน (Y_2) ในระดับปานกลาง คือ .548

ค่าประสิทธิภาพในการทำนาย (R Square) เท่ากับ 0.30 หมายถึง ตัวแปรต้นทั้งสาม คือ ประสบการณ์ในการทำงาน (X_1) ประสบการณ์ในการเข้ารับการฝึกอบรมของครู (X_2) และจำนวนนักเรียนต่อห้องที่ครูรับผิดชอบในการสอน (X_4) สามารถอธิบายความผันแปรที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการคัดกรองนักเรียน (Y_2) ได้ 30.00% ค่าประสิทธิภาพในการทำนายที่ปรับแล้ว (Adjusted R Square) เท่ากับ 0.292 มีค่าความคาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนาย (Std. Error) เท่ากับ 1.013

แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการคัดกรองนักเรียน (Y_2) มี 3 ปัจจัยด้วยกัน คือ ประสบการณ์ในการทำงาน (X_1) ประสบการณ์ในการเข้ารับการฝึกอบรมของครู (X_2) และจำนวนนักเรียนต่อห้องที่ครูรับผิดชอบในการสอน (X_4) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการคัดกรองนักเรียน (Y_2) ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร สามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอยได้ ดังนี้

$$Y_2 = 2.654 + 0.366(X_1) + 0.250(X_2) - 0.186(X_4)$$

จากสมการอธิบายได้ว่า เมื่อประสบการณ์ในการทำงาน (X_1) ประสบการณ์ในการเข้ารับการฝึกอบรมของครู (X_2) เพิ่มขึ้นจะทำให้การปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการคัดกรองนักเรียน (Y_2) เพิ่มขึ้นด้วย แต่เมื่อจำนวนนักเรียนต่อห้องที่ครูรับผิดชอบในการสอน (X_4) เพิ่มขึ้นจะทำให้การปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการคัดกรองนักเรียน (Y_2) ลดลง

ตารางที่ 4.12 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise multiple regression analysis) ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน (Y_3)

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
3	.532	.283	.275	1.05582

ANOVA(d)

Model	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Regression	120.134	3	40.045	35.922	.000
Residual	304.330	273	1.115		
Total	424.464	276			

Coefficients(a)

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients		Sig.
	B	Std. Error	Beta	t	
(Constant)	2.721	.307		8.853	.000
X_1	.369	.039	.495	9.522	.000
X_2	.241	.070	.176	3.417	.001
X_4	-.187	.075	-.130	-2.494	.013

จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่า

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน (Y_3) มีตัวแปรต้นซึ่งได้รับการคัดเลือกเข้ามาไว้ในสมการทำนาย 3 ตัวแปรด้วยกัน คือ ประสิทธิภาพในการทำงาน (X_1) ประสิทธิภาพในการเข้ารับการฝึกอบรมของครู (X_2) และจำนวนนักเรียนต่อห้องที่ครูรับผิดชอบในการสอน (X_4)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) ของสมการทำนายที่ได้รับการคัดเลือก ตัวแปรต้น คือ ประสบการณ์ในการทำงาน (X_1) ประสบการณ์ในการเข้ารับการฝึกอบรมของครู (X_2) และจำนวนนักเรียนต่อห้องที่ครูรับผิดชอบในการสอน (X_4) มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน (Y_3) ในระดับปานกลาง คือ .532

ค่าประสิทธิภาพในการทำนาย (R Square) เท่ากับ 0.283 หมายถึง ตัวแปรต้นทั้งสาม คือ ประสบการณ์ในการทำงาน (X_1) ประสบการณ์ในการเข้ารับการฝึกอบรมของครู (X_2) และจำนวนนักเรียนต่อห้องที่ครูรับผิดชอบในการสอน (X_4) สามารถอธิบายความผันแปรที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน (Y_3) ได้ 28.30 % ค่าประสิทธิภาพในการทำนายที่ปรับแล้ว (Adjusted R Square) เท่ากับ 0.275 มีค่าความคาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนาย (Std. Error) เท่ากับ 1.055

แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน (Y_3) มี 3 ปัจจัยด้วยกัน คือ ประสบการณ์ในการทำงาน (X_1) ประสบการณ์ในการเข้ารับการฝึกอบรมของครู (X_2) และจำนวนนักเรียนต่อห้องที่ครูรับผิดชอบในการสอน (X_4) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน (Y_3) ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร สามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอยได้ ดังนี้

$$Y_3 = 2.721 + 0.369(X_1) + 0.241(X_2) - 0.187(X_4)$$

จากสมการอธิบายได้ว่า เมื่อประสบการณ์ในการทำงาน (X_1) ประสบการณ์ในการเข้ารับการฝึกอบรมของครู (X_2) เพิ่มขึ้นจะทำให้การปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน (Y_3) เพิ่มขึ้นด้วย แต่เมื่อจำนวนนักเรียนต่อห้องที่ครูรับผิดชอบในการสอน (X_4) เพิ่มขึ้นจะทำให้การปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน (Y_3) ลดลง

ตารางที่ 4.13 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise multiple regression analysis) ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน (Y_4)

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
3	.535	.287	.279	1.05752

ANOVA(d)

Model	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Regression	122.617	3	40.872	36.547	.000
Residual	305.308	273	1.118		
Total	427.924	276			

Coefficients(a)

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients		Sig.
	B	Std. Error	Beta	t	
(Constant)	2.744	.308		8.914	.000
X_1	.377	.039	.505	9.735	.000
X_2	.223	.071	.163	3.163	.002
X_4	-.180	.075	-.125	-2.394	.017

จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่า

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน (Y_4) มีตัวแปรต้นซึ่งได้รับการคัดเลือกเข้ามาไว้ในสมการทำนาย 3 ตัวแปรด้วยกัน คือ ประสิทธิภาพในการทำงาน (X_1) ประสิทธิภาพในการเข้ารับการฝึกอบรมของครู (X_2) และจำนวนนักเรียนต่อห้องที่ครูรับผิดชอบในการสอน (X_4)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) ของสมการทำนายที่ได้รับการคัดเลือก ตัวแปรต้น คือ ประสบการณ์ในการทำงาน (X_1) ประสบการณ์ในการเข้ารับการฝึกอบรมของครู (X_2) และจำนวนนักเรียนต่อห้องที่ครูรับผิดชอบในการสอน (X_4) มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน (Y_4) ในระดับปานกลาง คือ .535

ค่าประสิทธิภาพในการทำนาย (R Square) เท่ากับ 0.287 หมายถึง ตัวแปรต้นทั้งสาม คือ ประสบการณ์ในการทำงาน (X_1) ประสบการณ์ในการเข้ารับการฝึกอบรมของครู (X_2) และจำนวนนักเรียนต่อห้องที่ครูรับผิดชอบในการสอน (X_4) สามารถอธิบายความผันแปรที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน (Y_4) ได้ 28.70 % ค่าประสิทธิภาพในการทำนายที่ปรับแล้ว (Adjusted R Square) เท่ากับ 0.279 มีค่าความคาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนาย (Std. Error) เท่ากับ 1.057

แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน (Y_4) มี 3 ปัจจัยด้วยกัน คือ ประสบการณ์ในการทำงาน (X_1) ประสบการณ์ในการเข้ารับการฝึกอบรมของครู (X_2) และจำนวนนักเรียนต่อห้องที่ครูรับผิดชอบในการสอน (X_4) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน (Y_4) ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร สามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอยได้ดังนี้

$$Y_4 = 2.744 + 0.377(X_1) + 0.223(X_2) - 0.180(X_4)$$

จากสมการอธิบายได้ว่า เมื่อประสบการณ์ในการทำงาน (X_1) ประสบการณ์ในการเข้ารับการฝึกอบรมของครู (X_2) เพิ่มขึ้นจะทำให้การปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน (Y_4) เพิ่มขึ้นด้วย แต่เมื่อจำนวนนักเรียนต่อห้องที่ครูรับผิดชอบในการสอน (X_4) เพิ่มขึ้นจะทำให้การปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน (Y_4) ลดลง

ตารางที่ 4.14 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise multiple regression analysis) ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งต่อนักเรียน (Y_5)

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
3	.491	.241	.233	1.08332

ANOVA(d)

Model	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Regression	101.967	3	33.989	28.962	.000
Residual	320.389	273	1.174		
Total	422.356	276			

Coefficients(a)

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients		Sig.
	B	Std. Error	Beta	t	
(Constant)	2.781	.315		8.821	.000
X_1	.327	.040	.441	8.245	.000
X_2	.261	.072	.191	3.607	.000
X_4	-.197	.077	-.137	-2.560	.011

จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่า

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งต่อนักเรียน (Y_4) มีตัวแปรต้นซึ่งได้รับการคัดเลือกเข้ามาไว้ในสมการทำนาย 3 ตัวแปรด้วยกัน คือ ประสบการณ์ในการทำงาน (X_1) ประสบการณ์ในการเข้ารับการฝึกอบรมของครู (X_2) และจำนวนนักเรียนต่อห้องที่ครูรับผิดชอบในการสอน (X_4)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) ของสมการทำนายที่ได้รับการคัดเลือก ตัวแปรต้น คือ ประสบการณ์ในการทำงาน (X_1) ประสบการณ์ในการเข้ารับการฝึกอบรมของครู (X_2) และจำนวนนักเรียนต่อห้องที่ครูรับผิดชอบในการสอน (X_4) มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งต่อนักเรียน (Y_5) ในระดับปานกลาง คือ .491

ค่าประสิทธิภาพในการทำนาย (R Square) เท่ากับ 0.241 หมายถึง ตัวแปรต้นทั้งสาม คือ ประสบการณ์ในการทำงาน (X_1) ประสบการณ์ในการเข้ารับการฝึกอบรมของครู (X_2) และจำนวนนักเรียนต่อห้องที่ครูรับผิดชอบในการสอน (X_4) สามารถอธิบายความผันแปรที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งต่อนักเรียน (Y_5) ได้ 24.10 % ค่าประสิทธิภาพในการทำนายที่ปรับแล้ว (Adjusted R Square) เท่ากับ 0.233 มีค่าความคาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนาย (Std. Error) เท่ากับ 1.083

แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งต่อนักเรียน (Y_5) มี 3 ปัจจัยด้วยกัน คือ ประสบการณ์ในการทำงาน (X_1) ประสบการณ์ในการเข้ารับการฝึกอบรมของครู (X_2) และจำนวนนักเรียนต่อห้องที่ครูรับผิดชอบในการสอน (X_4) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งต่อนักเรียน (Y_4) ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร สามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอยได้ ดังนี้

$$Y_5 = 2.781 + 0.327(X_1) + 0.261(X_2) - 0.197(X_4)$$

จากสมการอธิบายได้ว่า เมื่อประสบการณ์ในการทำงาน (X_1) ประสบการณ์ในการเข้ารับการฝึกอบรมของครู (X_2) เพิ่มขึ้นจะทำให้การปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งต่อนักเรียน (Y_5) เพิ่มขึ้นด้วย แต่เมื่อจำนวนนักเรียนต่อห้องที่ครูรับผิดชอบในการสอน (X_4) เพิ่มขึ้นจะทำให้การปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งต่อนักเรียน (Y_5) ลดลง

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้นำเสนอสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ดังนี้

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ประชากรที่ศึกษา คือ ครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้นของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาทั้ง 2 เขตในกรุงเทพมหานคร ทั้งหมด 6,344 คน จาก 119 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie และMorgan (1970: 607-608) ที่ความเชื่อมั่น 95% ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น จำนวน 364 คน ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วนจากกลุ่มตัวอย่าง 364 คน จากทั้งหมด 119 โรงเรียน

ตัวแปรต้นที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย ตัวแปรต้น 4 ตัวแปร คือ 1) ประสบการณ์ในการทำงาน 2) ประสบการณ์ในการเข้ารับการฝึกอบรมของครู 3) จำนวนชั่วโมงสอนของครู 4) จำนวนนักเรียนต่อห้องที่ครูรับผิดชอบในการสอน ตัวแปรตาม คือ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 5 ตัวแปรย่อย ดังนี้ คือ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน 5) การส่งต่อนักเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ใช้กับครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น จำนวน 1 ฉบับ โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถามในเรื่อง เพศ อายุ ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน ระดับชั้นที่รับผิดชอบในหน้าที่ ครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น ประสบการณ์ในการทำงาน จำนวนการเข้ารับการฝึกอบรม จำนวนชั่วโมงสอนของครู จำนวนนักเรียนต่อห้องที่ครูสอน มีลักษณะเป็นแบบตัวเลือก ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้นในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for windows version 11.5 วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถามจากค่าความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage) วิเคราะห์ระดับการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจากค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยเทียบกับคะแนนเฉลี่ยตามแนวคิดของเบสท์ (Best, 1970: 190) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยกับการดำเนินงานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของสเปียร์แมน (Spearman's rank Correlation coefficient) วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise multiple regression analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาระดับการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาพรวมทั้ง 5 ด้าน มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} 3.38, S.D. 1.24) เมื่อพิจารณาแต่ละด้านอยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด เรียงลำดับตามการปฏิบัติงานมากที่สุดไปหาน้อยสุด ดังนี้ 1) การป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน (\bar{X} 3.47, S.D. 1.24) 2) การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน (\bar{X} 3.40, S.D. 1.24) 3) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (\bar{X} 3.38, S.D. 1.25) 4) การคัดกรองนักเรียน (\bar{X} 3.33, S.D. 1.20) 5) การดำเนินการในการส่งต่อนักเรียน (\bar{X} 3.29, S.D. 1.23)

2. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านประสพการณ์ในการทำงานกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า ประสพการณ์ในการทำงานของครูที่ปรึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง ($r = .420$) กับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยความสัมพันธ์ของประสพการณ์ในการทำงานกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($r = .436$) การคัดกรองนักเรียน ($r = .444$) การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ($r = .432$) การป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน ($r = .423$) อยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างต่ำกับการส่งต่อนักเรียน ($r = .382$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านประสบการณ์ในการเข้ารับการฝึกอบรมกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า ประสบการณ์ในการเข้ารับการฝึกอบรมของครูมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับค่อนข้างต่ำ ($r = .242$) กับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ในการเข้ารับการฝึกอบรมของครูกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($r = .219$) การคัดกรองนักเรียน ($r = .276$) การส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน ($r = .266$) การป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน ($r = .251$) การส่งต่อนักเรียน ($r = .257$) อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านจำนวนชั่วโมงสอนของครูและจำนวนนักเรียนต่อห้องกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า จำนวนชั่วโมงสอนของครูและจำนวนนักเรียนต่อห้องที่ครูรับผิดชอบในการสอนไม่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

5. ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า มีปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเรียงลำดับจากมากไปน้อยมี 3 ปัจจัยคือ ประสบการณ์ในการทำงานของครู ประสบการณ์ในการเข้ารับการฝึกอบรมของครูและจำนวนนักเรียนต่อห้องที่ครูรับผิดชอบในการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

ผลการวิจัยมีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 5 ด้าน ในผลการวิจัยพบว่า การป้องกันและแก้ไขปัญหาให้กับนักเรียนระดับการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษามีค่าสูงสุด ($\bar{X} 3.47$, S.D. 1.24) แสดงให้เห็นว่าครูที่ปรึกษาให้ความสำคัญกับการการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้กับนักเรียนมากที่สุดเมื่อเทียบกับการดำเนินงานด้านอื่นๆของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เมื่อพิจารณาการปฏิบัติงานของครูรายข้อจะพบว่าข้อที่ครูที่ปรึกษาสามารถรับรู้และเข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียนแต่ละคนได้เป็นอย่างดีทันต่อสถานการณ์มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านนี้ ($\bar{X} 3.48$, S.D. 1.29) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของมัลลิกา ศรีวิสุทธ์ (2547: 98) ที่พบว่าครูที่ปรึกษาจะรับทราบเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียนได้เป็นปัจจุบันอย่างสม่ำเสมอ แสดงให้เห็นว่าครูปรึกษาทราบปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียนได้อย่างรวดเร็วทันกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นใน

ปัจจุบัน แต่ในข้อของการจัดกิจกรรมซ่อมเสริมของนักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำ เพื่อให้ผลการเรียนของนักเรียนดีขึ้น เช่น เกรดเฉลี่ยเพิ่มสูงขึ้น นักเรียนที่ติด 0 , ร , มผ ลดน้อยลงกลับเป็นข้อที่ค่าเฉลี่ยต่ำสุดในด้านนี้ (\bar{X} 3.31, S.D. 1.27) แสดงให้เห็นครูทราบปัญหาด้านการเรียนของนักเรียนแต่ยังไม่สามารถดำเนินการในการแก้ไขปัญหาด้านการเรียนให้กับนักเรียนโดยการจัดกิจกรรมซ่อมเสริมได้

2. การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 5 ด้าน ในผลการวิจัยพบว่า การส่งต่อนักเรียนระดับการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษามีค่าต่ำสุด (\bar{X} 3.29, S.D. 1.23) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพรเทพ ศรีจักร (2551: 63) ที่พบว่าการส่งต่อนักเรียนมีระดับการปฏิบัติต่ำที่สุดในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจากทั้ง 5 ด้าน แสดงให้เห็นว่าครูที่ปรึกษามีการปฏิบัติงานด้านการส่งต่อนักเรียนน้อยกว่าด้านอื่นๆ เมื่อพิจารณาการปฏิบัติงานของครูรายข้อจะพบว่าข้อที่ครูที่ปรึกษาปฏิบัติหน้าที่ได้ดีที่สุด คือ การทำให้นักเรียนที่ส่งต่อมีความสบายใจและยินดีที่จะรับการดูแลช่วยเหลือจากบุคคลอื่นนอกจากครูที่ปรึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของกิตติศักดิ์ จุลมณฑล (2554: 69) ที่ว่าครูสามารถแก้ไขปัญหาลำบากเบื้องต้นให้นักเรียนมีความผ่อนคลายก่อนการส่งต่อได้ดีกว่าด้านอื่นๆในส่วนของส่งต่อนักเรียน แสดงให้เห็นว่าครูมีความสามารถในการให้คำปรึกษาเบื้องต้นมีจิตวิทยาที่ดีในการเกลี้ยกล่อมนักเรียนให้เข้าใจถึงความจำเป็นในการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น แต่ในข้อของการดำเนินการหาครูหรือผู้เชี่ยวชาญที่เหมาะสมในการส่งต่อนักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้รับการช่วยเหลือต่อในทันทีกลับมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในการส่งต่อ (\bar{X} 3.14, S.D. 1.22) แสดงให้เห็นว่าครูที่ปรึกษาไม่สามารถส่งต่อนักเรียนให้กับผู้เชี่ยวชาญที่เหมาะสมได้ในทันทีที่เกิดปัญหาที่เกินกว่าความสามารถของครูที่ปรึกษาจะแก้ไขปัญหให้กับนักเรียนได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยกนกวรรณ วุฒิวิชญานันต์(2550: 76) ซึ่งศึกษาเรื่องปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 พบว่ามีปัญหาเรื่องของการส่งต่อนักเรียนเช่นเดียวกัน

3. การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนพบว่าการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลในข้อที่ว่าการใช้แบบสำรวจความสามารถพิเศษ 10 แฉก ในการประเมินความสามารถของนักเรียนเพื่อแนะแนวการศึกษาต่อมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด (\bar{X} 3.01, S.D. 1.23) ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 5 ด้าน แสดงให้เห็นว่าครูที่ปรึกษาไม่ได้ใช้เครื่องมือที่มีคุณภาพซึ่งเป็นที่ยอมรับในการวัดความสามารถพิเศษของนักเรียนเพื่อแนะแนวการศึกษาเท่าที่ควร โดยแบบสำรวจความสามารถพิเศษ 10 แฉกนี้สามารถใช้เป็นแบบทดสอบความสามารถพิเศษของนักเรียน

ได้ซึ่งจะทำให้การแนะแนวการศึกษาต่อของครูที่ปรึกษาแก่นักเรียนแต่ละคนทำได้ถูกต้องมีความเหมาะสมมีหลักวิชาการรองรับ (อุษณีย์ อนุรุทธ์วงศ์, 2547: 97)

4. จากผลการวิจัย พบว่า ครูที่ไม่ได้เข้ารับการอบรมภายใน 2 ปีการศึกษาล่าสุดนั้นมีมากถึงร้อยละ 62.10 ซึ่งในผลการวิจัยพบว่าประสบการณ์ในการเข้ารับการฝึกอบรมของครูมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้วย แสดงให้เห็นว่าการไม่ได้เข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เป็นปัจจุบันนั้นจะมีผลให้ครูปฏิบัติหน้าที่ในการดูแลนักเรียนได้ต่ำกว่าคนที่เข้ารับการอบรม

5. ความสัมพันธ์ของประสบการณ์ในการทำงานของครูที่ปรึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกระดับปานกลางกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนั้นจะเห็นได้ว่าครูที่ปรึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงานสูงก็จะทำให้สามารถปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ดีเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกำไลทิพย์ ราชแก้ว (2552: 122) ที่ศึกษาจากครูที่ปรึกษาพบว่าประสบการณ์ในการทำงานของครูที่ปรึกษามีความเกี่ยวข้องกับความสามารถของครูและความสำเร็จในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และการดำเนินงานก็ครอบคลุมครบทั้ง 5 ด้านของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน การส่งต่อนักเรียน จะมีระดับการปฏิบัติงานสูงขึ้นตามประสบการณ์ในการทำงานของครูที่ปรึกษา

6. ปัจจัยที่ส่งผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า ประสบการณ์ในการทำงานของครูที่ปรึกษาส่งผลกระทบต่อการทำงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร กล่าวได้ว่าครูที่ปรึกษาที่เคยทำงานด้านการศึกษามาก่อนนั้นมีความสามารถในการทำงานเกี่ยวกับการดูแลนักเรียนตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ดีกว่าครูที่ไม่เคยทำงานด้านนี้หรือมีประสบการณ์การทำงานทางด้านศึกษาน้อยกว่า เนื่องจากประสบการณ์ที่สั่งสมมานั้นได้กลายเป็นความรู้ความสามารถเฉพาะตัวที่ช่วยให้ครูสามารถเข้าใจและปฏิบัติหน้าที่ของการเป็นครูที่ปรึกษาให้กับนักเรียนได้เป็นอย่างดี การเข้าถึงข้อมูลของนักเรียน เช่น การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ประสบการณ์ของครูจะทำให้ความสามารถในการสังเกตพฤติกรรมต่างๆและการเอาใจใส่ดูแลนักเรียนทำได้ดีกว่าครูที่เพิ่งเข้ามาสอนใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจันทร์โท จันทร์พิมพ์ (2553: 126) ที่ได้ศึกษาจากครูพบว่าครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับการดูแลและ

พัฒนานักเรียนเป็นอย่างดีมาก่อนสามารถปฏิบัติงานเกี่ยวกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้โดยเกิดผลดีต่อตัวนักเรียนมากกว่าครูที่ไม่เคยมีประสบการณ์มาก่อนเลย

7. ปัจจัยที่ส่งผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า ประสบการณ์ในการเข้ารับการศึกษาของครูส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร แสดงให้เห็นได้ว่า ประสบการณ์ในการเข้ารับการศึกษาเป็นสิ่งที่ช่วยเพิ่มความรู้ความสามารถของครูเกี่ยวกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วยกระตุ้นความคิดและมุมมองในการหาวิธีที่จะเข้าถึงนักเรียนได้อย่างเหมาะสมเนื่องจากนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาเป็นนักเรียนที่อยู่ในช่วงของวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมยอมรับและต่อต้านที่รุนแรงต่อสิ่งต่างๆที่เกิดขึ้นรอบตัวและคนใกล้ชิด ครูที่ปรึกษาจะต้องรู้จักหาวิธีการที่เหมาะสมเพื่อพัฒนานักเรียนและแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการที่นักเรียนยอมรับได้ไม่มีการต่อต้านที่รุนแรงจนเกิดผลเสียตามมา สิ่งเหล่านี้ครูสามารถหาความรู้ได้จากการเข้ารับการศึกษาเพื่อกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์อันจะส่งต่อประสิทธิผลของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปิยะพร ป้อมเกษมศรี (2550: 84) ที่พบว่าปัจจัยสนับสนุนที่มีอิทธิพลกับประสิทธิผลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเรื่องของความพร้อมด้านบุคลากรเกี่ยวกับการจัดบุคลากรเข้ารับการศึกษา สัมมนาสร้างความรู้ความเข้าใจต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุนันทา ปทุมรัตน์ (2553: 91) ที่ว่าการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาครูด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทำให้ครูมีความรู้ความเข้าใจและสามารถดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ดีขึ้น งานวิจัยของโชคชัย แสงสว่าง (2552: 80) ก็มีผลการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาของงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ บุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน โดยได้ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา คือ การจัดวิทยากรอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรภายในโรงเรียน

8. ปัจจัยของการดำเนินระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า จำนวนนักเรียนต่อห้องที่ครูรับผิดชอบในการสอนส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร แสดงให้เห็นว่า ถ้าจำนวนนักเรียนต่อห้องที่ครูต้องสอนและดูแลในฐานะของครูที่ปรึกษาซึ่งเป็นภาระงานของครูมีจำนวนมากก็ส่งผลให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่ว่าจะเป็นการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน การส่งต่อให้นักเรียนทำให้ครูปฏิบัติงานเหล่านี้ได้น้อยลง ผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนก็จะมีประสิทธิผลลดลงด้วยซึ่งอาจกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหรือคุณลักษณะอันพึง

ประสงค์ของนักเรียนเนื่องจากขาดการส่งเสริมการพัฒนาที่เด็กพอ หรือการแก้ไขปัญหาล่าช้าทำให้ปัญหาของนักเรียนลุกลามจนส่งผลเสียต่อตัวนักเรียนและเพื่อนใกล้เคียงเนื่องจากครูดูแลไม่ทั่วถึง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของราชัน อัจฉริยะ (2548: 106) ที่พบว่า ปริมาณงานที่ครูได้รับมอบหมายส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของนภเกตุณี นิลธวัช (2551: 163) กับสุธิดา ภักดีบุญ (2548: 194) ที่ว่า ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ ภาระงานที่เพิ่มขึ้นของครู-อาจารย์ เพราะจำนวนนักเรียนต่อห้องที่ครูสอนนั้นส่งผลกระทบต่อภาระงานของครู แม้ว่าจำนวนชั่วโมงสอนของครูจะไม่ส่งผลก็ตาม จุดนี้อาจเกิดเพราะเวลาที่ใช้ในการสอนของครูแต่ละคนไม่แตกต่างกันมากนักแต่ในการดูแลให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนนักเรียนเป็นรายบุคคล จำนวนนักเรียนในแต่ละห้องที่ครูสอนอาจส่งผลกระทบต่อภาระงานที่เพิ่มขึ้นของครู เช่น ต้องตรวจการบ้านมากขึ้น ต้องสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่เรียนช้ามากขึ้น เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารสามารถพิจารณาความเหมาะสมในบริบทของโรงเรียนเกี่ยวกับบุคลากรที่มีอยู่ โดยให้ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานทางการศึกษามาก่อนในระยะเวลาหนึ่งเป็นที่เลี้ยงให้กับครูใหม่ที่เข้ามาทำงานในโรงเรียนอย่างน้อยหนึ่งภาคเรียนหรือหนึ่งปีการศึกษา โดยให้มีการหมุนเวียนครูพี่เลี้ยงในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกันหรือครูที่ปรึกษาในระดับชั้นเดียวกัน เพื่อให้ครูใหม่ได้เรียนรู้จากครูพี่เลี้ยงการทำหน้าที่ของครูที่ปรึกษาและสามารถปฏิบัติงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ตามเป้าหมายของโรงเรียน

2. สถานศึกษาสามารถวางแผนเพื่อจัดการฝึกอบรมเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้แก่ครูที่ปรึกษาได้ตามความเหมาะสม โดยจัดให้มีการฝึกอบรมเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างน้อยทุกๆ 2 ปีการศึกษา เพื่อกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ของครูในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนหรืออาจมีการจัดการอบรมแบบแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันภายในสถานศึกษาหรือกับต่างสถานศึกษาก็ได้

3. การวางแผนเรื่องอัตรากำลัง สามารถใช้กำหนดจำนวนนักเรียนต่อห้องที่เหมาะสมเพื่อการจัดชั้นเรียนแต่ละห้องเรียน แต่ละระดับชั้น ให้มีความสอดคล้องกับจำนวนบุคลากรที่มีอยู่ทั้งครูและนักเรียนซึ่งตามเกณฑ์แล้วจำนวนครู 1 คน ต่อนักเรียน 20 คน เป็นเกณฑ์ที่เหมาะสมในการดูแลนักเรียนในฐานะของครูที่ปรึกษา แต่ทั้งนี้ก็สามารถพิจารณาความเหมาะสมตามบริบท

ของแต่ละโรงเรียนได้ เช่น ถ้านักเรียนในโรงเรียนมีนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาค่อนข้างมาก การจัดชั้นเรียนที่ครูที่ปรึกษาต้องดูแลนักเรียนเป็นจำนวนมากอาจทำให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่ประสบความสำเร็จตามที่คาดหวังก็เป็นได้ การแก้ปัญหาในกรณีครูไม่เพียงพออาจทำได้โดยการจัดกลุ่มนักเรียนเป็นกลุ่มมีปัญหา กลุ่มปกติ แล้วดำเนินการดูแลช่วยเหลือในกลุ่มที่มีปัญหาก่อน เช่น การเยี่ยมบ้านในกลุ่มที่มีปัญหาให้ครบทุกคน ส่วนกลุ่มปกติอาจดูตามความเหมาะสมจะเยี่ยมบ้านหรือไม่ก็ได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยด้านสภาพของครอบครัว ซึ่งเป็นปัจจัยที่อาจจะส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เช่น สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว จำนวนบุคคลในครอบครัว การเลี้ยงดูจากบุคคลในครอบครัว อาทิ พ่อแม่ พ่อหรือแม่อย่างเดี่ยว ญาติ

2. ควรศึกษาปัจจัยด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งเป็นปัจจัยที่อาจจะส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพราะการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งนักเรียนจะมีทั้งกลุ่มที่เรียนดี กลุ่มปานกลาง และกลุ่มที่ผลการเรียนต่ำ

3. ควรศึกษาปัจจัยด้านสมรรถนะของครูที่ปรึกษา เนื่องจากความสามารถในการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาจะส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กนกวรรณ วุฒิวิชญานันต์. (2550). **ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทมมหานคร เขต 3. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองปริญญามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยนเรศวร.**
- กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, สำนักงาน. (2553). **ฝ่าวิกฤตปัญหาวัยรุ่นไทยปี 53. [Online]. แหล่งที่มา: <http://www.thaihealth.or.th/node/13557> [5 สิงหาคม 2555]**
- ก้องภพ ยี่หว่า. (2550). **พฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา เขตตรวจราชการที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยมหาวชิราวุฒยาลัยศิลปากร.**
- กิตติศักดิ์ จุลมณฑล. (2554). **การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1. งานนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.**
- การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, กระทรวง. (2555). **สภาวะการมีบุตรของวัยรุ่นไทย. [Online]. แหล่งที่มา: <http://www.m-society.go.th/> [5 สิงหาคม 2555]**
- กำไลทิพย์ ราชแก้ว. (2552). **สภาพและความต้องการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่3-4 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.**
- เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1, สำนักงาน. (2555). **ข้อมูลสารสนเทศ จำนวนบุคลากรในแต่ละโรงเรียน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555. [Online]. แหล่งที่มา: <http://www.sesao1.go.th/> [5 สิงหาคม 2555]**
- เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2, สำนักงาน. (2555ก). **ข้อมูลสารสนเทศ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555. [Online]. แหล่งที่มา: <http://www.secondary2.obec.go.th/> [5 สิงหาคม 2555]**

- เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2, สำนักงาน. (2555ข). **จำนวนนักเรียนออกกลางคัน**
จำแนกตามสาเหตุ ปี 2554. [Online]. แหล่งที่มา: <http://www.secondary2.obec.go.th/> [5 สิงหาคม 2555]
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. (2554). **มัธยมศึกษายุคใหม่สู่มาตรฐานสากล 2561 (Towards Word-Class Standard Education 2018).** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. (2552ก). **มาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ.2552.** พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนา.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. (2552ข). **สภาพความสำเร็จและแนวทางเสริมสร้างความเข้มแข็งระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน.(2547). **แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- จันทนา บุญรุ่ง. (2548). **การศึกษาบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวในโรงเรียนนำร่องสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยมหาบัณฑิต. สาขาจิตวิทยาการแนะแนว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จันทร์โท จันทร์พิมพ์. (2553). **การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนางานกิจการนักเรียนโรงเรียนบ้านโคกขามเลียม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยมหาบัณฑิต. สาขาบริหารการศึกษา สถาบันราชภัฏสกลนคร.
- ชนิกานต์ เขียวสุตร. (2551). **วงจร PDCA คืออะไร.** [Online]. แหล่งที่มา: http://eduserv.ku.ac.th/km/index.php?option=com_content&task=view&id=137&Itemid=68. [1 สิงหาคม 2555]
- โชคชัย แสงสว่าง. (2552). **การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2.** การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโท มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ภาควิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- ธงชาติ วงษ์สุวรรณ. (2553). **การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม**. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุษฎีบัณฑิต. สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. (2554ก). **หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : ตีรณสาร.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. (2554ข). **นิตยย่อบริหาร**. พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯ : เทียมฟ้า การพิมพ์.
- นันทินี เครือจันทร์. (2551). **การวิเคราะห์บทบาทของผู้เกี่ยวข้องในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว**. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต. สาขาวิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นภเกตน์ นิลธวัช. (2551). **การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อการแก้ปัญหาคความก้าวร้าว ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสองภาษาสังกัดสำนักงานบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร: พหุกรณีศึกษา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต. สาขาวิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประดับ บุญธรรม. (2551). **ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่ดี: พหุกรณีศึกษา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต. สาขาวิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปิยะพร ป้อมเกษตร์. (2550). **โมเดลเชิงสาเหตุของประสิทธิผลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต. สาขาวิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรเทพ ศรีจักร์. (2551). **การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครเชียงราย**. สารนิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). **วิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ 8 กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

- เพิ่มผลผลิตแห่งชาติ, สถาบัน. (2555). **วงจรเดมมิ่ง PDCA**. [Online]. แหล่งที่มา: http://youth.ftpi.or.th/index.php?option=com_content&task=view&id=37&Itemid=2. [1 สิงหาคม 2555]
- ไพวัลย์ เหล็งสุดใจ. (2547). **ความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ภูธร บำเนน. (2551). **การสังเคราะห์งานวิจัยด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มัลลิกา ศรีวิสุทธิ. (2547). **การศึกษาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- มูลนิธิสตรี-สตรีสงเคราะห์. (2555). **สายปัญญา=เรียนรู้คู่การอ่าน**. [Online]. แหล่งที่มา: <http://www.ssf.or.th/th/sanpatiroob.php?act=detail&sanindex=86&columnid=22&bookid=48>. [1 สิงหาคม 2555]
- รจนา สินที. (2547). **สภาพการปฏิบัติงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารและครูในโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ราชัน อัจฉริยะ. (2548). **การวิเคราะห์จำแนกประเภทปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เรืองยศ อุตระศาสตร์. (2546). **การศึกษาดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. (2554ก). **ข้อเสนอในการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 – 2561)**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.

- เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. (2554ข). **รายงานผลการดำเนินงานขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง ในช่วง พ.ศ. 2552 – 2554.** กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551ก). **การพัฒนาความเข้มแข็งระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หลักสูตรผู้บริหาร.** กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2551ข). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2552ก). **การสร้างวินัยเชิงบวก (Positive Discipline).** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2552ข). **ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หลักการ แนวคิด และทิศทางการดำเนินงาน.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2546). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2544). **การทดสอบทฤษฎีดั้งเดิม.** พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สภาอากาศไทย. (2555). **สรุปประเด็นการเสวนาครั้งที่ 1 สู่เป้าหมายที่เป็นศูนย์.** [Online]. แหล่งที่มา: <http://www.redcross.or.th/article/15421> [5 สิงหาคม 2555]
- สามัญศึกษา, กรม. (2544). **ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- สุขภาพจิต, กรม. สำนักพัฒนาสุขภาพจิต. (2546). **คู่มือครูระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3-4 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6).** กรุงเทพฯ : สำนักงานกิจการโรงพิมพ์ องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- สุธิดา ภัคดีบุญ. (2548). **การวิจัยพหุเทศาภรณ์ของระบบการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สุนันทา ปทุมรัตน์. (2553). **การพัฒนาครูด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านม่วง จังหวัดขอนแก่น**. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- หทัยวรรณ วิชชุปัญญาพานิชย์. (2547). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่นทบุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต. สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อนามัย กรุงเทพฯ, สำนัก. **กองควบคุมโรคติดต่อ วัณโรค และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์**. (2554). **การเฝ้าระวังพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับการติดเชื้อเอชไอวีใน 7 กลุ่มประชากรเป้าหมาย พื้นที่กรุงเทพมหานครปี 2554**. นครปฐม : สถาบันพัฒนาสุขภาพอาเซียน มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อนามัย กรุงเทพฯ, สำนัก. **สำนักงานป้องกันและบำบัดการติดยาเสพติด**. (2555). **ข้อมูลการบำบัดรักษาการติดยาเสพติดในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ประจำเดือนธันวาคม 2555**. [Online]. แหล่งที่มา: <http://www.bangkok.go.th/drugabuse/>. [1 สิงหาคม 2555]
- อุษณีย์ อนุรุทธ์วงศ์.(2547). **คู่มือสำรวจแนวความฉลาดพิเศษ**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มูลนิธิสดศรี - สฤษดิ์วงศ์
- เอกชัย กีสุขพันธ์. (2555). **เอกสารประกอบการสอนวิชา principle and Management processes of Educational Administration**. : สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาอังกฤษ

- Cento, C.S. and Peter J.P. (1990). **Strategic Management : A Focus on Process**. McGraw – Hill.
- John W. Best. (1970). **Research in Education**. Englewood Cliff, N.J. : Practice Hall Inc.
- Kast and Rosenzweig, (1988). **Organization and Management**. 3rd ed. Singapore : McGraw – Hill.
- Krejcie, R.V.,and Morgan, D. W.(1970) **Determining Sample Size for Research Activities**. *Educational and psychological measurement* 30: 607-608

- Lunenberg, F. C. and Ornstien, A. C. (2004). **Educational Administration : Concept and Practices**. 2nd ed. Belmont California : Wadworth Publishing.
- Robbins, P. (1990). **Organization Theory : Structure, design, and Applications**. 3rd ed. New Jersey : Engwood Cliffs.
- Steer, Richard M. (1997). **Organizational Effectiveness**. : A behavioral view.
- Steer, Richard M. and Lyman W. Porter. (1997). **Motivation and Work**. 6th Ed. New York : McGraw – Hill.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. นางสาวอัษฎชดี ประกายเกียรติ
ผู้อำนวยการโรงเรียนสตรีวัดอัปสรสวรรค์
2. นางสุภาณี โลहितานนท์
ผู้อำนวยการโรงเรียนศึกษานารี
3. นายธนิต ทองธัญญา
ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดอินทาราม
4. นายฉัตรวุฒิ จันปฐมพงศ์
นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่
5. นางสาวธนรัตน์ พรหมสุวรรณ
นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่

ภาคผนวก ข

ผลการพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร

ตาราง แสดงค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการ (Index
of Item – Objective Congruence : IOC)

ระดับการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษา	ผลการพิจารณา			รวม	IOC
	-1	0	+1		
การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล					
1. ท่านสามารถบันทึกข้อมูลลงในระเบียบสะสมได้อย่างถูกต้องเป็นปัจจุบัน มีข้อมูลเพียงพอที่ท่านจะใช้ประโยชน์ในการรู้จักนักเรียนแต่ละคน	0	0	5	5	1
2. การใช้แบบประเมินพฤติกรรม(SDQ)ตามเกณฑ์ที่กำหนดเพื่อประเมินพฤติกรรมนักเรียนของท่าน ทำให้รู้จักและเข้าใจนักเรียนแต่ละคน	0	0	5	5	1
3. การรวบรวมข้อมูลจากการเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อให้ท่านรู้จักนักเรียนแต่ละคนเพิ่มขึ้นและได้นำไปใช้ประโยชน์ต่อ	0	0	5	5	1
4. ท่านสามารถรวบรวมข้อมูลการมาเรียน การเข้าชั้นเรียน ความสนใจในการเรียนของนักเรียนแต่ละคนได้โดยไม่เป็นภาระต่อการทำงานของท่านมากเกินไป	0	0	5	5	1
5. การศึกษาข้อมูลจากแฟ้มสะสมงาน/ผลงานของนักเรียนแต่ละคน ทำให้ท่านรู้จักความสามารถด้านอื่นๆของนักเรียน เช่น กีฬา ดนตรี ศิลปะ ฯลฯ	0	0	5	5	1
6. การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพของนักเรียนจากนักเรียน,ผู้เกี่ยวข้อง,แบบบันทึกการตรวจสุขภาพของนักเรียน ท่านสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้องเป็นปัจจุบัน	0	0	5	5	1

ระดับการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษา	ผลการพิจารณา			รวม	IOC
	-1	0	+1		
7. ความสามารถในการขอข้อมูลที่เป็นประโยชน์จากเพื่อนของนักเรียนและครูประจำวิชาแต่ละวิชา เพื่อรู้จักความสามารถด้านต่างๆและพฤติกรรมของนักเรียนแต่ละคน	0	1	4	4	0.8
8. การใช้แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์(E.Q.) ในการประเมินพฤติกรรมนักเรียน เพื่อประโยชน์ในการรู้จักนักเรียนแต่ละคน	0	0	5	5	1
9. เพื่อประโยชน์ด้านแนะแนวการศึกษาต่อ ท่านสามารถใช้แบบสำรวจความสามารถพิเศษ 10 แวง ในการประเมินความสามารถของนักเรียน	0	0	5	5	1
10. ท่านสามารถรวบรวมข้อมูลที่เป็นจริงเกี่ยวกับครอบครัวอาชีพและรายได้ของผู้ปกครอง ค่าใช้จ่ายที่นักเรียนได้รับแต่ละวัน ฯลฯ เพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์	0	0	5	5	1
11. ความสามารถในการรับรู้และเข้าถึงข้อมูลของนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อสารเสพติด	0	1	4	4	0.8
รวม	0	2	53	53	0.96
การคัดกรองนักเรียน					
12. ความสามารถในการคัดกรองนักเรียนตามเกณฑ์ที่กำหนดเพื่อจำแนกกลุ่มนักเรียนเป็นกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม	0	1	4	4	0.8
13. ความสามารถในการคัดกรองด้านการเรียนโดยใช้ข้อมูลจากระเบียบสะสมในการวิเคราะห์ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม	0	1	4	4	0.8
14. ความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบบันทึกการตรวจสุขภาพของนักเรียน เพื่อคัดกรองด้านสุขภาพทั้งร่างกายและจิตใจของนักเรียน	0	1	4	4	0.8
15. ความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบบันทึกการเยี่ยมบ้าน การสัมภาษณ์นักเรียนและบุคคลในครอบครัว เพื่อคัดกรองด้านครอบครัว	0	1	4	4	0.8

ระดับการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษา	ผลการพิจารณา			รวม	IOC
	-1	0	+1		
16. ท่านวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อคัดกรองนักเรียนด้านสารเสพติดจากบันทึกการใช้และข้องเกี่ยวกับสารเสพติดของนักเรียน	0	0	5	5	1
17. การใช้แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก(SDQ) ท่านสามารถวิเคราะห์ข้อมูลด้านสุขภาพจิตของนักเรียนสำหรับคัดกรองนักเรียนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม	0	0	5	5	1
18.. การจัดทำสรุปผลการคัดกรองนักเรียนแต่ละด้าน เป็นไปอย่างถูกต้อง ครบถ้วน ในเวลาที่รวดเร็ว	0	0	5	5	1
รวม	0	4	31	31	0.89
การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน					
19. ความสามารถในการจัดกิจกรรม Home Room ตามแผนที่วางไว้ เกิดประโยชน์คุ้มค่าต่อนักเรียนทุกคนอย่างที่คาดหวัง	0	1	4	4	0.8
20. ท่านสามารถจัดกิจกรรม Home Room โดยได้รับความร่วมมือจากนักเรียนเป็นอย่างดี	0	0	5	5	1
21. ท่านบันทึกหัวข้อ ผลการประเมิน ปัญหา ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรม Home Room แต่ครั้งอย่างสม่ำเสมอเพื่อประโยชน์ในการจัดกิจกรรมครั้งต่อไป	0	0	5	5	1
22. การจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน(Classroom Meeting) ทำให้ท่านได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองในการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนมากขึ้น	0	0	5	5	1
23. ความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูและผู้ปกครองในกิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน ทำให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมมากขึ้นในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	0	1	4	4	0.8
24. การจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิตของท่าน เช่น การบำเพ็ญประโยชน์ การสวดมนต์ไหว้พระ การอบรมด้านความประพฤติ ฯลฯ สามารถส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะตามที่พึงประสงค์	0	1	4	4	0.8

ระดับการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษา	ผลการพิจารณา			รวม	IOC
	-1	0	+1		
25. การเยี่ยมบ้านนักเรียนทำให้ท่านได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองในการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียนแต่ละกลุ่มได้อย่างเหมาะสม	0	0	5	5	1
26. ท่านจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนา นักเรียนโดยที่นักเรียนเต็มใจและให้ความร่วมมือเข้าร่วมกิจกรรมอยู่เสมอก่อให้เกิดประโยชน์ต่อนักเรียนทุกคน	0	0	5	5	1
รวม	0	3	37	37	0.93
การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน					
27. ท่านสามารถรับรู้และเข้าใจในปัญหาที่เกิดกับนักเรียนแต่ละคนที่ท่านเป็นครูที่ปรึกษาได้เป็นอย่างดีทันต่อสถานการณ์	0	0	5	5	1
28. การจัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหให้กับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาเป็นไปอย่างทั่วถึง ได้รับความร่วมมือที่ดีจากครูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องอื่นๆ	0	0	5	5	1
29. ความสามารถในการแนะนำให้คำปรึกษาในการแก้ไขปัญหาต่างๆแก่นักเรียน ทำให้นักเรียนผ่อนคลายความเครียดหรือความวิตกกังวลลง	0	1	4	4	0.8
30. ความสามารถในการจัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน	0	1	4	4	0.8
31. การจัดกิจกรรมซ่อมเสริมของท่านได้รับความร่วมมือจากนักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำ ทำให้ผลการเรียนของนักเรียนดีขึ้น เช่น เกรดเฉลี่ยเพิ่มสูงขึ้น นักเรียนที่ติด 0 , ร , มผ ลดน้อยลง	0	0	5	5	1
32. ผู้ปกครองให้ความร่วมมือกับท่านในการแจ้งข้อมูล การขอข้อมูล การร่วมกันปรึกษาและลงมือช่วยเหลือนักเรียน เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหได้อย่างรวดเร็ว	0	0	5	5	1

ระดับการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษา	ผลการพิจารณา			รวม	IOC
	-1	0	+1		
33. การบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน ปัญหาที่เกิด วิธีการในการแก้ปัญหา การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนมีการปฏิบัติอย่างถูกต้องและเป็นปัจจุบัน	0	1	4	4	0.8
34. ท่านสามารถติดต่อกับผู้ปกครอง ครูประจำวิชา และผู้ที่เกี่ยวข้องให้รับทราบและเข้าใจเกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนได้อย่างสม่ำเสมอ	0	0	5	5	1
รวม	0	3	37	37	0.93
การส่งต่อนักเรียน					
35. การให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์และครบถ้วนแก่ผู้เชี่ยวชาญในการส่งต่อนักเรียน ทำให้การดูแลช่วยเหลือมีความต่อเนื่องได้ทันที	0	1	4	4	0.8
36. ท่านดำเนินการหาครูหรือผู้เชี่ยวชาญที่เหมาะสมในการส่งต่อนักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้รับการช่วยเหลือต่อในทันที	0	0	5	5	1
37. การติดตามอย่างสม่ำเสมอว่านักเรียนที่ส่งต่อเข้าพบครูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องตามนัดหมาย	0	0	5	5	1
38. การเกลี้ยกล่อมให้นักเรียนเข้าใจและยอมรับเหตุผลความจำเป็นที่ต้องส่งต่อนักเรียนให้กับบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดูแลช่วยเหลือต่อไป	0	0	5	5	1
39. ท่านสามารถทำให้นักเรียนที่ส่งต่อมีความสบายใจและยินดีที่จะรับการดูแลช่วยเหลือจากบุคคลอื่นนอกจากครูที่ปรึกษา	0	0	5	5	1
40. การทำบันทึกการส่งต่อโดยมีการสรุปข้อมูลนักเรียน วิธีการช่วยเหลือและผลที่เกิดขึ้นในการช่วยเหลือที่ผ่านมาอย่างครบถ้วนเป็นปัจจุบัน	0	0	5	5	1

ระดับการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษา	ผลการพิจารณา			รวม	IOC
	-1	0	+1		
41. บุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือกับท่านเป็นอย่างดี ในการติดตามผลและให้ข้อมูลที่มีประโยชน์ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ส่งต่อ	0	0	5	5	1
42. ในการส่งต่อนักเรียนเพื่อรับการดูแลช่วยเหลือ ท่านได้แจ้งผู้ปกครองเกี่ยวกับข้อมูลและผลการช่วยเหลือที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน	0	0	5	5	1
รวม	0	1	39	39	0.98
รวมทั้งฉบับ	0	13	197	197	0.94

ภาคผนวก ค

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามใช้สำหรับครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น มีทั้งหมด 2 ตอน คือ
ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 แบบวัดเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้นในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน
2. การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2555
3. ในการตอบแบบสอบถามทั้ง 2 ตอน กรุณาตอบข้อความให้ครบทุกข้อ ผู้วิจัยจะเก็บเป็นความลับและไม่มีผลให้ผู้ตอบแบบสอบถามและโรงเรียนของท่านได้รับความเสียหายใดๆทั้งสิ้น การเสนอข้อมูลเป็นภาพรวมเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

จุฑามณี เกษสุวรรณ

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาบริหารการศึกษา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเติมข้อความลงในช่องว่างและทำเครื่องหมาย ลงใน ที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ น้อยกว่า 25 ปี 25 – 29 ปี 30 – 34 ปี 35 – 39 ปี
 40 – 44 ปี 45 – 49 ปี 50 ปีขึ้นไป
3. ตำแหน่ง ครูอัตราจ้าง ครูผู้ช่วย ครูคศ.1
 ครูคศ.2 ครูคศ.3 ครูคศ.4
4. ครูที่ปรึกษา ม.1 ม.2 ม.3 ม.4 ม.5 ม.6
5. ประสบการณ์ในการทำงานทางการศึกษา
 ต่ำกว่า 5 ปี 5 – 9 ปี 10 – 14 ปี 15 – 19 ปี
 20 ปีขึ้นไป
6. จำนวนคาบ/ชั่วโมงสอนของครูแต่ละสัปดาห์
 ต่ำกว่า 6 6 – 9 10 – 15 16 – 20
 21 – 25 มากกว่า 25 คาบ/สัปดาห์
7. การเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนย้อนหลัง 2 ปีการศึกษา
(ปีการศึกษา 2554 – 2555)
 ได้เข้ารับการอบรม จำนวน.....ครั้ง
 ไม่ได้เข้ารับการอบรม
8. จำนวนนักเรียนต่อห้องที่ครูรับผิดชอบในการสอน
 น้อยกว่า 20 คน/ห้อง 20 – 29 คน/ห้อง 30 – 39 คน/ห้อง
 40 – 49 คน/ห้อง 50 คน/ห้อง ขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบวัดเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน

คำชี้แจง โปรดเติมข้อความลงในช่องว่างและทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับการปฏิบัติจริงของท่านมากที่สุด

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล					
1. ท่านสามารถบันทึกข้อมูลลงในระเบียบวาระสนทนาได้อย่างถูกต้องเป็นปัจจุบัน มีข้อมูลเพียงพอที่ท่านจะใช้ประโยชน์ในการรู้จักนักเรียนแต่ละคน					
2. การใช้แบบประเมินพฤติกรรม(SDQ)ตามเกณฑ์ที่กำหนดเพื่อประเมินพฤติกรรมนักเรียนของท่าน ทำให้รู้จักและเข้าใจนักเรียนแต่ละคน					
3. การรวบรวมข้อมูลจากการเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อให้ท่านรู้จักนักเรียนแต่ละคนเพิ่มขึ้นและได้นำไปใช้ประโยชน์ต่อ					
4. ท่านสามารถรวบรวมข้อมูลการมาเรียน การเข้าชั้นเรียน ความสนใจในการเรียนของนักเรียนแต่ละคนได้โดยไม่เป็นภาระต่อการทำงานของท่านมากจนเกินไป					
5. การศึกษาข้อมูลจากแฟ้มสะสมงาน/ผลงานของนักเรียนแต่ละคน ทำให้ท่านรู้จักความสามารถด้านอื่นๆของนักเรียน เช่น กีฬา ดนตรี ศิลปะ ฯลฯ					
6. การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพของนักเรียนจากนักเรียน, ผู้เกี่ยวข้อง, แบบบันทึกการตรวจสุขภาพของนักเรียน ท่านสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้องเป็นปัจจุบัน					
7. ความสามารถในการขอข้อมูลที่เป็นประโยชน์จากเพื่อนของนักเรียนและครูประจำวิชาแต่ละวิชา เพื่อรู้จักความสามารถด้านต่างๆและพฤติกรรมของนักเรียนแต่ละคน					

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
8. การใช้แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์(E.Q.) ในการประเมินพฤติกรรมนักเรียน เพื่อประโยชน์ในการรู้จักนักเรียนแต่ละคน					
9. เพื่อประโยชน์ด้านแนะแนวการศึกษาต่อ ท่านสามารถใช้แบบสำรวจความสามารถพิเศษ 10 แวด ในการประเมินความสามารถของนักเรียน					
10. ท่านสามารถรวบรวมข้อมูลที่เป็นจริงเกี่ยวกับครอบครัว อาชีพและรายได้ของผู้ปกครอง ค่าใช้จ่ายที่นักเรียนได้รับแต่ละวัน ฯลฯ เพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์					
11. ความสามารถในการรับรู้และเข้าถึงข้อมูลของนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อสารเสพติด					
การคัดกรองนักเรียน					
12. ความสามารถในการคัดกรองนักเรียนตามเกณฑ์ที่กำหนดเพื่อจำแนกกลุ่มนักเรียนเป็นกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม					
13. ความสามารถในการคัดกรองด้านการเรียนโดยใช้ข้อมูลจากระเบียนสะสมในการวิเคราะห์ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม					
14. ความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบบันทึกการตรวจสุขภาพของนักเรียน เพื่อคัดกรองด้านสุขภาพทั้งร่างกายและจิตใจของนักเรียน					
15. ความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบบันทึกการเยี่ยมบ้าน การสัมภาษณ์นักเรียนและบุคคลในครอบครัว เพื่อคัดกรองด้านครอบครัว					
16. ท่านวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อคัดกรองนักเรียนด้านสารเสพติด จากบันทึกการใช้และข้องเกี่ยวกับสารเสพติดของนักเรียน					
17. การใช้แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก(SDQ) ท่านสามารถวิเคราะห์ข้อมูลด้านสุขภาพจิตของนักเรียนสำหรับคัดกรองนักเรียนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม					

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
18. การจัดทำสรุปผลการคัดกรองนักเรียนแต่ละด้าน เป็นไปอย่างถูกต้อง ครบถ้วน ในเวลาที่รวดเร็ว					
การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน					
19. ความสามารถในการจัดกิจกรรม Home Room ตามแผนที่วางไว้ เกิดประโยชน์คุ้มค่าต่อนักเรียนทุกคนอย่างที่คาดหวัง					
20. ท่านสามารถจัดกิจกรรม Home Room โดยได้รับความร่วมมือจากนักเรียนเป็นอย่างดี					
21. ท่านบันทึกหัวข้อ ผลการประเมิน ปัญหา ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรม Home Room แต่ละครั้งอย่างสม่ำเสมอเพื่อประโยชน์ในการจัดกิจกรรมครั้งต่อไป					
22. การจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน(Classroom Meeting) ทำให้ท่านได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองในการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนมากขึ้น					
23. ความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูและผู้ปกครองในกิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน ทำให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมมากขึ้นในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน					
24. การจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิตของท่าน เช่น การบำเพ็ญประโยชน์ การสวดมนต์ไหว้พระ การอบรมด้านความประพฤติ ฯลฯ สามารถส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะตามที่พึงประสงค์					
25. การเยี่ยมบ้านนักเรียนทำให้ท่านได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองในการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนแต่ละกลุ่มได้อย่างเหมาะสม					
26. ท่านจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนโดยที่นักเรียนเต็มใจและให้ความร่วมมือเข้าร่วมกิจกรรมอยู่เสมอ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อนักเรียนทุกคน					

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน					
27. ท่านสามารถรับรู้และเข้าใจในปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียนแต่ละคนที่ท่านเป็นครูที่ปรึกษาได้เป็นอย่างดีทันต่อสถานการณ์					
28. การจัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาเป็นไปอย่างทั่วถึง ได้รับความร่วมมือที่ดีจากครูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องอื่นๆ					
29. ความสามารถในการแนะนำให้คำปรึกษาในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวแก่นักเรียน ทำให้นักเรียนผ่อนคลายความเครียดหรือความวิตกกังวลลง					
30. ความสามารถในการจัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน					
31. การจัดกิจกรรมส่งเสริมของท่านได้รับความร่วมมือจากนักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำ ทำให้ผลการเรียนของนักเรียนดีขึ้น เช่น เกรดเฉลี่ยเพิ่มสูงขึ้น นักเรียนที่ติด 0 , ร , มผ ลดน้อยลง					
32. ผู้ปกครองให้ความร่วมมือกับท่านในการแจ้งข้อมูล การขอข้อมูล การร่วมกันปรึกษาและลงมือช่วยเหลือนักเรียน เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนได้อย่างรวดเร็ว					
33. การบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน ปัญหาที่เกิดขึ้น วิธีการในการแก้ปัญหา การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนมีการปฏิบัติอย่างถูกต้องและเป็นปัจจุบัน					
34. ท่านสามารถติดต่อกับผู้ปกครอง ครูประจำวิชา และผู้ที่เกี่ยวข้องให้รับทราบและเข้าใจเกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนได้อย่างสม่ำเสมอ					

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
การส่งต่อนักเรียน					
35. การให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์และครบถ้วนแก่ผู้เชี่ยวชาญในการส่งต่อนักเรียน ทำให้การดูแลช่วยเหลือมีความต่อเนื่องได้ทันที					
36. ท่านดำเนินการหาครูหรือผู้เชี่ยวชาญที่เหมาะสมในการส่งต่อนักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้รับการช่วยเหลือต่อในทันที					
37. การติดตามอย่างสม่ำเสมอว่านักเรียนที่ส่งต่อเข้าพบครูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องตามนัดหมาย					
38. การเกลี้ยกล่อมให้นักเรียนเข้าใจและยอมรับเหตุผล ความจำเป็นที่ต้องส่งต่อนักเรียนให้กับบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดูแลช่วยเหลือต่อไป					
39. ท่านสามารถทำให้นักเรียนที่ส่งต่อมีความสบายใจและยินดีที่จะรับการดูแลช่วยเหลือจากบุคคลอื่นนอกจากครูที่ปรึกษา					
40. การทำบันทึกการส่งต่อโดยมีการสรุปข้อมูลนักเรียน วิธีการช่วยเหลือ และผลที่เกิดขึ้นในการช่วยเหลือที่ผ่านมามาอย่างครบถ้วนเป็นปัจจุบัน					
41. บุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือกับท่านเป็นอย่างดี ในการติดตามผลและให้ข้อมูลที่มีประโยชน์ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ส่งต่อ					
42. ในการส่งต่อนักเรียนเพื่อรับการดูแลช่วยเหลือ ท่านได้แจ้งผู้ปกครองเกี่ยวกับข้อมูลและผลการช่วยเหลือที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน					

ภาคผนวก ง

ตาราง แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างของครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้นแต่ละโรงเรียน

สำนักเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 (สพม.1)		
ลำดับ	โรงเรียน	จำนวน
1	เตรียมอุดมศึกษา	6
2	โยธินบูรณะ	5
3	สวนกุหลาบวิทยาลัย	4
4	ศึกษานารี	4
5	สตรีวิทยา	4
6	มัธยมวัดสิงห์	4
7	รัตนโกสินทร์สมโภช บางขุนเทียน	4
8	สามเสนวิทยาลัย	4
9	ศรีอยุธยา ในพระอุปถัมภ์	4
10	บางปะกอกวิทยาคม	4
11	นวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล	4
12	เทพศิรินทร์	4
13	มัธยมวัดหนองแขม	4
14	ทวีธาภิเศก	4
15	วัดนวลนรดิศ	4
16	วัดราชโอรส	3
17	ชินนรสวิทยาลัย	4
18	ศึกษานารีวิทยา	4
19	สายปัญญา ในพระบรมราชินูปถัมภ์	3
20	จันทร์ประดิษฐารามวิทยาคม	3
21	โพธิสารพิทยากร	4
22	สตรีวัดอัมพวัน	3
23	ราชวินิต มัธยม	3

สำนักเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 (สพม.1)		
ลำดับ	โรงเรียน	จำนวน
24	อิสลามวิทยาลัยแห่งประเทศไทย	3
25	เบญจมาภชาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์	3
26	สันติราษฎร์วิทยาลัย	4
27	ปัญญาวรคุณ	3
28	สตรีวัดระฆัง	3
29	วัดราชบพิธ	3
30	บางมดวิทยา สีสู่หवादจวนอุปถัมป์	2
31	สุวรรณารามวิทยาคม	3
32	มัธยมวัดดุสิตาราม	3
33	มัธยมวัดมกุฎกษัตริย์	3
34	ราชันนทาจารย์ สามเสนวิทยาลัย 2	3
35	วัดพุทธบูชา	2
36	ราชวินิตบางแคปานซำ	3
37	ที่ปังกรวิทยาพัฒน์ (ทวีวัฒนา) ในพระราชูปถัมภ์ฯ	2
38	วัดอินทาราม	2
39	ไทรมิตรวิทยาลัย	2
40	วัดราชาธิวาส	3
41	ธนบุรีวเทพีพลารักษ์	2
42	มหรณพาราม	2
43	ศิลาจารพิพัฒน์	2
44	มัธยมวัดนายโรง	2
45	ที่ปังกรวิทยาพัฒน์ (วัดน้อยใน) ในพระราชูปถัมภ์ฯ	2
46	สวนกุหลาบวิทยาลัย ธนบุรี	2
47	วัดประดู่ในทรงธรรม	2
48	วัดน้อยนพคุณ	2

สำนักเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 (สพม.1)		
ลำดับ	โรงเรียน	จำนวน
49	มัธยมวัดเบญจมบพิตร	2
50	ฤทธิณรงค์รอน	2
51	ทวีธาภิเศก 2	1
52	วิมุตยารามพิทยากร	2
53	แจ่งร้อนวิทยา	1
54	มัธยมวัดดาวคณง	2
55	นวนนรดิศวิทยาคม รัชมิ่งคลาภิเศก	1
56	วัดบวรนิเวศ	2
57	วัดรางบัว	2
58	วัดบวรมงคล	1
59	โยธินบูรณะ ๒ (สุวรรณสุทธาราม)	1
60	ไชยฉิมพลีวิทยาคม	1
61	สุวรรณพลับพลาพิทยาคม	1
62	มักกะสันพิทยา	1
63	สวนอนันต์	1
64	อุบลรัตนราชกัญญาราชวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร	1
65	วัดสังเวช	1
66	พิทยาลงกรณ์พิทยาคม	1
67	วัดสระเกศ	1
	รวม	178

สำนักเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 (สพม.2)		
ลำดับ	โรงเรียน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
1	สตรีวัดมหาพฤฒาราม	3
2	พุทธจักรวิทยา	1
3	พระโขนงพิทยาลัย	4
4	วชิรธรรมสาริต	3
5	นนทรีวิทยา	3
6	เจ้าพระยาวิทยาคม	2
7	สุรศักดิ์มนตรี	5
8	กุนนทีรุทธารามวิทยาคม	3
9	วัดสุทธิวราราม	4
10	ยานนาเวศวิทยาคม	3
11	สตรีศรีสุริโยทัย	3
12	ปทุมคงคา	4
13	สายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ ฯ	4
14	มัธยมวัดธาตุทอง	2
15	สิริรัตนานธร	4
16	รัตนโกสินทร์สมโภชบางเขน	3
17	บางกะปิ	4
18	สตรีเศรษฐบุศุทรบำเพ็ญ	3
19	มัธยมวัดหนองจอก	4
20	เทพลีลา	3
21	เศรษฐบุศุทรบำเพ็ญ	5
22	บดินทรเดชา (สิงห์เสนี) 4	3
23	มัธยมวัดบึงทองหลาง	3
24	พรตพิทยพยัต	4
25	เทพศิรินทร์ร่วมเกล้า	4

สำนักเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 (สพม.2)		
ลำดับ	โรงเรียน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
26	รัตนโกสินทร์สมโภชลาดกระบัง	3
27	จันทร์หุ่นบำเพ็ญ	2
28	เตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ รัชดา	4
29	นวมินทราชูทิศ กรุงเทพมหานคร	3
30	บดินทร์เดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 2	5
31	สุขุมนวพันธุ์อุปถัมภ์	2
32	หอวัง	5
33	สารวิทยา	5
34	ราชดำริ	3
35	เตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ	6
36	ดอนเมืองทหารอากาศบำรุง	4
37	สีกัน (วัฒนารักษ์อุปถัมภ์)	3
38	ดอนเมืองจตุรจินดา	3
39	ลาดปลาเค้าพิทยาคม	3
40	สตรีวิทยา 2	6
41	ราชวินิตบางเขน	4
42	ฤทธิยะวรรณาลัย	5
43	ฤทธิยะวรรณาลัย2	3
44	ศรีพฤฒา	4
45	เตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า	4
46	นวมินทราชินูทิศ เตรียมอุดมศึกษา น้อมเกล้า	4
47	บดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี)	6
48	นวมินทราชินูทิศ บดินทรเดชา	4
49	นวมินทราชินูทิศ เบญจมราชาลัย	4
50	นวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา 2	4

สำนักเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 (สพม.2)		
ลำดับ	โรงเรียน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
51	เตรียมอุดมศึกษาสุนันทวงศ์	2
52	เตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการสุวรรณภูมิ	1
	รวม	186

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวจุฑามณี เกษสุวรรณ สำเร็จการศึกษาปริญญาตรี ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา
มัธยมศึกษา วิชาเอกวิทยาศาสตร์ทั่วไป และ วิชาเอกคณิตศาสตร์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ.2549 รับราชการเป็นข้าราชการครู กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์
อยู่ที่โรงเรียนสวนอนันต์ กรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
ตั้งแต่ พ.ศ.2551 – ปัจจุบัน ตำแหน่งหน้าที่ที่เคยรับผิดชอบในโรงเรียน คือ ครูสอนวิชา
คณิตศาสตร์, ครูที่ปรึกษา, เลขานุการฝ่ายกิจการนักเรียน, หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน, หัวหน้า
ระดับชั้น